

งานพระราชทานเพลิงถวายสรีระสังขาร

พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี

(หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

วันเสาร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

ณ เมรุชั่วคราว วัดศรีสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

พระเดชพระคุณ

พระเทพสารมุนี

(หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

วัดพุทธรัตนาราม สหรัฐอเมริกา

พระเทพสารมุนีรำลึก

พระผู้ที่ มีบุญ ทรงคุณล้ำ
พระทรงธรรม ล้ำเลิศ ประเสริฐศรี
พระเทพงาม สามภพ จบโลกีย์
สารมุนี นี้งามงด ปรากฏไกล
หลวงพ่อเพชร เด็ดคม สมชื่อท่าน
นามลือลั่น นั้นคือเพชร เด็ดถึงใจ
เกิดในตม คมเพชร เม็ดสดใส
งามยิ่งใหญ่ ในธรรม พระสัมมา
สาระล้ำ ธรรมเลิศ เกิดเป็นสงฆ์
ธรรมดำรง คงมั่น นั้นมีค่า
สงบกาย ยามเห็น เป็นบุญตา
สมชื่อหนา มีค่าล้ำ ธรรมวิบูลย์

กำหนดการบำเพ็ญกุศลและพระราชทานเพลิงศพ

พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

อดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

ตั้งศพบำเพ็ญกุศลอยู่ ณ ศาลาการเปรียญ วัดศรีสว่างแดนดิน ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

พระราชทานเพลิงศพ ณ เมรุชั่วคราว วัดศรีสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

วันเสาร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

- - - - - - - - -

ด้วย **พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)** อดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มรณภาพด้วยโรคชรา ณ โรงพยาบาลศูนย์สกลนคร เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๒๐.๓๘ น. สิริรวมอายุได้ ๘๔ ปี ๖๓ พรรษา

คณะสงฆ์ คณะศิษยานุศิษย์ ได้ตั้งศพบำเพ็ญกุศล ณ ศาลาการเปรียญวัดศรีสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ เป็นต้นไป และจะพระราชทานเพลิงศพในวันที่ ๒๕-๒๖-๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

กำหนดการ

วันเสาร์ ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ (ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๗ ปีวอก) เป็นต้นไปจนถึง**วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙** (แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีวอก)

เวลา ๑๙.๐๐ น. ของทุกวัน มีการสวดพระอภิธรรมศพ

วันศุกร์ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ แรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๒

เวลา ๐๙.๐๐ น.
- เคลื่อนศพจากศาลาการเปรียญไปตั้งบำเพ็ญกุศลต่อที่เมรุชั่วคราว
- เปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนทอดผ้าบังสุกุลที่หน้าหีบศพตลอดวัน

เวลา ๑๙.๐๐ น.
- สวดอภิธรรมศพ

เวลา ๒๐.๐๐ น.
- แสดงพระธรรมเทศนา โดย พระเถระผู้ทรงคุณวุฒิ

วันเสาร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ แรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒

เวลา ๐๗.๐๐ น.
- ออกรับบิณฑบาตในบริเวณวัด

เวลา ๐๗.๓๐ น.
- ถวายภัตตาหารบิณฑบาตแด่พระสงฆ์
- เปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนทอดผ้าบังสุกุลที่หน้าหีบศพ

เวลา ๑๔.๐๐ น.
- มีพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

เวลา ๑๕.๐๐ น.
- สวดมาติกา - บังสุกุล
- ทอดผ้าบังสุกุล จำนวน ๙ ไตรบนเมรุ
- อ่านสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
- อ่านประวัติ
- ทอดผ้าบังสุกุลไตรสุดท้าย

เวลา ๑๖.๐๐ น.
- อ่านหมายรับสั่ง
- ประธานในพิธีฝ่ายฆราวาสจุดไฟหลวง
- พระภิกษุสามเณร แม่ชี ขึ้นเมรุวางดอกไม้จันทน์ปลงธรรมสังเวช
- ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ขึ้นเมรุวางดอกไม้จันทน์คารวะศพ

วันอาทิตย์ ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ แรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๒

เวลา ๐๗.๐๐ น.
- พิธีสามหาบในการเก็บอัฐิ (เชิญโกศอัฐิไปตั้งบำเพ็ญกุศลอยู่ที่ศาลาการเปรียญ)

เวลา ๐๗.๓๐ น.
- ออกรับบิณฑบาตในบริเวณวัด

เวลา ๐๘.๐๐ น.
- พระสงฆ์สวดพระพุทธมนต์ในการทำบุญอัฐิ จบแล้ว
- ทอดผ้าบังสุกุล ถวายจตุปัจจัยไทยธรรม
- ถวายภัตตาหารบิณฑบาต
- พระสงฆ์อนุโมทนา
- เป็นอันเสร็จพิธี

จึงขออาราธนาพระเถรานุเถระ พระภิกษุ สามเณร และขอเรียนเชิญพุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธาได้ไปร่วมในการบำเพ็ญกุศลและพระราชทานเพลิงศพ**พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)** ในครั้งนี้ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวโดยพร้อมเพรียงกัน

หมายเหตุ : *กำหนดการนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม*

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงโปรดเกล้าฯ
พระราชทานสมณศักดิ์ แต่งตั้งให้เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระปริยัติสารสุธี
เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงโปรดเกล้าฯ
พระราชทานสมณศักดิ์ แต่งตั้งให้เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชวชิรโสภณ
เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗

ให้พระราชวชิรโสภณ เป็นพระเทพสารมุนี ศรีธรรมวิเทศ
วิเศษคุณาภิรม ยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี พระราชาคณะ
ชั้นเทพ สถิต ณ วัดสัมพันธวงศาราม วรวิหาร พระอารามหลวง
มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๕ รูป คือ พระครูปลัด ๑ พระครู
วินัยธร ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑
ขอพระคุณจงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอธิกรณ์
และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในพระอารามโดยสมควร จงเจริญสุขสวัสดี
ในพระพุทธศาสนาเทอญ

ตั้งแต่วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖
เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท

นายกรัฐมนตรี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงโปรดเกล้าฯ
ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเสด็จแทนพระองค์ในการพระราชทานสมณศักดิ์
แต่งตั้งให้เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพสารมุนี
เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๒๒๗๑๔

สำนักพระราชวัง

๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

พระราชทานเพลิงศพ พระเทพสารมุนี (เพ็ชร สารธมฺโม) อดีตผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ และเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ณ เมรุวัดศรีสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

วันเสาร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระราชทานเพลิง.

วัชรี/พิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระเทพสารมุนี (เพ็ชร สารธมฺโม) เพื่อทราบ ติดต่อขอรับหีบเพลิงพระราชทานที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ไปปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเพลิงศพ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) อดีตประธานที่ปรึกษาคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา และอดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ณ เมรุชั่วคราว วัดศรีสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ในวันเสาร์ที่ ๒๖ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๖.๐๐ น. นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้ แด่พระเทพสารมุนี และวงศ์ตระกูล ตลอดถึงบรรดาคณะศิษยานุศิษย์

หากว่า พระเทพสารมุนี มีญาณวิถีทางใดทางหนึ่งหยั่งทราบแล้วคงจะมีความปลื้มปิติโสมนัสสาธุการ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่ได้รับพระราชทานเกียรติอันสูงยิ่งนี้

ข้าพระพุทธเจ้า คณะสงฆ์วัดพุทธรัตนาราม วัดศรีสว่างแดนดิน คณะศิษยานุศิษย์และวงศ์ตระกูลของพระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาท ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น และจะเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ด้วยความจงรักภักดี เพื่อเป็นสรรพสิริมงคลแก่วงศ์ตระกูลและมวลศิษยานุศิษย์สืบไปตลอดกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ปวงข้าพระพุทธเจ้า
คณะสงฆ์และคณะศิษยานุศิษย์
วัดพุทธรัตนาราม
วัดศรีสว่างแดนดิน

อนุสรณ์กถา

การถึงมรณภาพของ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม ป.ธ.๖ ศน.ด.กิตติ์) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร และเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม เมืองเคลเลอร์ รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา นับเป็นการสูญเสียพระสงฆ์เถระผู้ช่วยเหลืองานพระศาสนาอีกรูปหนึ่ง ทั้งพุทธศาสนิชนได้สูญเสียพระเถระที่เคารพศรัทธาไป หากจะกล่าวถึงปฏิปทาและสัมมาปฏิบัติแล้ว พระเทพสารมุนีได้ดำรงตนเหมาะสมกับการเป็นสงฆ์สาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามวงศ์พระกรรมฐาน สมเป็นศิษย์ของท่านพระอาจารย์วัน อุตฺตโม มีความสันโดษ เรียบง่าย ไม่ถือตน มีเมตตากับทุกคน เป็นเอกลักษณ์เด่นที่คณะศิษย์และพุทธศาสนิกชนทั้งหลายสามารถสัมผัสได้

ด้านการพระศาสนา ได้ช่วยบริหารงานของคณะสงฆ์ ได้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ ช่วยบริหารงานภายในวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม สหรัฐอเมริกา ช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไปในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์รวมความเป็นไทยทั้งด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม สร้างความอบอุ่นใจให้เกิดแก่คนไทยในต่างแดน ซึ่งอยู่ห่างไกลจากบ้านเกิดเมืองนอน ช่วยเหลืองานคณะสงฆ์ธรรมยุตและคณะสงฆ์ไทยในประเทศสหรัฐอเมริกาให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

บัดนี้ แม้พระเทพสารมุนีจะถึงมรณภาพแล้ว แต่ปฏิปทาของท่านยังคงจารึกเป็น **"บุคคลตัวอย่าง"** ที่อนุชนรุ่นหลังจะพึงนำไปประพฤติปฏิบัติตามต่อไป และคำสอนอันประเสริฐของท่านยังคงช่วยเตือนผู้ยังดำรงชีพอยู่ให้เร่งปฏิบัติคุณงามความดีอย่าลดละ ปฏิปทาและการมรณภาพของท่าน จะเป็นคำสอนครั้งสุดท้ายที่เตือนผู้อยู่เบื้องหลังอย่างเป็นอมตะว่า **"อันชีวิตของเรานั้น มีความเสื่อมสูญไปเป็นธรรมดา ลาภ ยศ เกียรติ สรรเสริญ เป็นสิ่งที่โลกสมมติ อย่าได้ไปยึดติดว่าเป็นของเรา เป็นเรา จงได้อาศัยประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้น เพื่อเร่งสร้างคุณงามความดีต่อไป อย่าได้ประมาทในการดำรงชีวิตในทุกวินาทีอย่างเด็ดขาด"**

ด้วยปฏิปทาและสัมมาปฏิบัติที่ท่านเจ้าคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) ได้บำเพ็ญมาโดยตลอด และบุญกุศลอันเป็นส่วนทักษิณานุปทานที่ศิษยานุศิษย์ได้บำเพ็ญถวายมาโดยลำดับ ขอจงสัมฤทธิ์เป็นอิฏฐวิบูลมนุญผลถวายแด่พระเทพสารมุนี ตามสมควรแก่ฐานะ เทอญ.

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

วัดสัมพันธวงศาราม วรวิหาร

ขอน้อมอาลัย

พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

ในนามคณะกรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา ขอน้อมอาลัยแด่ พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม) อดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม เมืองฟอร์ทเวิร์ธ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ท่านเป็นพระเถระที่เป็นรัตตัญญู และเป็นผู้มีปฏิปทาที่ควรแก่การยกย่องสรรเสริญ เพราะท่านประกอบด้วยศีลวัตร จริยาวัตรอันงดงาม และทั้งเป็นผู้ทรงธรรมทรงวินัย บำเพ็ญประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาที่ควรเอาอย่าง ทั้งงานด้านการเผยแผ่และการสาธารณูปการ นอกจากนี้ ท่านยังเป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่มีคุณูปการคุณอย่างยิ่ง ในการบริหารกิจการงานคณะสงฆ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา คือท่านดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกามาหลายสมัย และได้ดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษากรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกาได้สนองงานพระศาสนา ทั้งในและต่างประเทศด้วยดีเสมอมา

ท่านมีธรรมเป็นเครื่องอยู่ประกอบด้วยพรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทั้งเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยความเป็นวุฒิบุคคล (บุคคลผู้เจริญ) คือ มีชาติวุฒิ เพราะได้บรรพชาและอุปสมบทในพระศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึง ๖๓ พรรษา มีคุณวุฒิ เพราะเพียบพร้อมด้วยความรู้ทั้งทางโลก และทางธรรม มีวัยวุฒิ เพราะเป็นพระเถระที่เจริญอายุวัฒนมงคล ๘๔ ปี

ท่านได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามาประพฤติปฏิบัติ และเผยแผ่ ให้เป็นตัวอย่างแก่คณะสงฆ์อนุชนคนรุ่นหลังได้เจริญรอยตาม ด้วยอำนาจคุณงามความดีที่ท่านได้สั่งสมอบรมมาตลอดชั่วอายุไขในใต้ร่มเงาแห่งผ้ากาสาวพัสตร์ ขอจงเป็นประโยชน์สมบัติอำนวยให้ท่านได้รับรสอมตธรรมในสัมปรายภพสมตามเจตนาปรารถนาทุกประการ

พระเทพกิตติวิมล

ประธานกรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา

อาลัยหลวงปู่

พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม)

คำว่า "เพชร" นั้น สังคมโลกถือว่าเป็นของมีคุณค่า องค์หลวงปู่เพชรนั้นท่านสร้างคุณค่ายิ่งกว่า "เพชร" เสียอีก คำว่า "เพชร" พ่อแม่ของท่านเป็นผู้ตั้งให้ และท่านได้ทำตัวให้มีคุณค่าสมศักดิ์ศรีดั่งชื่อของท่านที่พ่อแม่ได้ตั้งให้

องค์หลวงปู่เพชร ท่านได้เข้ามาสู่ร่มผ้ากาสาวพัสตร์ ตั้งแต่อายุ ๒๑ ปี จนถึง อายุ ๘๔ ปี ท่านได้ทำคุณประโยชน์แก่ตัวเอง แก่พระพุทธศาสนา และแก่สังคมบ้านเมือง มากมาย นับว่าท่านมีคุณค่าคุณประโยชน์สมชื่อสมนามของท่านจริงๆ

องค์หลวงปู่เพชร ท่านเพียบพร้อมทั้งวัยวุฒิ และคุณวุฒิ ด้านวัยวุฒิ ท่านมีสิริอายุรวมได้ ๘๔ ปี ส่วนด้านคุณวุฒิในทางธรรม ท่านได้ครองเพศบรรพชิตรวม ๖๓ พรรษา ในทางโลก ท่านสอบได้เปรียญธรรม ๖ ประโยค ปริญญาตรี ศาสนศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยา ปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยพาราณสี ประเทศอินเดีย และได้รับปริญญาเอก ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพุทธศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ปฏิปทาขององค์หลวงปู่เพชร ท่านมีนิสัยเรียบง่าย อดทน มีเมตตา และใฝ่เรียนรู้ ดังนั้นท่านจึงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วย ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ อย่างแท้จริง สมควรอย่างยิ่งพวกเราลูกหลานจะน้อมนำเอามาเป็นแบบอย่าง เดินตามปฏิปทาของท่าน เพื่อจะได้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมทั้งหลาย

สุดท้ายด้วยคุณงามความดีที่องค์หลวงปู่ทำมาแล้วนั้น ขอจงเป็นภาวะปัจจัยให้องค์หลวงปู่เข้าถึงจุดสูงสุดคือพระนิพพานด้วยเทอญ.

พระครูอุดมญาณโสภณ
(หลวงพ่อหลอ นาถกโร)
วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม (ถ้ำพวง) จังหวัดสกลนคร

น้อมรำลึกถึงพระมหาเถระผู้มีข้อวัตรปฏิบัติเสมอต้นเสมอปลาย
พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม)

อจิรํ วตยํ กาโย ปฐวึ อธิเสสฺสติ
ฉุฑฺโฑ อเปตวิญฺญาโณ นิรตฺถํว กลิงฺครํ
อีกไม่นาน ร่างกายนี้ จักปราศจากวิญญาณ
ถูกทอดทิ้ง ทับถมแผ่นดิน เหมือนท่อนไม้อันหาประโยชน์มิได้

หลวงปู่เพชร สารธมฺโม หรือ พระเทพสารมุนี ผมมีความเคารพท่านเป็นอย่างมาก ท่านมีนิสัยเรียบง่าย พูดน้อย สงบ สุขุม มีเมตตา มีความอดทน ที่สำคัญมีข้อวัตรปฏิบัติอันงดงาม ที่น่าเคารพกราบไหว้อย่างยิ่ง ผมได้รู้จักท่านมานาน และเคยไปอยู่จำพรรษาช่วยงานพัฒนาวัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลาหลายปี ท่านเป็นผู้มีบุญบารมีมาก คณะญาติโยมทั้งชาวไทย ชาวลาว และชาวต่างประเทศ ให้ความเคารพนับถือท่านเป็นอย่างมาก

ท่านได้ไปเผยแผ่พระศาสนาในต่างแดนเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี ได้พาคณะสงฆ์และญาติโยมพัฒนาวัดพุทธรัตนาราม มีทั้งพระอุโบสถ พระเจดีย์พุทธคยา (จำลอง) ซุ้มประตู กำแพงวัด สมบูรณ์แบบและสวยงาม จนได้รับการยกย่อง "เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง"

หลวงปู่เพชร สารธมฺโม ถึงท่านจะเป็นพระเถระสายบริหารปกครองคณะสงฆ์ แต่มีความคุ้นเคยกับครูบาอาจารย์สายพระกรรมฐานอย่างมาก "หลวงปู่ชอบ ฐานสโม" ท่านก็เมตตาไปจำพรรษาที่วัดพุทธรัตนารามด้วยและมีครูบาอาจารย์หลายท่านแวะไปเยี่ยมอยู่ตลอดเวลา

วาระสุดท้าย ท่านได้มาพักรักษาตัวอยู่ที่ วัดป่าศรีสว่าง จังหวัดสกลนคร ผมได้มีโอกาสรับใช้ดูแลท่านจนถึงการละสังขารลง ซึ่งได้ตั้งบำเพ็ญกุศลและประกอบพิธีพระราชทานเพลิงศพที่วัดแห่งนี้ ถ้าผมได้ประมาทล่วงเกิน ด้ายกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี เกล้าฯ ขออโหสิกรรมไว้ ณ ที่นี้ ขอน้อมส่งหลวงปู่ ด้วยความเคารพยิ่ง

พระครูยุตตธรรมานุศาสน์
วัดศรีสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

น้อมใจบูชาคุณ
พระเทพสารมุนี
หลวงปู่เพชร สารธัมโม

วัดพุทธรัตนารามรัฐเท็กซัส ศูนย์รวมพุทธบริษัททั่วแห่งหน
มิแบ่งแยกญาติดีมีจน เป็นที่พึ่งศาสนิกชนคนทั่วไป
หลวงปู่เพชร สารธัมโม เจ้าอาวาส คือหลักใจศาสนิกชนกลางเมืองใหญ่
ท่านสร้างศาสนสถานต่างแดนไกล เพื่อประกอบกุศลใหญ่กราบไหว้บูชา
ท่านคือแบบอย่างทั้งทางธรรมและทางโลก เพื่อหลุดพ้นทุกข์โศกที่เวียนว่าย
สิ่งที่ท่านคิด ท่านทำ เพื่อการไกล ทำนุบำรุงศาสนาไซร์เป็นหลักใจเพื่อปวงชน
วันเวลาเนิ่นนานผันผ่าน คำสอนท่านล้วนสัมฤทธิ์ผล
ยิ่งคิด ยิ่งทำ ยิ่งเห็น ในบันดล สร้างกุศลด้วยทานศีลภาวนา
๖๓ พรรษากับหน้าที่อันใหญ่ยิ่ง ๘๔ ปีกับวาระอันยิ่งใหญ่
ลูกหลานชาวพุทธต่างพร้อมใจ น้อมกราบไหว้ผลบุญคุณความดีฯ

น้อมอาลัย

พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

เสลา ยถา เอกฆโน วาเตน น สมีรติ
เอวํ นินฺทาปสํสาสุ น สมิญฺชนฺติ ปณฺฑิตา.
ภูเขาศิลาแท่งทึบ ไม่สั่นสะเทือนเพราะลมฉันใด
บัณฑิตย่อมไม่หวั่นไหว ในคำนินทาและสรรเสริญฉันนั้น. (ขุ.ธ.๒๕/๒๕)

หลายร้อยใจอาลัยในการจากไปของหลวงปู่ ผู้ทรงธรรมอันล้ำค่า เป็นพระมหาเถระที่มีจริยาวัตรงดงามน่าเลื่อมใส ยากเหนือสิ่งใดจะได้พบพาน ต้องมีสมภารด้านดีจึงมีเห็น เป็นบุญหนาจึงมาพบประสบท่าน อันความดีที่มีอยู่ในหลวงปู่นั้น เป็นอัศจรรย์ให้ได้หมด ด้วยกำหนดหมายปลายปากกา จากปัญญาอันน้อยนิดของเหล่าคณะศิษยานุศิษย์ ในครั้งนี้ แต่มีลักษณะที่เด่นเห็นได้ชัด ไม่มีขัดต่อนัยน์ตา ในขณะที่หลวงปู่มาเป็นเจ้าอาวาสที่วัดพุทธรัตนาราม ในรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ตลอดระยะเวลา ๓๒ ปี นั้นก็คือ...

เป็นพระ ที่สงบเสงี่ยมเรียบร้อยตามสมณวิสัย ผู้ทรงพระธรรมวินัย พูดน้อย ฟังมาก ไม่ถือองค์ ทรงเมตตา อดทน หนักแน่น ไม่หวั่นไหว ในโลกธรรมดั่งขุนเขา

ทำงาน เพื่อพุทธศาสนาอย่างแท้จริง พัฒนาในทุกๆด้าน วัตถุสถาน การศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี พีธีกรรม ทำการสงเคราะห์ ในกรอบที่ดีงาม ตามพระธรรมวินัย

ทรงพรหมวิหารล้ำเลิศ เน้นการฝึกหัดจิตตภาวนา สมกับสมณศักดิ์ ที่พระเทพสารมุนี เป็นที่น่าเคารพเลื่อมใส ในวงการคณะสงฆ์ ทั้งในประเทศไทย และต่างแดนการจากไปของหลวงปู่ในครั้งนี้ถือว่าได้เสียพระผู้ทรงคุณธรรมอันสูงค่าระดับเพชรเม็ดงามในโลกานี้ต้องจากไป แม้แต่จอมไตรองค์พระบรมศาสดาของเรายังเข้าสู่แดนนิพพาน หลวงปู่ท่านก็ต้องตกอยู่ในกฎของไตรลักษณะคือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เช่นกัน แต่หลวงปู่นั้น ท่านมาดี อยู่ดี และไปดี

มาดี มีบุญได้เกิดเป็นมนุษย์ สูงสุดได้บวชในพระพุทธศาสนา
อยู่ดี มีคุณประโยชน์ต่อสังคมโลกทั่วหล้า และพระศาสนา
ไปดี มีบุญคุณทุนมากมายได้หนุนนำองค์ท่านสู่แดนสุขาวดี คือ พระนิพพาน

ด้วยความเคารพและนับถืออย่างสุดซึ้งถึงใจในพระเดชพระคุณ "พระเทพสารมุนี หรือ หลวงปู่เพชร สารธัมโม" เหล่าคณะศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย ขอน้อมดวงจิต ประณมกรต่างธูปเทียนและดอกไม้ น้อมคารวะด้วยเศียรเกล้า พร้อมจะพากันตั้งใจเดินตามรอยธรรมอันล้ำค่าของหลวงปู่ตลอดไป

คณะศิษยานุศิษย์
วัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา

คำไว้อาลัย

ในนามของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ขอแสดงความไว้อาลัยต่อการมรณกรรมถึงแก่มรณภาพของพระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธัมโม) อดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม เมืองเคลเลอร์ รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา พระเดชพระคุณผู้มีศีลจารวัตรอันงดงาม เคร่งครัดปฏิบัติตามพระธรรมวินัยมีปฏิปทาน่าเลื่อมใส มีวิถีชีวิตอย่างสมถะเรียบง่าย เป็นพระธรรมทูตนักปฏิบัติ นักการศึกษา และนักพัฒนาที่มีวิสัยทัศน์ สร้างคุณงามความดีและสร้างสรรค์คุณประโยชน์นานัปการ รวมถึงการเผยแพร่ภาษาไทย ศิลปะวัฒนธรรมไทยแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ ณ วัดพุทธรัตนาราม เมืองเคลแลอร์ ที่มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสวนดุสิตตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๕

การละสังขารของพระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธัมโม) ยังความอาลัยยิ่งเมื่อได้รับทราบข่าวการจากไปอย่างไม่มีวันกลับ นับเป็นความสูญเสียพระเถระผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือของคณาจารย์ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศิษยานุศิษย์ พุทธศาสนิกชนเป็นอย่างยิ่ง หากแต่พระเดชพระคุณละสังขารเพียงร่างกาย คุณธรรมความดีที่พระเดชพระคุณได้บำเพ็ญไว้มิได้สูญสลายไปกับสังขาร คงสถิตอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ตลอดไป

ขอแสดงความไว้อาลัยด้วยความเคารพอย่างสูง

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิโรจน์ ผลพันธิน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ขอน้อมรำลึก

พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

ข้าพเจ้าคณะลูกหลาน รู้สึกเศร้าโศกเสียใจที่องค์หลวงตาจากไป องค์ท่านเป็นพระผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ยึดถือพระวินัยอย่างเคร่งครัด และเป็นนักเสียสละมุ่งทำคุณประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม และพระศาสนาอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าของสังขารร่างกาย เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เสียสละทั้งแรงกายแรงใจ เพื่อช่วยเหลือมวลมนุษย์ชาติทั้งทางโลกและทางธรรม โดยไม่หวังชื่อเสียงหรือสิ่งตอบแทนใดๆ

องค์ท่านได้เป็นตัวแทนคณะสงฆ์เป็นพระธรรมทูตในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศที่วัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา ประมาณ ๓๐ ปี ก่อนละสังขารองค์ท่านได้กลับมาเมืองไทยได้มาโปรดลูกหลานให้มีโอกาสได้ทำบุญปรนนิบัติและถวายภัตตาหาร ได้ดูแลอย่างใกล้ชิดในยามที่องค์ท่านอาพาธเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจนถึงนาทีสุดท้ายที่องค์ท่านละสังขาร

บัดนี้องค์ท่านได้จากลูกหลานไปเข้าสู่แดนพระนิพพานแล้ว เหลือแต่คุณงามความดีที่ปรากฏอยู่ลูกหลานและครอบครัว จะตั้งใจรักษาประพฤติปฏิบัติศีลธรรมอันดีงาม ตามแบบอย่างคำสอนองค์หลวงตา เพื่อเป็นพุทธบูชาธรรมบูชา สังฆบูชา ถวายแด่องค์หลวงตา คณะลูกหลานจะไม่มีวันลืม "องค์หลวงตาเพชร สารธัมโม" และจะอยู่ในใจลูกหลานตลอดกาล

น้อมวันทาอริยสงฆ์องค์พ่อเพชร ละกิเลสหลุดพ้นหนทางโลก
ท่านเมตตาปรานีไม่มีโศก คราวิปโยคคร่ำอาลัยใจสลายลง
ท่านทำนุบำรุงพุทธศาสน์ ฆราวาสสรรเสริญเจริญสงฆ์
ท่านยึดมั่นคำธรรมะพระพุทธองค์ สืบดำรงคงอยู่คู่คนไทย
ทุ่มเทกายหมายให้ใฝ่ศรัทธา ศาสนาพายั่งยืนชื่นแจ่มใส
ปลูกปัญญาสาธุชนพ้นบาปไกล น้อมกราบไหว้ผลบุญคุณความดี
สนิทนานกาลกัลป์ผันลับแล้ว ขอผ่องแผ้วแนวสรวงดวงสุขี
สถิตแคว้นแดนสุขาวดี สราญปรีดิ์นิพพานพิมานแมน

น้อมกราบนมัสการส่งหลวงตาสู่นิพพาน
คณะลูกหลาน

สารธัมมานุสรณ์

พระ...	เป็นเหมือนแบบต้น	แนวทาง
เทพ...	ดั่งสมมติกลาง	ทั่วหล้า
สาร...	พุทธรากฐานวาง	คงมั่น
มุนี...	ประพฤติแข็งกล้า	ชั่วฟ้า ดินสลาย
อะ...	ยุกาลผ่านพ้น	นอกแดน
เม...	ฆะเย็นยามแคลน	โอบอ้อม
ริ...	การใหญ่วางแผน	เผยแผ่
กา...	กบาทเตรียมพร้อม	ที่นี้ พุทธเอย

น้อมบูชาคุณหลวงปู่
คณะสงฆ์วัดพุทธรัตนาราม สหรัฐอเมริกา

คำปรารภ

งานพระราชทานเพลิงศพ พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม) อดีตประธานที่ปรึกษาคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา และอดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม เมืองฟอร์ทเวิร์ธ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ตรงกับวันที่ ๒๕, ๒๖, ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ เมรุชั่วคราว วัดศรีสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร นับแต่ พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี ได้ถึงแก่มรณภาพลง เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ อาศัยบารมีธรรมและคุณธรรมของพระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี จึงได้มีพระเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ศิษยานุศิษย์และท่านที่เคารพนับถือเป็นจำนวนมาก มาร่วมถวายน้ำสรงศพและร่วมเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลถวายเป็นส่วนตัวบ้าง เป็นหมู่คณะบ้างเป็นลำดับมาจนกระทั่งถึงวันพระราชทานเพลิงศพ และงานพระราชทานเพลิงศพครั้งนี้ คณะศิษยานุศิษย์ได้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้นมา เพื่อเป็นธรรมบรรณาการแก่ผู้ที่มาร่วมงาน คณะศิษยานุศิษย์ วัดพุทธรัตนาราม วัดศรีสว่างแดนดิน ขอกราบขอบพระคุณ ขอบคุณ ขอบใจและขออนุโมทนาแด่ท่านพระเถรานุเถระ พระสังฆาธิการ ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน คณะศิษยานุศิษย์และท่านที่เคารพนับถือทั้งหลายไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง ที่ได้รับความเมตตาอุปถัมภ์ช่วยเหลือสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยทุกประการ หากการต้อนรับขาดตกบกพร่องด้วยประการใด โดยมิได้เกิดจากความตั้งใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ดี คณะศิษยานุศิษย์ วัดพุทธรัตนาราม วัดศรีสว่างแดนดิน กราบขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกุศลผลบุญ อันเกิดจากการพิมพ์หนังสือเป็นธรรมบรรณาการและกุศลทักษิณานุปทาน ที่คณะศิษยานุศิษย์และท่านที่เคารพนับถือ ได้บำเพ็ญแล้วอำนวยวิบากราศีอันเป็นส่วนอิฏฐคุณมนูญผล สำเร็จแด่ พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี โดยฐานนิยม สมเจตนาปรารถนาของคณะเจ้าภาพทุกประการและจงเป็นพลวปัจจัย ให้พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี เข้าถึงสันติวรบท กล่าวคือ อมตมหานิพพาน ในกาลข้างหน้านั้นเทอญฯ

คณะสงฆ์และศิษยานุศิษย์
วัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา
วัดศรีสว่างแดนดิน สกลนคร

สารบัญ

หน้า

ประวัติวัดพุทธรัตนารามโดยสังเขป

วัดพุทธรัตนาราม (Wat Buddharatanaram) ตั้งอยู่ที่เมืองเคลเลอร์ (ปัจจุบันเป็นเมืองฟอร์ทเวิร์ธ) มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ (October 26, 1982) ในระยะเริ่มแรกได้อาศัยแรงศรัทธาจากชาวพุทธที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณนั้น ๒๕ หลังถวายที่ดินให้จำนวน ๑.๕ เอเค่อร์ และต่อมาท่านพระอาจารย์มหาแสวง นีติสาโร พระนิเทศศาสนคุณ และพระปริยัติเมธี (พิมพ์) ได้ซื้อเพิ่มขึ้นอีก ๔ เอเค่อร์ และในกาลต่อมาท่านพระอาจารย์มหาแสวงได้ซื้อเพิ่มขึ้นอีก ๖ เอเค่อร์รวมแล้ววัดมีที่ดินทั้งหมด (ในตอนนั้น) ๑๑ เอเค่อร์ ปัจจุบันได้จ่ายชำระหนี้หมดแล้ว

ลักษณะที่ตั้งของวัดพุทธรัตนาราม

วัดพุทธรัตนาราม ปัจจุบันมีพื้นที่ ๑๔.๕ เอเค่อร์ หรือประมาณ ๓๐ ไร่เศษ ตั้งอยู่กลางหมู่บ้านชาวพุทธประมาณ ๓๐ หลังคาเรือน บริเวณโดยรอบเต็มไปด้วยต้นไม้นานาพันธุ์ เป็นสถานที่ร่มรื่นสงบเงียบ เหมาะแก่ผู้ที่ต้องการแสวงหาสถานที่ในการปฏิบัติธรรม

จุดเริ่มต้นของการก่อตั้งวัด

ราวต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ท่านพระอาจารย์สมาน สิริปญฺโญ (พระนิเทศศาสนคุณ) ได้เดินทางมาปฏิบัติศาสนกิจที่วัดพุทธาราม เมืองเมอร์ฟีสโบโร รัฐเทนเนสซี่ ก่อนเดินทางกลับไปเมืองไทย ท่านได้เดินทางแวะมาเยี่ยมญาติโยมแถบเมืองดัลลัส รัฐเท็กซัส โดยพักอยู่ที่บ้านคุณสิงห์สมุทร บูลม และได้ปรารภกับญาติโยมที่มาต้อนรับถึงเรื่องที่ท่านกำลังมองหาที่ดินเพื่อทำการก่อสร้างวัดในแถบนี้ คุณสิงห์สมุทรจึงกราบเรียนให้ท่านทราบว่า คุณบุญเลิศ บุญลือไตร ซึ่งเป็นญาติได้ร่วมกับเพื่อนๆ หลายคนซื้อที่ดินแปลงหนึ่งจำนวน ๒๑ เอเค่อร์ อยู่นอกเขตติดชายเมืองเคลเลอร์ เพื่อจะทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ท่านก็มีความสนใจขอให้พาไปดู วันต่อมา คุณสิงห์สมุทร พร้อมพ่อตู้แสนน้อย และแม่ตู้คำผิว พรหมณีวงศ์ ก็ได้นำท่านไปในบริเวณที่ดินซึ่งได้ซื้อไว้แล้วนั้น เมื่อท่านได้พิจารณาแล้ว ท่านก็มีความเห็นว่า เหมาะที่จะสร้างวัดได้แล้วท่านก็เดินทางกลับประเทศไทย

พระนิเทศศาสนคุณ
ผู้ริเริ่มการก่อตั้งวัด

พระมหาแสวง นีติสาโร
ผู้ก่อตั้งวัดและอดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม

เมื่อท่านอาจารย์สมานเดินทางกลับมาเมืองเคลเลอร์อีกครั้งหนึ่ง ท่านได้นำพระสงฆ์มาเป็นคณะ มีท่านอาจารย์สุวัจน์ สุวโจ ท่านพระครูนันทปัญญาภรณ์ ท่านอาจารย์ชาลี อุชุชลิโต ท่านอาจารย์ชัยชาญ จากวัดหินหมากเป้ง ได้รับนิมนต์ให้มาพักที่บ้านคุณสิงห์สมุทรเช่นเคย คุณบุญเลิศได้มาพบกับท่านอาจารย์สมานและได้นิมนต์พระสงฆ์ไปทำบุญที่บ้านในวันรุ่งขึ้น และได้แจ้งความประสงค์ของท่านอาจารย์สมานที่จะสร้างวัดในบริเวณนี้ให้ผู้ร่วมงานได้รับทราบ และขอความเห็นหลังจากได้ปรึกษากันแล้ว ก็เห็นพร้อมกันว่าควรจะสร้างวัดในบริเวณนี้ และเพื่อเป็นการเริ่มดำเนินการโดยฉับพลัน คุณบุญเลิศ คุณสิงห์สมุทร คุณสุริกา ศรีสุขราช ได้บริจาคที่ดินคนละครึ่งเอเค่อร์ รวมเป็น ๑ เอเค่อร์ครึ่ง ถวายแด่ท่านอาจารย์สมานเพื่อสร้างวัด โดยให้ท่านเลือกบริเวณที่เหมาะสมท่านก็ได้เลือกที่ใกล้กับสระน้ำในที่ดินนั้น หลังจากนั้น คณะสงฆ์ก็ได้เดินทางต่อไปยังวัดพุทธาราม

เวลาต่อมาไม่นาน ท่านอาจารย์สมาน ได้เดินทางกลับมาเมืองเคลเลอร์ พร้อมกับได้นิมนต์ท่านอาจารย์มหาแสวง นิติสาโร และท่านอาจารย์ชาลี อุชุชลิโต จากวัดพุทธารามมาด้วย เพื่อช่วยในการก่อตั้งวัดพุทธรัตนาราม นี้เป็นจุดเริ่มต้นในการก่อตั้งวัดแห่งนี้ จากนั้นก็ได้เริ่มดำเนินการมาเรื่อยๆ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ (ค.ศ. ๑๙๘๒) เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้ และทางวัดได้ฝังลูกนิมิต ผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ ๑๓ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ค.ศ. ๑๙๙๙)

การปกครอง

มี พระเทพสารมุนี ซึ่งเป็นเจ้าอาวาส และเป็นประธานอำนวยการการปกครองและบริหารวัด โดยยึดหลักพระธรรมวินัยและมีคณะกรรมการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยพระสงฆ์และฆราวาสร่วมกัน

ด้านการศึกษา

ได้เปิดโรงเรียนสอนภาษาไทย พุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย แก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งไปรับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพฯ ได้ส่งครู-อาจารย์มาช่วยสอนปีละ ๒ ท่าน เป็นประจำทุกปี มีประชาชนชาวไทยและชาวต่างชาติสนใจสมัครเข้าเรียนพอสมควร

ด้านการเผยแผ่

- ได้มีการจัดโครงการบรรพชาสามเณรหมู่ในช่วงฤดูร้อนของทุกปี
- มีการอาราธนานิมนต์ครูบาอาจารย์ ฝ่ายวิปัสสนาธุระมาอบรมธรรมะแก่ผู้สนใจในการประพฤติปฏิบัติธรรมอยู่เนืองๆ
- ได้มีการทำหนังสือและเทปธรรมะ ซีดีแจกให้แก่ผู้สนใจตลอดปี
- มีการอบรมเผยแผ่ธรรมะให้แก่ชาวอเมริกันและชาวต่างชาติที่สนใจในพระพุทธศาสนาเป็นประจำ
- ได้จัดมีการเผยแผ่ธรรมะทางอินเตอร์เน็ตแก่ผู้สนใจใคร่ในการศึกษาพุทธศาสนา
- ได้มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาทุกครั้ง

การสาธารณูปการ

- ได้ทำการก่อสร้างพระพุทธรัตนมหาเจดีย์ (จำลองแบบพุทธคยา) ประเทศอินเดีย และได้ดำเนินการก่อสร้างมาเป็นเวลา ๖ ปีกว่า ตอนนี้ก่อสร้างได้เสร็จสมบูรณ์เรียบร้อย

การสังคมสงเคราะห์

- ให้ความร่วมมือทุกองค์กรและทุกๆโครงการที่ขอความช่วยเหลือมายังทางวัด เพราะว่าทางวัดเป็นศูนย์กลางในการติดต่อ
- ช่วยเหลือแก่ประชาชนทั่วไปผู้เคราะห์ร้าย ที่มาขอความช่วยเหลือ

กิจวัตรประจำวัน

เวลา ๐๖.๐๐ น. ทำวัตรเช้า- นั่งสมาธิภาวนา

เวลา ๐๘.๐๐ น. ทำความสะอาดบริเวณวัด

เวลา ๑๐.๓๐ น. ฉันภัตตาหาร

เวลา ๑๘.๐๐ น. ทำวัตรเย็น-นั่งสมาธิภาวนา

หมายเหตุ มีการอบรมธรรมะหลังทำวัตรเสร็จเป็นครั้งคราว ตามแต่โอกาสสมควร

กลอนประวัติวัดพุทธรัตนาราม

โดย..คุณทวี ธิชัย (ศิษย์วัดรุ่นแรก)

สิบนิ้วยกมา วันทาผู้เฒ่า ผมจะเว้า เล่าประวัติวัด
ฟังให้ชัด พี่น้องทั้งหลาย ทั้งหญิงชาย ลูกหลานเหลนหล่อน
ตั้งแต่ก่อน แรกเริ่มเดิมที พระมานี่ เยี่ยมโยมต่างรัฐ
ไปเยี่ยมวัด รัฐเทนเนสซี่ ก่อนจะหนี จากวัดนั้นมา
มีเวลา ได้มาดัลลัส จึงได้นัด มาเยี่ยมญาติโยม
บุญอุ้มสม โยมสิงห์สมุทร เป็นชาวพุทธ เลื่อมใสศรัทธา
เห็นพระมา ดีใจขนาด ได้ปูลาด อาสนะถวาย
บุญโยมหลาย เห็นพระมาเยี่ยม ตามธรรมเนียม ถามไถ่ไปมา
ท่านอัญญา มีนามจั่งใด๋ พระขานไข ให้จำให้จื่อ
เลยบอกชื่อ อาจารย์สมาน ฉายาขาน สิริปัญโญ
บุญอักโข บวชเรียนแต่น้อย บุญบ่หน่อย ได้เป็นอาจารย์
มีสมภาร ได้เป็นเจ้าวัด จึงได้พลัด มาเที่ยวแดนไกล
ความในใจ หาที่สร้างวัด ฟังให้ชัด เด้อโยมพ่อออก
ให้ไปบอก ญาติโยมพี่น้อง คันเห็นต้อง แนวใด๋บอกแหน่
นอกจากแว่ มาเยี่ยมมายาม อยากมีอาราม ให้พระมาอยู่
พอบอกหมู่ คนใดได้แหน่ สร้างแท้ ๆ วัดในต่างแดน

โยมยิ้มแป้น ดีใจขนาด ผมมีญาติ คนหนึ่งแต่เกิด
ชื่อบุญเลิศ นามบุญลือไตย เขามีใจ ในบุญอีหลี่
เขามีที่ กับหมู่หลายคน ไปบ่โดน นอกเมืองเคลเลอร์
ซาวเอ็ดเอเคอร์ กว้างใหญ่พอดี เห็นบางที อาจารย์จักชอบ
เขาประกอบ ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ถ้าเป็นวัด ผมว่าเข้าที
เบิ่งดี ๆ ให้มันคัก ๆ หากท่านมัก ผมจักนำมา
ท่านครูบา บอกว่าข้อยชอบ ควรประกอบ เป็นวัดเป็นวา
ตอนนี้น่า ขอลาไปก่อน มีเหตุฮ้อน ทางวัดเมืองไทย
แต่จำได้ ตรงนี้เหมาะสม ให้โอ้โลม บอกญาติพี่น้อง
ว่าเฮาต้อง สร้างวัดสร้างวา พระสิมา พาเฮาก่อสร้าง
มองเห็นทาง สร้างวัดได้แน่ ลาเฒ่าแก่ แม่ตู้จากไป
กลับมาใหม่ พร้อมหมู่หลายองค์ ความประสงค์ คงเสร็จแน่ ๆ
เพิ่นเว้าแท้ พาหมู่มาหลาย โยมสบาย ปานได้ถูกหวย
ควรฮู้ด้วย องค์ใด๋มาแหน่ ที่แน่ ๆ อาจารย์สมาน
หน้าเบิกบาน อาจารย์สุวัจน์ องค์สองชัด พระครูปัญญา
องค์ต่อมา ชาลีไชขาน พระชัยชาญ จากหินหมากเป้ง
บ่ต้องเร่ง พักบ้านลุงหมุด ทุกองค์หยุด พักผ่อนกายา
ตื่นเช้ามา โยมเลิศมาหา สนทนา ถามข่าวพระสงฆ์
ท่านทุกองค์ เดินทางสะดวก บ่ได้อ้วก วิงเวียนศรีษะ
มื้ออื่นจะ ได้ฤกษ์มงคุล สิทำบุญ บอกข่าวพี่น้อง
ผมจะต้อง บอกความประสงค์ ตามตกลง ซ่อยกันสร้างวัด
พระฉันภัตต์ เสร็จแล้วพอดี อาจารย์มี วาจาสิบอก
พวกพ่อออก ทั้งหลายฟังไว้ มาฮ่วมใจ สร้างน้ำทำบุญ
ได้เพิ่มพูน บารมีพี่น้อง ได้เห็นต้อง ตามกันทุกอย่าง
จะได้สร้าง วัดใหญ่ในฟาร์ม ให้มันงาม อวดบ้านเมืองเขา
ตกลงเอา ใกล้น้ำริมสระ ทางโยมล่ะ สิว่าจั่งใด๋
คนใจใหญ่ ใจดีประเสริฐ คุณบุญเลิศ คุณสิงห์สมุทร
บ่ได้หยุด แค่นั้นดอกน่า สุริกา เอาด้วยคือกัน
จับมือมั่น นำกันถ้วนถี่ ถวายที่ ใจนั้นเลิศเลอ
ครึ่งเอเคอร์ ทานทอดให้เห็น รวมกันเป็น ทานเอเคอร์ครึ่ง

พระซาบซึ้ง ถึงใจพ่อออก จึงได้บอก ศรัทธาทั้งหลาย
พระสบาย ได้ที่สร้างวัด สงฆ์จะจัด องค์ได๋มาอยู่
ปรึกษาหมู่ ที่วัดพุทธาราม เมื่อได้ความ แนวใด๋สิบอก
บ่นานดอก แม่ออกสิเห็น องค์จำเป็น ผู้นำพวกท่าน
หน่อยบ่นาน อาจารย์มาแล้ว เสียงแจ้ว ๆ พร้อมพระสององค์
ตามตกลง จากเทนเนสซี่ พระชาลี เพิ่นไปทุกแห่ง
ท่านแสวง ติดต้อยห้อยตาม จึงได้ความ องค์นี้ควรอยู่
จะเป็นผู้ นำหมู่ญาติโยม พาสร้างสม วัดนี้ต่อไป
ตกลงใน ปี ๑๙๘๒ เพิ่นได้ครอง เป็นเจ้าอาวาส
จึงประกาศ คนฮู้ทั่วกัน พระสำคัญ ญาติโยมจำไว้
โยมดีใจ เห็นท่านแสวง คนทุกแห่ง หลั่งไหลเข้ามา
เกิดศรัทธา อาจารย์บ่น้อย เพิ่นเรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน
ดึงใจคน เข้าวัดเข้าวา ซ่อยคนมา ทางใกล้ทางไกล
เอาใจใส่ ในวัดในวา ได้เงินมา หาทุนสร้างวัด
จนเด่นชัด ทุกคนได้เห็น พระใจเย็น ใจดีเอาฮ้าย
โยมมาหลาย ที่วัดมันน้อย เฮาควรซ่อย ซื้อดินมาเพิ่ม
พระเลยเริ่ม ออกก่อนทันที จึงได้มี ดิน ๔ เอเคอร์
ใหญ่เท้อเล้อ ๕ เคิ่งเบิ่งงาม สิ่งที่ตาม คือสร้างที่อยู่
คนเหมิดหมู่ เห็นพ้องกันดี สร้างกุฎี มีครัวให้พร้อม
เพิ่นได้กล่อม ญาติโยมทั้งหลาย อยากสบาย มาอยู่ใกล้วัด
ฟังแน่ชัด เหตุผลเพิ่นดี จึงได้มี บ้านโยมมาล้อม
ทุกคนพร้อม มากันเป็นหมู่ ปลูกเฮือนอยู่ เป็นอู่ของตน
คนมากล้น ยามบุญยามงาน เพิ่นอาจารย์ อยากได้ดินต่อ
คักแท้น้อ ญาติโยมเห็นด้วย หลายคนช่วย อาจารย์ซื้อเลย
โยมก็เอย บอกกันต่อไป อยากให้วัดใหญ่ ต้องซ่อยอาจารย์
เป็นสมภาร ที่เฮาชอบมาก สิลำบาก แสนยากปานใด๋
บ่เกินวิสัย พวกเฮาทายก แค่ ๖ เอเคอร์ ซื้อมาเพิ่มใหม่
บ่ได้จ่าย เงินให้ทันที เครดิตดี เขาให้ผ่อนส่ง
เงินบ่โต่ง ญาติโยมลำบาก เพราะเขายาก นำเวียกนำงาน
เพิ่นอาจารย์ ต้องออกแฮงหนัก เพราะเป็นหลัก ในการส่งหนี้

เงินบ่มี ขอยืมโยมก่อน บางคนผ่อน ป้อนให้อาจารย์
ทรมาน เพิ่นอยู่หลายปี เพิ่นบ่หนี เดินหน้าต่อไป
ออนซอนใจ ยิ่งกว่าภูผา เพื่อศาสนา โตตายกะซ่าง
เมื่อได้ย่าง ต้องเดินสุดเส้น คนบ่เห็น เทวดาคงซ่อย
ยากบ่หน่อย ในปี ๘๓ โรคกะลาม ตัวเองกะป่วย
ขาดพระช่วย อยู่ตัวคนเดียว อยู่เพียว ๆ คนเดียว พ้อว้อ
คักแท้น้อ ชีวิตนักบวช มันเจ็บปวด ทั้งกายทั้งจิต
บรรพชิต มาบ้างบางปี ปลาย ๘๔ มีพระอยู่แน่
ก็มาแว่ อยู่นำชั่วคราว บ่ยืดยาว ปานใด๋แม่ออก
เพิ่นก็บอก ต้องกลับเมืองไทย หาพระใหญ่ มาไว้ในวัด
ให้แหวงจัด ศาลาเอาไว้ ให้ใหญ่ ๆ เอาไว้ทำบุญ
ท่านเจ้าคุณ กลับมารอบใหม่ พุทธรูปใหญ่ มาพร้อมหลายองค์
พร้อมพระสงฆ์ มานำบ่น้อย อาจารย์ค่อย มีแฮงขึ้นแน่
พวกพ่อแม่ หัวใจเบิกบาน พระประธาน ญาติโยมได้ไหว้
คนมาหลาย ชื่นชมพระใหญ่ แสนสุขใจ ในปี ๘๕
ออกพรรษา พระลากลับบ้าน ท่านอาจารย์ ไปแล้วอย่าลืม
หาพระตื่ม ซ่อยท่านมหา สร้างวัดวา ให้เฮืองให้ฮุ่ง
สมมาตรมุ่ง หัวใจทายก ปี ๘๖ ตกปีสว่าง
ฟ้ากระจ่าง ทางวัดแจ่มใส พระผู้ใหญ่ มาซ่อยสององค์
ตามตกลง สี่องค์มาอยู่ ได้เป็นหมู่ ของท่านแสวง
ได้ผ่อนแฮง ท่านแสวงจักหน่อย เพิ่นกะค่อย ดีใจขึ้นมา
มีมหา สององค์รับใช้ อยู่กันไป รวมแล้วห้าองค์
วัดปลอดโปร่ง ญาติโยมกะหลาย ข่าวกระจาย ญาติโยมได้ฮู้
อาจารย์บุญกู้ ได้อยู่นำเสร็จ มีหลวงปู่เพชร อยู่เป็นประธาน
สุขสำราญ ญาติโยมหลั่งเข้า จึงได้เอา ๕ ส. มาใช้
สอน สร้าง ไป โยมได้ปีติ สมาธิ ตอนเช้าตอนแลง
ท่านแสวง สวดมนต์สงเคราะห์ ฤกษ์เหมาะ ๆ เสดาะห์เคราะห์ให้นำ
กิจกรรม มีทำหลายอย่าง ทำหนทาง สร้างกุฏิขึ้นใหม่
ปลูกต้นไม้ เป็นฮ่มบังเงา พอได้เซา ฮ่มเงาซัมเมอร์
คักแท้เด้อ ยามเข้าหน้าหนาว มันเถิงคราว กอดเอิกโตสั่น

ต่อจากนั้น ล่วงเข้า ๘๗ งานสำเร็จ ล่วงไปหลายอย่าง
เพิ่นคิดต่าง อยากสร้างหลายแนว เหมิดหนาวแล้ว ย่างเข้าเดือนสี่
เพิ่นอยากมี ศาลาอีกหลัง เก่าสิพัง ต้องสร้างหลังใหม่
ต้องให้ใหญ่ ทั้งมาตรฐาน แต่เป็นงาน หนักอยู่บ่น้อย
เพิ่นบ่ถอย คิดแล้วลงมือ โยมกะฮือ ฮ่วมมือนำเพิ่น
แต่ก็เขิน ขาดเงินอยู่ดอก มีพ่อออก บอกว่าทำบุญ
พอได้ทุน นำมาก่อสร้าง อีกหนทาง จัดบุญพระเวส
ได้ฟังเทศน์ ตามฮีตคองหลัง โยมได้ฟัง ดีใจฮุ่มๆ
พระทั้งกลุ่ม จัดหานักเทศน์ บุญพระเวส ฟังเทศน์มัทรี
จึงได้มี เงินมาก่อสร้าง เรียกนายช่าง มาสร้างทำแปลน
ช่างกะแม่น โยมวัดเฮาเอง บ่ได้เร่ง ในการก่อสร้าง
แล้วแต่ช่าง เขาว่างยามใด๋ ค่อยเฮ็ดไป ยามใด๋บ่ว่า
เลยล่าช้า ถึงปี ๘๘ ได้แอดแลด ปูพื้นแอ้มฝา
มุงหลังคา ได้มานิดหน่อย จึงเคลื่อนคล้อย มาถึงปลายปี
ความโศกี เลยแล่นเข้าใส เพิ่นจากไป ในเดือน พ.ย.
ทุกข์เด้น้อ ญาติโยมฮ้องไฮ้ ปานหัวใจ โยมแตกสลาย
เพิ่นมาตาย หนีไปไว๋ไว่ ทิ่มงานไว้ นั้นคือศาลา
ฌาปนา งานศพเพิ่นแล้ว โยมใจแป้ว ต้นไทรหักโค่น
เกิดมืดมน องค์ใดอยู่ต่อ ตอนนั้นน้อ มี ๓ มหา
เชาวรา ทวีสังวร อยู่ไปก่อน พอได้ผ่อนคลาย
โยมทั้งหลาย ได้มีที่เพิ่ง พากันเบิ่ง เรื่องวัดเรื่องวา
ปู่สิลา กลับไปสาก่อน แล้วสิย้อน กลับมาอีกที
อีกสองปี ปู่ได้กลับมา สร้างศาลา เสร็จไปเรียบร้อย
จึงได้ค่อย แต่งตั้งสมภาร เป็นทางการ สืบต่อองค์ก่อน
ได้แน่นอน คณะสงฆ์จัดตั้ง สมใจหวัง ปานได้เลขเด็ด
หลวงปู่เพชร ได้เป็นสมภาร สืบประสาน งานด้านศาสนา
นำศรัทธา ในปี ๙๑ โยมซาบซึ้ง ถึงบารมี
คั่นสิหนี เข้าไปอยู่ป่า คิดเห็นหน้า ของท่านแสวง
จึงรับตำแหน่ง สืบทอดต่อมา สร้างวัดวา ให้เฮืองให้ฮุ่ง
สมมาตรมุ่ง ของท่านแสวง ได้จัดแจง แต่งตั้งคนวัด

ให้มันชัด	ในการดำเนิน	จึงได้เชิญ	ญาติโยมมาซ่อย
เพิ่นก็ปล่อย	บอกนโยบาย	เฮาทั้งหลาย	สามัคคีกันไว้
จงจำไว้	พระนำโยมช่วย	จังสิสวย	ในการสร้างสา
ขอพระมา	จากวัดเมืองไทย	เป็นกลุ่มใหญ่	ไว้ซ่อยเวียกงาน
ดำเนินการ	ในทุก ๆ ด้าน	เพราะกันดาร	ลำบากหลายอย่าง
สิ่งต่าง ๆ	ต้องสร้างขึ้นมา	เป็นทุ่งนา	พื้นดินกะหล่ม
รถตกตม	ไปมาลำบาก	พระอยู่ยาก	ลำบากฮ้อนหนาว
ยามถึงคราว	สโนว์ตกหล่น	ต้องอดทน	กันอย่างขนาด
บางทีขาด	ท่อน้ำแตกหมุ่น	น้ำบ่อุ่น	อาบได้จั่งใด๋
น้ำวัดใช้	ต้องขุดบาดาล	พวกชาวบ้าน	ก็ใช้น้ำวัด
ยามน้ำขัด	พระต้องไปเบิ่ง	ปีนขึ้นเถิง	เบิ่งน้ำในถัง
ทุกข์ปานหยัง	ดึกดื่นเที่ยงคืน	บ่อยากตื่น	ยามหลับยามนอน
เว้าแต่ก่อน	ตอนนี้สบาย	โยมขยาย	ตัดน้ำออกไป
หลวงปู่ได้	ตั้งชื่อศาลา	นามฉายา	ของท่านอาจารย์
เฮาเฮียกขาน	นีติสารแม่นบ่	เป็นผู้ก่อ	ก่อนได้จากไป
ครัวร่วมใจ	สร้างใหม่ติดข้าง	แล้วยังสร้าง	สิ่งอื่นต่อไป
สิ่งอยากได้	คือโบสถ์ในวัด	บอกให้ชัด	เป็นสิ่งสำคัญ
เป็นความฝัน	ของเฮาทั้งหลาย	เป็นเป้าหมาย	ของท่านอาจารย์
ปู่คิดอ่าน	ควรเฮ็ดแนวใด๋	เป็นงานใหญ่	ต้องคิดให้ดี
บารมี	เป็นสิ่งสำคัญ	เพราะเหตุนั้น	เชิญท่านมีบุญ
มาอุดหนุน	ในการก่อสร้าง	เพิ่นเดินทาง	ไปหาปู่ชอบ
ปู่ก็ตอบ	สิไปให้อยู่	ไปเป็นหมู่	อยู่นำจักหน่อย
คุณแม่จ้อย	กะมานำกัน	จำพรรษา	สองปีตลอด
ไปได้รอด	ในการสร้างสิม	ทุกคนยิ้ม	ในการสร้างโบสถ์
ไฟรุ่งโรจน์	โบสถ์งามสง่า	คนหลั่งมา	ฝังลูกนิมิต
ทั่วสารทิศ	มืดฟ้ามัวดิน	เพียงได้ยิน	หลั่งไหลกันมา
ยกช่อฟ้า	เป็นงานยิ่งใหญ่	เฮาควรไป	ซ่อยเพิ่นทำกิจ
ในชีวิต	โดน ๆ จั่งพ้อ	พอละน้อ	ช่อฟ้าสำเร็จ
หลวงปู่เพชร	อยากได้กำแพง	จึงแถลง	ให้โยมได้ทราบ
ใจเอิบอาบ	ได้ทราบข่าวดี	คนมีศรี	เว้าหยังคนเชื่อ

คนบ่เบื่อ ในการทำตาม กำแพงงาม ได้สร้างอ้อมวัด
ผู้ถนัด ในการก่อสร้าง โบสถ์กะช่าง กำแพงกะตาม
จะบอกนาม ให้ฮู้ตรง ๆ หลวงตาณรงค์ กับพระทั้งหลาย
โยมหญิงชาย ซ่อยแฮงนำแหน่ คักแท้ ๆ แฮงข้าวก้นบาตร
วัดสะอาด น่าอยู่น่าเซา มีฮ่มเงา เกิดจากต้นไม้
สิ่งนี้ได้ เกิดจากแฮงพระ ยังบ่ละ หลังจากกำแพง
ยังมีแฮง สร้างประตูโขง หลวงตาณรงค์ เห็นว่าควรเฮ็ด
หลวงปู่เพชร นำเข้าประชุม คนในกลุ่ม ยกมือเห็นด้วย
วัดคงสวย มีซุ้มประตู คงสวยหรู มองดูสง่า
สร้างขึ้นมา สองทางข้างวัด มองเห็นชัด ยามได้เดินผ่าน
โยมเบิกบาน เห็นงานก่อสร้าง บางคนฮั่ง มีเงินมีทอง
เขาเลยมอง จองเป็นเจ้าภาพ เรียนให้ทราบ อยากมีที่พัก
เพราะความฮัก อยากอยู่โดน ๆ มีหลายคน อยากบวชเป็นชี
แต่บ่มี ที่ให้ชีอยู่ ขอหลวงปู่ สร้างให้สาเกิ่น
ส่วนว่าเงิน โยมสิถวาย ค่าใช้จ่าย ออกให้ทั้งเหมิด
จึงได้เกิด ที่พักแม่ชี ก็ยังมี กุฏีหลังเก่า
แสนซบเซา เก่าเกินสิใช้ อยากได้ใหม่ ให้มันงาม ๆ
มีคนถาม อยากเป็นเจ้าภาพ พอได้ทราบ ให้เงินทันที
เป็นเศรษฐี นำกันทั้งคู่ คนเหมิดหมู่ อยากได้บุญด้วย
ก็ออกช่วย ไปตามกำลัง จึงได้พัง หลังเก่าออกไป
สร้างขึ้นใหม่ หลังใหญ่เข้าท่า ช่างนั่นน่า หลวงตาคือเก่า
เสร็จแล้วเล่า ตั้งชื่อกุฏี เทพสารมุนี กุฏีหลวงปู่
เป็นที่อยู่ ของสงฆ์ทั้งหลาย มามากมาย จากทิศทั้ง ๔
แม่นกุฏีนี้ เป็นที่รับรอง สมใจปอง ศรัทธาผู้สร้าง
มีหลายอย่าง การสร้างการสา เล่าไปมา ลืมกุฏิสองหลัง
เป็นตาซัง แท้ผู้แต่งกลอน คงง่วงนอน แต่งกลอนหลายโพด
ผมขอโทษ ต่อท่านอักโข ฐานะสโม กุฏีปู่ชอบ
ตั้งอยู่รอบ กุฏิเทพาวงศ์ บอกตามตรง ทางเหนือข้างนั้น
คุรุภัณฑ์ เป็นห้องเก็บของ หากท่านมอง ไปตะวันออก
ผมสิบอก ให้ท่านได้ฟัง อย่าจังงัง ศาลาหลังใหญ่

เพิ่นสร้างไว้ เป็นศูนย์ศึกษา นามศาลา เอนกประสงค์
เจตน์จำนงค์ ใช้ได้หลายอย่าง กิจต่าง ๆ ตามธรรมวินัย
ภาษาไทย วัฒนธรรมอีกด้วย ครูมาช่วย จากราชภัฏ
เพิ่นก็จัด มาให้ทุกปี คักอีหลี เมตตาหลวงปู่
ให้ได้อยู่ กันอย่างสบาย เฮาทั้งหลาย ควรคิดให้ถี่
สร้างเจดีย์ งานชิ้นโบว์แดง เจริญแฮง บารมีเพิ่นใหญ่
แผ่ออกไป ในทุก ๆ ด้าน เป็นสมภาร คุณธรรมสูงส่ง
วัดมั่นคง พระสงฆ์กะแก่น โยมกะแน่น แม่นบุญเฮาหลาย
สมใจหมาย ของเฮาทุกอย่าง เริ่มก่อสร้าง มาแต่ ๘๒
ตั้งแต่เพิ่นครอง เป็นเจ้าอาวาส แกร่งขนาด เจ้าอาวาสทั้งสอง
องค์แรกต้อง สละชีพตัวเอง บ่อยากเก่ง แต่เห็นคุณค่า
มอบชีวา เป็นพุทธทาส ด้วยอำนาจ หัวใจนักสู้
จึงมีปู่ ได้อยู่ต่อมา สร้างวัดวา เจริญขนาด
ไปอาดลาด เป็นวัดสมบูรณ์ บ่ขาดทุน ที่เฮาซ่อยเพิ่น
มีแต่เดิ่น กลายเป็นวัดงาม เป็นอาราม งามด้วยต้นไม้
สามสิบไร่ กว้างใหญ่พอดี พระสงฆ์มี มากมายเหลือล้น
หลั่งโจ้น ๆ เข้าสู่อาราม ระบือนาม ย้อนบุญหลวงปู่
อีกทั้งหมู่ ญาติโยมดีด้วย ไปได้สวย ด้วยความปองดอง
เฮาจะต้อง ฉลองให้ความดี สามสิบปี แห่งการสร้างมา
ด้วยบุญญา พวกเฮาก่อไว้ วัดจึงใหญ่ พระดีเข้าอยู่
บารมีหลวงปู่ คุณท่านอาจารย์ บุญสมภาร พวกเฮาซ่อยเพิ่น
จึงได้เจริญ มาถึงปานนี้ พระดี ๆ หลั่งเข้าเนืองนอง
งานฉลอง ของวัดคักน้อ มีหลวงปู่หลอ จากวัดถ้ำพวง
แถมยังพ่วง พระด้วยหลายองค์ ต้องมั่นคง ต่อไปภายหน้า
ขอศรัทธา พวกเฮาพี่น้อง อย่าบกพร่อง การสร้างความดี
บุญเฮามี พระดีหลั่งเข้า สังฆเจ้า ได้เข้ามาอยู่
เฮ็ดตามปู่ เพิ่นบอกเฮามา ภาวนา ศีลทานอย่าขาด
อย่าได้พลาด ทำวัตรเช้าแลง เอาให้แข็ง ตามแฮงของตน
อย่าได้บ่น กุศลสิหนี บุญเฮามี จั่งได้พบพ้อ
เพิ่นพาก่อ พาสร้างขึ้นมา จงฮักษา สมบัติเพิ่นไว้

ให้ยาวไกล	เถิงลูกเถิงหลาน	ได้ทำทาน	สร้างน้ำทำบุญ
บ่ขาดทุน	เกิดเป็นมนุษย์	ยากที่สุด	มนุษย์เกิดมา
พ้อศาสนา	บุญเฮาสูงส่ง	ให้มั่นคง	ในธรรมพระเจ้า
พวกเทพเฝ้า	ปกป้องฮักษา	ให้วัดวา	ปลอดภัยไร้โรค
ทุกคนโชค	พบแต่ความดี	ให้มั่งมี	เศรษฐีเงินล้าน
พวกชาวบ้าน	อยู่ซุ่มกินเย็น	ให้ได้เป็น	คนดีนักปราชญ์
ให้ฉลาด	ในบุญกุศล	ฝึกตัวตน	ในศีลในธรรม
ทุกเช้าค่ำ	มั่นภาวนา	พากันมา	ฟังเทศน์จำศีล
หากได้ยิน	ว่ามีงานวัด	เพิ่นสิจัด	บวชพวกชีพราหมณ์
ผ้าขาวงาม	แต่งให้เรียบร้อย	ชวนเด็กน้อย	เข้าวัดทำบุญ
เป็นกองทุน	ต่อไปภายหน้า	ลูกหลานหล้า	ไปหน้าเจริญ
สมเหลือเกิน	ที่เฮามีวัด	เฮาได้ขัด	ขูดเกลากิเลส
พระเพิ่นเทศน์	บอกทางความดี	เฮาจึงมี	ความสุขแท้ ๆ
พระมาแว่	ล้วนแต่ดี ๆ	ต่อไปนี้	วัดเฮาใสส่อง
งามผุดผ่อง	ดั่งแสงสุรีย์	เมื่อเจดีย์	สมบูรณ์คักแหน่
พระสิแห่	กันมามากมาย	คนกะหลาย	จากทิศทั้ง 4
บารมี	คุณธรรมหลวงปู่	สถิตย์อยู่	ปู่ไว้แน่นหนา
ดั่งศิลา	ภูเขาแท่งทึบ	บ่มีลืบ	สูญหายไปไส
เพิ่นสร้างไว้	วัดวามั่นคง	อย่าได้หลง	ออกไปทางใด๋
เอาใจใส่	ต่อวัดต่อวา	เพิ่นสร้างมา	มอบให้เฮาแล้ว
ปานได้แก้ว	มาค้ำมาคูณ	เฮามีบุญ	จึงได้มาพ้อ
ได้หลวงพ่อ	ผู้มีศีลธรรม	เพิ่นยังนำ	พระดีมาสู่
เห็นกันอยู่	หมู่สงฆ์มากมาย	เฮาทั้งหลาย	อย่าขัดอย่าข้อง
ให้ปองดอง	ฮ่วมกันให้แน่น	พระสิแก่น	เพราะโยมวัดดี
สามัคคี	เว้านัวหัวม่วน	บ่ได้กวน	ตำหนิพระเจ้า
ฝึกตัวเข้า	ในธรรมตั้งมั่น	อย่าไปหวั่น	น้อยใจกวัดแกว่ง
อาจารย์แสวง	ได้มอบชีวา	หลวงปู่เพชรมา	พาเฮาสร้างต่อ
เปรียบคือพ่อ	พาก่อพาทำ	เฮาต้องนำ	ฮอยเพิ่นสร้างไว้
อย่าปล่อยให้	สมบัติเพิ่นพัง	ถ้าวัดยัง	เฮามีที่เพิ่ง
อย่าได้เหลิง	ในการฮักษา	กว่าได้มา	ลำบากลำบน

บอกทุกคน ให้จำจื่อไว้ ผมจะได้ ขอลาลงก่อน
มือกะอ่อน สมองกะล้า แต่งกลอนมา หม่องใด๋ผิดพลาด
ขอนักปราชญ์ จงให้อภัย หากผิดใจ ขอให้ยกโทษ
เป็นประโยชน์ ขอน้อมบูชา คุณครูบา อาจารย์ทั่วหน้า
งานใด๋มา ยินดีรับใช้ ด้วยหัวใจ ของลูกศิษย์วัด ฯ

ท. ธิชัย.....ผู้ประพันธ์
6-16-13

มาถึงวัด เห็นดิน กลิ่นดอกไม้
ยังมิใช่ เห็นวัด ดั่งที่หมาย
รู้จักวัด ต้องรู้จัก ดัดใจกาย
จึงจะได้ บ่งชัด เห็นวัดจริง ฯ

หลวงปู่พาพระ เณร ออกรับบิณฑบาต รอบหมู่บ้านเคลเลอร์

ชีวประวัติพระครูอุดมธรรมคุณ

(พระมหาทองสุก สุจิตฺโต)

วัดป่าสุทธาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

พระอุปัชฌาย์ ของ พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

นามเดิม ทองสุก นามสกุล มหาหิง เกิดเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๑ ตรงกับวันศุกร์ ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๖ ปีวอก ที่ตำบลห้วยหวาย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี (ปัจจุบันเป็นอำเภอพุทธบาท) บิดาชื่อนายเลี้ยง มารดาชื่อ นางบุญมี พี่น้องร่วมบิดามารดาทั้งมีชีวิตและมรณภาพไปแล้ว ๑๐ คน ท่านเป็นคนที่ ๒

การบรรพชา-อุปสมบท

ภายหลังที่ได้ศึกษาอักขระสมัยตามสมควรแล้ว ท่านก็ได้เข้าไปศึกษาธรรมเพื่อฝึกบรรพชาเป็นสามเณรต่อไป

เมื่ออายุ ๑๖ ปี ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณร โดยมีพระธรรมธีรราชมหามุนี (สิริจนฺโท จันทร์ ที่รู้จักกันในสมัยนั้นมากว่าพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ นักธรรมกถึกเอกในสมัยนั้น) เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๖ อยู่ที่วัดปทุมวนาราม ท่านได้พยายามศึกษาปริยัติธรรมจนสอบนักธรรมชั้นตรีได้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ ครั้นอายุครบที่จะอุปสมบทได้แล้ว ท่านก็ได้อุปสมบท เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๐ ณ พัทธสีมาวัดปทุมวนาราม อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร โดยมีพระปัญญาพิศาลเถร (หนู) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระปลัดบุญมี อินฺทเชฏฺฐโก เป็นพระกรรมวาจาจารย์ สำเร็จญัตติจตุตถกรรมวาจา เวลา ๑๓.๓๘ น.

พระปัญญาพิศาลเถร
(หนู จิตฺปุญฺโญ)

ลำดับหน้าที่การงาน

การศึกษา และสมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๔๗๐ สอบได้ น.ธ. และเป็นครูนักธรรมที่วัดปทุมวนาราม

พ.ศ. ๒๔๗๒ สอบได้เปรียญ ๓ เป็นครูสอนบาลีที่วัดปทุมวนาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒-๒๔๗๔

พ.ศ. ๒๔๗๔ สอบได้ น.ธ. โท

พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๗๖ เป็นครูสอนบาลีที่วัดเจดีย์หลวงเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๔ เป็นเจ้าอาวาสวัดทรายงาม ต.หนองบัว อ.เมือง จ. จันทบุรี

พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นเจ้าอาวาสวัดป่าบ้านห้วยหีบ ต.ตองโขบ อ.เมือง จ. สกลนคร จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๘

พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นเจ้าอาวาสวัดสุทธาวาส จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๗

พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นเจ้าคณะอำเภอเมือง จ.สกลนคร

พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูอุดมธรรมคุณ ชั้นโท

พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นพระอุปัชฌาย์

พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้รับเลื่อนเป็นพระครูชั้นเอก

ประวัติการไปธุดงค์และการปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์
(จันทร์ สิริจนฺโท)

ปี พ.ศ. ๒๔๗๔

ภายหลังจากออกพรรษาปีนี้ ท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺทเถร) ได้ขอให้ท่านพระครูอุดมธรรมคุณไปเป็นครูสอนปริยัติธรรมที่วัดเจดีย์หลวง ท่านได้ไปตามคำขอร้องนั้น และได้ทำการสอนปริยัติธรรม ซึ่งพอดีกับท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถร พระอาจารย์ใหญ่ของคณะกัมมัฏฐาน ก็ได้ถูกขอร้องจากเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ให้มาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดเจดีย์หลวงเช่นเดียวกัน

ท่านได้พักอยู่ใต้ถุนกุฏิท่านพระอาจารย์มั่น ท่านว่าได้ประโยชน์ ๒ ประการ ประการที่ ๑ ท่านได้ฟังเทศน์ท่านพระอาจารย์มั่น ประการที่ ๒ ได้สอนปริยัติธรรมให้ภิกษุสามเณร บางครั้งท่านพระอาจารย์มั่นจะมานั่งฟังการแปลหนังสือบาลีด้วยความสนใจ

ตอนกลางคืน ท่านพระอาจารย์มั่นได้สอนกัมมัฏฐาน วิธีปฏิบัติตั้งแต่เบื้องต้นของการทำจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนของท่านหนักไปทางกัมมัฏฐาน คือให้พิจารณา ผม-ขน-เล็บ-ฟัน-หนัง ท่านได้ให้เหตุผลว่า “ทุกคนที่เกิดมาได้ไปติด คือยึดมั่นที่อื่นหรอก โดยเฉพาะก็มายึดมั่น ถือมั่นที่ ผม-ขน-เล็บ-ฟัน-หนัง นี้เอง ให้พยายามพิจารณาให้ตามความเป็นจริงแก่การยึดถือ ผม-ขน-เล็บ-ฟัน-หนัง เป็นสิ่งสวยงาม ด้วยสามารถแห่งกำลังสมาธิ ก็จะเป็นทางไปสู่ความเป็นอริยเจ้าได้”

ปี พ.ศ. ๒๔๗๕

วัดเจดีย์หลวง จ.เชียงใหม่

ท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์มรณภาพแล้ว ท่านพระอาจารย์มั่นก็ธุดงค์เข้าไปในป่าภูเขาไม่กลับ เมื่อท่านพระอาจารย์มั่นเที่ยวแสวงหาความสงบวิเวก ตามถ้ำหุบห้วยภูเขา อยู่กับพวกชาวป่าชาวเขา ไม่รับหน้าที่อะไรทั้งหมดที่ทางการแต่งตั้งถวาย โดยเฉพาะท่านได้ถูกแต่งตั้งเป็นพระครูวินัยธร ฐานานุกรมของท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ เจ้าอาวาสวัดเจดีย์หลวง

เมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างนี้ ท่านพระครูอุดมธรรมคุณท่านจึงกลับมาที่วัดปทุมวนาราม (วัดสระปทุม) เมื่อท่านกลับมาแล้ว ทางวัดก็ขอร้องให้ท่านสอนบาลีต่อไปอีก แต่ท่านไม่รับ เนื่องจากท่านมีความประสงค์แน่วแน่ที่จะปฏิบัติกัมมัฏฐาน คือการปฏิบัติทางด้านจิตใจ ประกอบกับที่ได้รับการแนะนำจากท่านพระอาจารย์มั่นมาแล้ว

ปี พ.ศ. ๒๔๗๖

ดังนั้น ปีนี้ท่านจึงได้เดินทางร่วมกับพระราชมุนี (โฮม โสภโณ) และสามเณรประมัย กาฬเนตร สามเณรประมัยนี้แตกฉานในการปฏิบัติมาก สามเณรจะคอยเป็นผู้แนะนำทางจิตอยู่เสมอ และพวกเราก็เชื่อถือสามเณรมาก ได้พักจำพรรษาที่บ้านหนองคาง ประจวบคีรีขันธ์ ท่านได้ปรารภความเพียร เริ่มบำเพ็ญกัมมัฏฐานอย่างจริงจัง เมื่อสงสัยอะไรก็ได้สามเณรประมัยเป็นที่ปรึกษา

ณ ปีนี้เอง สามเณรประมัยปรารถนาความเพียรอย่างยิ่งใหญ่ ไม่นอนตลอดพรรษา จนเชื่อมั่นตนเองว่าได้สำเร็จพระอนาคามี

ท่านเล่าว่า วันหนึ่ง ท่านกับสามเณรประมัยกำลังนั่งสนทนาธรรมกันอยู่ ก็ได้มีงูจงอางขนาดใหญ่ประมาณเท่าต้นหมาก วิ่งพุ่งเข้ามาตรงพวกเราทั้งสอง ไม่ทราบว่าจะหนีมันไปอย่างไร จึงหยุดพูด แล้วเจริญเมตตาฌาน ทำจิตให้สงบ ขณะที่งูตัวนั้นมันกำลังจะเข้ามาถึงพวกเรา อีกประมาณวาเศษๆ ก็ได้มีสุนัข ๕ ตัวกระโดดเข้ามาขวางทางงู ได้เกิดการต่อสู้กันระหว่างสุนัข ๕ งู ๑ งูสู้ไม่ไหวเลยหนีไป แต่ในวัดที่แท้จริงไม่มีสุนัขสักตัวเดียว

หลังจากที่จำพรรษาที่บ้านคางแล้ว ท่านเดินธุดงค์จากนั้นเพื่อติดตามท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถร เรื่อยไป จากประจวบคีรีขันธ์ลงมาเขาเต่า ไปทางจังหวัดสุพรรณบุรี เดินผ่านดงไปจะไปอุตรดิตถ์ ไม่เคยเดินทางลัด ไปหลงอยู่ในดง ๓ วัน ไม่มีบ้านคนเลย นอนอยู่ในป่าใหญ่ มีแต่เสียงช้าง เสียงเสือ เป็นที่น่าสะพรึงกลัวเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ท่านไม่ต้องหลับนอน พักทำสมาธิอย่างถวายชีวิต ใน ๓ วันไม่ได้ฉันอาหารเลย มีแต่ฉันน้ำ เพราะไม่มีบ้านคน ท่านว่า

"แหม... เราตอนนี้นึกว่าตายแน่ ๆ จึงทำให้เกิดสมาธิอย่างดี นับเป็นประวัติการณ์สำคัญทีเดียว ท่านพระอาจารย์มั่นท่านสอนไว้เมื่ออยู่วัดเจดีย์หลวง นำมาใช้เมื่อคราวสำคัญในคราวนี้ จนทะลุดงใหญ่ออกมาได้ กินเวลา ๓ วัน ๓ คืน โล่งใจไป"

จากนั้นก็มาถึงจังหวัดอุตรดิตถ์ วกกลับมาปากน้ำโพ ไปถึงแพร่ วกกลับมาพิจิตร ไปพิษณุโลก กลับมาอุตรดิตถ์อีก ทั้งนี้เดินเท้าทั้งนั้น และก็พักอยู่ตามป่า พักอยู่อุตรดิตถ์ บนภูเขา เป็นวัดเก่า สืบถามได้ความว่าชื่อ วัดสันทพงษ์ ท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท) เป็นผู้มาก่อสร้างวัดนี้ ญาติโยมทั้งหลายก็พากันมานิมนต์จะให้อยู่สถาปนาวัดนี้ ท่านบอกว่าจะไปหาท่านพระอาจารย์มั่น ท่านจึงเดินทางต่อไป

ออกจากวัดนี้ ท่านก็เดินข้ามภูเขาแสนที่จะเหน็ดเหนื่อย ข้ามไม่รู้จักพ้นภูเขาเลย แต่ศรัทธาในท่านพระอาจารย์มั่นทำให้ความเหน็ดเหนื่อยหายไปหมด โดยความพยายาม ท่านข้ามภูเขาไปถึงจังหวัดลำปางได้สำเร็จ ท่านบอกว่า ครั้งนั้นก็เป็นครั้งหนึ่งแห่งความพยายามที่ลำบากยิ่ง แต่สำเร็จโดยอาศัยบารมีของท่านพระอาจารย์มั่น ทำให้เกิดกำลังใจขึ้นแก่ท่านอย่างอัศจรรย์ทีเดียว

ปี พ.ศ. ๒๔๗๗

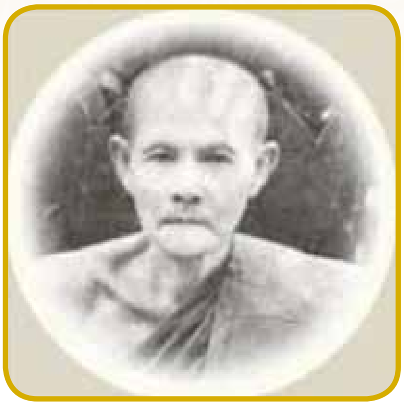
เป็นเวลาจวนจะเข้าพรรษาเสียแล้ว ไม่สามารถที่จะติดตามท่านพระอาจารย์มั่นพบ จึงจำพรรษาที่ "วัดป่าเชียงแสน" อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ ออกพรรษาแล้ว ท่านกลับมาที่บ้านป่าสักขวาง ได้อยู่ที่นี้เป็นเวลาหลายเดือน ก็เริ่มเดินทางไปสู่จุดที่ต้องการ คือการพบท่านพระอาจารย์มั่น จึงเดินธุดงค์ไปถึงถ้ำเชียงดาว พักอยู่พอสมควร ก็ไปถึงบ้านดงแดง มาเจอดงใหญ่เข้าอีกแล้ว ท่านก็เดินธุดงค์ผ่านดงนี้ ภายในดงหาบ้านคนยาก ก็พอดีพบชาวบ้านกำลังตั้งร้านเลื่อยไม้กันอยู่ ถามทางที่จะเดินต่อไปก็พอทราบว่าจะต้องค้างคืนในดงนี้ เพราะจะไม่สามารถข้ามดงไปได้ในวันนี้ เมื่อไปต่อไปก็ต้องขึ้นภูเขา พอถึงหลังภูเขารู้สึกเหนื่อยมากและก็มืดพอดี ท่านจึงต้องพักค้างคืนบนภูเขานี้

การจำวัดบนภูเขา ท่านก็พอดีไปพบแอ่งน้ำแห่งหนึ่ง ท่านก็จำวัดในที่ใกล้ ๆ แห่งน้ำนั้น พอตกกลางดึก พวกสัตว์จะมาลงกินน้ำ พอเห็นกลดของท่านเข้า ไม่กล้าเข้ามา พวกมันร้องกันใหญ่เป็นเสียงต่าง ๆ นานาน่าสะพรึงกลัวในเสียงเหล่านั้น เป็นคล้ายช้างก็มี คล้ายเสือก็มี คล้ายกวางก็มี และมีเสียงนกต่าง ๆ ที่น่ากลัว เป็นเสียงแปลกประหลาดที่ไม่เคยได้ยินมาก่อน ทำให้ต้องลุกขึ้นนั่งสมาธิอยู่ตลอดเวลา เห็นว่าไม่ได้การ เพราะจะต้องเดินไปให้ถึงบ้าน มิฉะนั้นวันนี้จะไม่ได้ฉันอาหาร พอดาวประกายพฤกษ์ขึ้น ท่านรีบจัดของเสร็จก็เดินทางต่อไป

การเดินทางของท่าน ไปถึงบ้านป่าฮิ้นตามคำบอกเล่าของพวกเลื่อยไม้ จึงพักบิณฑบาตที่บ้านป่าฮิ้น ที่บ้านป่าฮิ้นนี้มีสิ่งสำคัญอันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือกัน คือเขาผายอง พวกเขาพากันเชื่อว่า สถานที่ตรงนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จมาประทับยืนอยู่ที่นี้ เพราะเป็นหน้าผาที่สวยงามและแปลกประหลาดทีเดียว

ความจริงท่านตั้งใจจะจำพรรษาที่นี้ เพราะเป็นที่วิเวกดี แต่โดยความตั้งใจยังไม่ถึงจุดที่หมายคือการพบท่านพระอาจารย์มั่น จึงไม่ได้จำพรรษาที่นี้ ได้ข่าวว่าท่านอาจารย์สาร (เป็นศิษย์ผู้ใหญ่ของท่านพระอาจารย์มั่น) อยู่ที่บ้านกกกอก เพื่อจะได้ไต่ถามถึงที่อยู่ของท่านพระอาจารย์มั่นท่านจึงไปที่นั่น พบกับท่านอาจารย์สารพอดี และได้ทราบข่าวว่าท่านพระอาจารย์มั่นอยู่บนดอยกับปะหล่อง (ชาวเขา) ท่านได้เดินทางต่อขึ้นไปดอยแม่กน เป็นดอยสูงพอประมาณ ขึ้นครึ่งชั่วโมงกว่าถึงยอดดอย แล้วก็เดินกลับมาทางบ้านป่าฮิ้น ผ่านไปทางอำเภอพร้าว ได้ติดตามถามข่าวท่านพระอาจารย์มั่นจนจวบใกล้เข้าพรรษายังไม่พบ

ปี พ.ศ. ๒๔๗๘

พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

เมื่อเวลาจวนเข้าพรรษา ท่านก็จัดเสนาสนะตามมีตามได้ อยู่จำพรรษากับท่านอาจารย์สาร ปรารภความเพียรทางใจเป็นที่ตั้ง รู้สึกว่าเกิดความสงบใจได้ดี และก็ได้ฟังธรรมจากท่านอาจารย์สารแทนท่านพระอาจารย์มั่นไปพลาง ก็ได้ผลพอสมควรอยู่

ครั้นออกพรรษาเกิดเป็นไข้มาลาเรีย รู้สึกเกิดทุกข์เวทนามาก ท่านพยายามฝืนแล้วก็เดินทางต่อไป แต่รู้สึกอ่อนเพลียมาก จึงได้มาพักฟื้นอยู่ที่วัดบ้านโบสถ์ชั่วคราว แล้วท่านก็กลับไปทางดอยแม่กนอีก จากนั้นท่านก็ไปบ้านป่าไหน

ณ ที่นี้เอง จุดมุ่งหมายปลายทางที่ท่านได้พยายามบุกบั่นมาจนจะเอาชีวิตไม่รอดก็พลันสำเร็จขึ้นแก่ท่าน คือพบท่านพระอาจารย์มัน ท่านพระอาจารย์มั่นไม่ทราบว่าท่านรู้ว่าเราอยู่บ้านนี้ได้อย่างไร จู่ ๆ เวลาเย็นประมาณบ่าย ๓ โมงท่านก็มาปรากฏตัวให้เห็น ณ ที่อยู่นี้เอง ท่านมาองค์เดียว แบกกลดสะพายบาตรมารุงรังทีเดียว

ท่านมีความรู้สึกดีใจเป็นล้นพ้นเหลือประมาณ รีบไปรับบริขารมา แล้วท่านพระอาจารย์มั่นก็ทักท่านเป็นประโยคแรกว่า

"มาดนแล้วบ่" แปลว่ามานานแล้วหรือ

ท่านตอบว่า ๒-๓ วันแล้ว

ท่านพระอาจารย์มั่นท่านบอกว่า

"เราอยู่กับพวกมูเซอบนดอยแม่กะตำ เราเดินทางมาเพื่อจะพบกับคุณ (หมายถึงอาจารย์มหาทองสุก) ผ่านบ้านป่าแนะ เราตั้งใจจะมาแนะนำอบรมให้ในทางจิตใจ" ท่านพระอาจารย์มั่นท่านพูดกับท่าน

จากนั้น ท่านพระอาจารย์มั่นก็พาท่านไปที่บ้านปู่จองน้อย ตอนนี้ชาวบ้านแกงดาว (เต่ารั้ง) ทำเนื้อกวางให้ฉัน เขาหุงข้าวไม่รินน้ำดีมาก กำลังพื้นไข้ ฉันอร่อยมาก วิธีหุงข้าวเขาแปลกดี เขาเอาข้าวมาต้มพอแตกเม็ด เขาขุดไม้เป็นราง ๑ ศอก เทข้าวที่ต้มแล้วลงไป คนจนนิ่ม แล้วเอาขึ้นมานึ่งอีกที ฉันแล้วดีจริง ๆ อร่อยจริง ๆ

ตอนท่านมาองค์เดียวกับท่านพระอาจารย์มั่น ท่านพระอาจารย์มั่นเริ่มสอนวิชาปฏิบัติอย่างจริงจัง ณ ที่บ้านปู่จองน้อยนี้ ทั้งพานั่งสมาธิและเดินจงกรม และสำรวจวิถีจิต และท่านก็แนะนำถึงกัมมัฏฐาน ๕ มีผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ให้พิจารณาให้เห็นตามความเป็นจริงด้วยสามารถแห่งสมาธิ

และท่านแนะนำต่อไปว่า การพูดนั้นเป็นของง่ายนิดเดียว แต่การทำนั้นเป็นของยาก เช่นพูดว่า “ทำนา” เพียงเท่านั้นเราทำกันไม่รู้กี่ปี ไม่รู้จักแล้ว และปริยัติที่เรียนมานั้น ให้เก็บไว้ให้หมดก่อน ใช้แต่การพิจารณาตามความเป็นจริง เพื่อให้เกิดความสงบอย่างจริงจัง

ท่านพระอาจารย์มั่นท่านอธิบายต่อไปว่า

สมาธิก็ดี มีคำว่า ขณิกสมาธิ-อุปาจารสมาธิ-อัปปนาสมาธิ และมีคำว่า วิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เอกัคคตา แต่ถ้าเราจะให้ใจของเราเป็นฌาน เราจะนั่งนึกว่า นี่วิตก นี่วิจาร นี่ปีติ นี่สุข นี่เอกัคคตา มันจะเป็นฌานขึ้นมาไม่ได้ จึงจำต้องละถอนสัญญาภายนอกด้วยสามารถแห่งอำนาจของสติ จึงจะเป็นสมาธิ เป็นฌาน

เมื่อท่านพระอาจารย์มั่นสอนแนวทางแห่งวิธีปฏิบัติได้ ๒ วัน ท่านก็ส่งให้ไปในภูเขาลึกอยู่ห่างจากแม่กนประมาณ ๑๐ กม. และให้ไปแต่ผู้เดียว เพื่อให้ทำความเพียรอย่างเต็มที่ แล้วท่านพระอาจารย์มั่นท่านก็อยู่ที่แม่กนนั่นเอง

การเดินทางไปภูเขานั้น เป็นห้วยลำธารเดินเลาะลัดไปเป็นทางที่ลำบากมาก แต่ก็เป็นเรื่องของความเต็มใจ ความลำบากเหล่านั้นก็เป็นสิ่งธรรมดาไป

ครั้นถึงอุโบสถ ต้องมารวมกันที่จุดหมาย คราวนี้ก็เอาบ้านแม่กนเป็นจดหมายประชุมกัน การประชุมทำอุโบสถนั้น นอกจากจะทำสังฆกรรมแล้ว ท่านพระอาจารย์มั่นก็ให้โอวาทต่าง ๆ เท่าที่จะแนะนำอุบายสอน และไต่ถามถึงการปฏิบัติที่ผ่านมาว่า องค์ไหนเป็นอย่างไร ได้ผลอย่างไร จะต้องแก้ไขอย่างไร เป็นการทดสอบการปฏิบัติไปในตัว

อุโบสถนี้มี ๕ องค์ ท่านพระอาจารย์ใหญ่ (มั่น) ท่านอาจารย์สาร ท่านอาจารย์ขาว เรา (ท่านพระครูอุดม) และท่านมนู

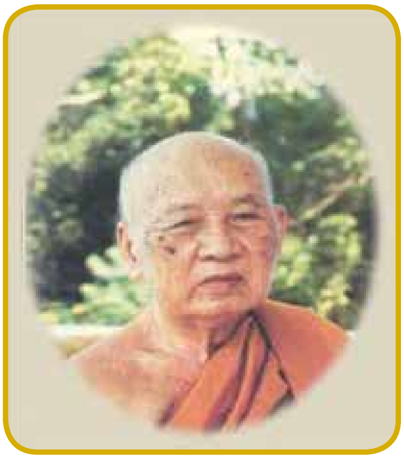
ปี พ.ศ. ๒๔๗๙

หลังจากลงอุโบสถนี้แล้ว ท่านพระอาจารย์มั่นก็ออกจากบ้านนี้ไปอยู่ที่บ้านแม่งับ มีบ้านร้างอยู่ ๑ หลัง คนแถว ๆ นี้มีอาชีพขุดเหมือง เศรษฐีเขาเอาน้ำไปจากแม่กนและแม่งับสาหรับทำเหมือง เป็นอันว่าปีนี้ ๒๔๗๙ ได้จำพรรษากับท่านพระอาจารย์มั่น ณ ที่นี้ด้วยกันทั้ง ๕ องค์

มีท่านทองดีมีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะไปพบท่านพระอาจารย์มั่น ท่านทองดี ศิษย์ท่านอาจารย์สิงห์ ขนฺตยาคโม พอติดตามมากับท่าน เห็นความทุกข์ยากลำบากในการบุกบั่นเพื่อจะไปพบท่านพระอาจารย์มั่น ทั้ง ๆ ที่อุตส่าห์ติดตามมาจนได้ข่าวท่านพระอาจารย์มั่นแล้ว เลยกลับใจไม่ไปหาท่านอาจารย์ใหญ่ แล้วก็เลยไม่ได้พบกันอีก

ปี พ.ศ. ๒๔๘๐

หลังจากจำพรรษาที่แม่กนนั้นแล้ว ออกพรรษาท่านก็ให้ไปทิศละองค์ เพื่อแสวงหาที่ทำความเพียร ต่างด้นดั้นไปตามภูเขาป่าใหญ่อยู่แห่งละ ๕ คืนบ้าง ๑๐ คืนบ้าง เมื่อเห็นว่าที่ไหนจะสงบวิเวกดีก็อยู่นานหน่อย ถ้าเห็นว่าจะเป็นการกังวลด้วยผู้คน กลัวจะเนิ่นช้าในการทำความเพียรก็รีบเดินทางต่อไป

พระอาจารย์เทสก์ เทสรํสี

เมื่อต่างเดินทางไปคนละทิศละทางแล้วท่านไปทันพบกับท่านพระอาจารย์มั่นที่บ้านยางแม่กะตั๋ง อันเป็นที่อยู่ของพวกมูเซอ บ้านแม่กะตั๋งนี้เป็นที่สงบวิเวกดีมาก ท่านพระอาจารย์มั่นจึงอยู่นานและอยู่กับพวกชาวเขา สอนให้ชาวเขารู้จักศาสนาได้มาก มาคราวนี้พบกับท่านอาจารย์เทสก์ เทสรํสี ท่านอาจารย์อ่อนสี สุเมโธ จึงภาวนาทำความเพียรอยู่ที่นี้ ๑๐ วัน

ตอนนี้ท่านพระอาจารย์มั่นท่านประสงค์จะไปอยู่แต่ผู้เดียวไม่ให้ใครยุ่ง ท่านอาจารย์เทสก์กับท่านอาจารย์อ่อนสีไปส่งท่านพระอาจารย์มั่นไปทางบ้านยาง เดินทางกันไป ๒ คืน

พอมาถึงตอนนี้ เสือชุมมาก ชาวบ้านไม่ยอมให้พวกเราเดินทางไปเอง พวกเขาพาพวกชาวบ้านไปส่ง ในระยะกลางดงนั้นมีแต่รอยเสือให้ขวักไขวไปหมด และเสือเหล่านั้นชอบกินวัวควาย ซาวบ้านตลอดถึงสุนัข ถ้าคนหลงไปคนหนึ่ง ๒ คนก็ต้องตกเป็นเหยื่อของมันแน่แท้ ชาวบ้านกลัวมาก จึงต้องยกพวกไปส่งพวกเรา ทั้ง ๆ ที่ท่านพระอาจารย์ใหญ่ท่านก็ห้าม แต่ก็ไม่ขัดศรัทธา เขาจะไปส่งก็ดีเหมือนกัน

ปีนี้จำพรรษาที่บ้านแม่เจ้าทองทิพย์ (เป็นชื่อหมู่บ้าน) อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีท่านพระอาจารย์มั่น ท่านอาจารย์เทสก์ ท่านอาจารย์ขาว ท่านอาจารย์สาร ท่านมนู และท่านพระครูอุดมฯ ในปีนี้ท่านพระอาจารย์มั่นได้พาทำความเพียรเป็นกรณีพิเศษ และท่านได้อธิบายข้อปฏิบัติและปฏิปทาต่าง ๆ มากมาย เช่น

๑. การปฏิบัติทางใจ ต้องถือการถ่ายถอนอุปาทานเป็นหลัก

๒. การถ่ายถอนนั้น ไม่ใช่ถ่ายโดยไม่มีเหตุ ไม่ใช่ทำเฉย ๆ ให้มันถ่ายถอนเอง

๓. เหตุแห่งการถ่ายถอนนั้นต้องสมเหตุสมผล ท่านอ้างเอาพระอัสสชิแสดงในธรรมข้อที่ว่า

เย ธมฺมา เหตุ ปภวา เตสํ เหตุ ตถาคโต
เตสญฺจ โย นิโรโธ จ เอวํ เวที มหาสมโณ

ธรรมทั้งหลายเกิดมาจากเหตุ ธรรมทั้งหลายเหล่านั้นดับไปเพราะเหตุ พระมหาสมณะคือพระพุทธเจ้ามีปกติตรัสดังนี้

๔. เพื่อให้เข้าใจว่า การถ่ายถอนอุปาทานนั้นมิใช่ไม่มีเหตุและไม่สมควรแก่เหตุ ต้องสมเหตุ สมผล

๕. เหตุได้แกการสมมุติบัญญัติขึ้น แล้วหลังตามอาการนั้น เริ่มต้นด้วยการสมมติตัวของตนก่อน พอหลงตัวเราแล้วก็ไปหลงผู้อื่น หลงว่าเราสวยแล้วจึงไปหลงผู้อื่นว่าสวย เมื่อหลงตัวของตัวเองและผู้อื่นแล้ว ก็หลงพัสดุข้าวของนอกจากตัว กลับกลายเป็นราคะ โทสะ โมหะ

๖. แก้เหตุ ต้องพิจารณากัมมัฏฐาน ๕ คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ด้วยสามารถแห่งกำลังของสมาธิ เมื่อสมาธิขั้นต่ำ การพิจารณาก็เป็นฌานขั้นต่ำ เมื่อเป็นสมาธิขั้นสูง พิจารณาเป็นฌานชั้นสูง แต่ก็อยู่ในกัมมัฏฐาน ๕

๗. การสมเหตุผล หมายถึง คันที่ไหนต้องเกาที่นั้นถึงจะหายคัน คนติดกัมมัฏฐาน ๕ หมายถึงหลงหนังเป็นที่สุด เรียกว่าหลงกันตรงนี้ ถ้าไม่มีหนังคงจะหนีกันแทบตาย เมื่อหลงที่นี่ก็ต้องแก้ที่นี้ คือ เมื่อกำลังสมาธิพอแล้ว พิจารณาก็เห็นตามความเป็นจริง เกิดความเบื่อหน่าย เป็นวิปัสสนาญาณ

๘. เป็นการเดินอริยสัจจ์ เพราะเป็นการพิจารณาตัวทุกข์ ดังที่พระองค์ทรงแสดงว่า ชาติปิทุกข์ ชราปิทุกข์ พยาธิทุกข์ มรณัมปิทุกข์ ใครเกิด ใครแก่ ใครเจ็บ ใครตาย กัมมัฏฐาน ๕ เป็นต้นปฏิสนธิ เกิดมาแล้ว แก่แล้ว ตายแล้ว จึงชื่อว่า พิจารณากัมมัฏฐาน เป็นทางพ้นทุกข์ เพราะพิจารณาตัวทุกข์จริง ๆ

๙. ทุกขสมุทัย เหตุเกิดทุกข์ เพราะมาหลงกัมมัฏฐาน ๕ ยึดมั่น จึงเป็นทุกข์ เมื่อพิจารณาก็ละได้ เพราะเห็นตามความเป็นจริง สมกับคำว่า รูปสฺมึปิ นิพฺพินฺทติ เวทนายปิ นิพฺพินฺทติ สญฺญายปิ นิพฺพินฺทติ สงฺขาเรสุปิ นิพฺพินฺทติ วิญฺญาณสฺสมิปิ นิพฺพินฺทติ เมื่อเบื่อหน่ายในรูป (กัมมัฏฐาน ๕) เป็นต้นแล้ว ก็คลายความกำหนัด เมื่อเราพ้น เราก็ต้องมีญานทราบชัดว่าเราพ้น

๑๐. ทุกขนิโรธ ดับทุกข์ เมื่อเห็นกัมมัฏฐาน ๕ เบื่อหน่าย ชื่อว่า ดับอุปาทาน ความยึดมั่นถือมั่น เช่นเดียวกับท่านสามเณรสุมนะ ศิษย์ท่านพระอนุรุทธ์ พอปลงผมหมดศีรษะ ก็ได้สำเร็จ พระอรหันต์

๑๑. ทุกขคามินีปฏิปทา ทางไปสู่ที่ดับ คือการเป็นปัญญาสัมมาทิฏฐิ ปัญญาเห็นชอบ เห็นอะไร? เห็นอริยสัจจ์ ๔ อริยสัจจ์ ๔ ได้แก่อะไร? ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค การเห็นจริงแจ้งประจักษ์ด้วยสามารถแห่งสัมมาสมาธิ ไม่หลงติดสุข มีสมาธิเป็นกำลัง พิจารณากัมมัฏฐาน ๕ ก็เป็นองค์มรรค

หลัก ๑๑ ประการนี้กว้างขวาง ท่านพระอาจารย์มั่นท่านแสดงกว้างขวางมาก ท่านอาจารย์พระครูอุดมฯ ท่านก็บันทึกย่อ ๆ ไว้ เพื่อจะเป็นแนวทางปฏิบัติของท่าน เพราะปีนี้เป็นสำคัญทั้งศึกษาและปฏิบัติ มิใช่ศึกษาอย่างเดียว

ปฏิปทา ท่านพระอาจารย์มั่นแนะว่า การฉันหนเดียว การฉันในบาตร การบิณฑบาต การปัดกวาดลานวัด การปฏิบัติอุปัชฌาย์อาจารย์ การอยู่ป่าวิเวก เป็นศีลวัตรอันควรแก่ผู้ฝึกฝนขั้นอุกฤษฏ์จะพึงปฏิบัติ หลังจากออกพรรษาแล้ว ท่านเกิดอาการไข้มาลาเรียกำเริบขึ้นอีก จึงลาท่านพระอาจารย์มั่นไปพักรักษาตัวอยู่ที่จังหวัดเชียงราย พอท่านหายดีแล้วกลับมาที่บ้านแม่เจ้าทองทิพย์ ไม่มีใครเหลืออยู่สักองค์เดียว ทุก ๆ องค์ต่างองค์ต่างไปวิเวกหมด ท่านจึงมาอยู่องค์เดียว กลางคืนเสือชุม มาคอยรบกวนอยู่ตลอดเวลา มาหาท่านใกล้ ๆ แต่มันก็ไม่ทำอะไร มาคอยจ้อง ๆ มองแล้วก็หายไป ครั้งแรกก็ทำให้เกิดความเสียว ๆ อยู่ แต่พอเคยกันเสียแล้วก็เฉย ๆ

อยู่มาเดือน ๓ ปีนี้ พระครูนพรัตนบูรจารย์ก็เลยมาพาสร้างพระเจดีย์ เพราะมีเจดีย์เก่าอยู่ที่นั้น ท่านพาชาวบ้านช่วยกันก่อสร้างเพิ่มเติม กินเวลาก่อสร้างถึง ๔ เดือน สำเร็จเอาเมื่อเดือน ๖ สำเร็จแล้ว ชาวบ้านก็พากันฉลองกันเป็นการใหญ่ เวลาฉลอง ท่านอาจารย์ขาว ท่านมนู มาร่วมการฉลองโดยการทำบุญตักบาตร ผู้คนไม่ทราบว่ามาจากไหนมากมาย เพราะคนเมืองนี้ชอบและเลื่อมใสในการก่อพระเจดีย์จริง ๆ มาถึงมาทำบุญ ไม่ต้องป่าวร้อง รู้แล้วมาเอง ท่านทุกองค์ต่างองค์ผลัดกันเทศน์โปรดญาติโยม ได้ประโยชน์ดีทีเดียว

ปี พ.ศ. ๒๔๘๑

หลังจากการก่อพระเจดีย์ฉลองเรียบร้อยแล้ว ก็เดินทางไปถ้ำผาจมใกล้เขตแดนพม่าถ้ำนี้สบายมาก จึงอยู่ทำความเพียรเสียระยะหนึ่ง พอท่านพักทำความเพียรแล้ว เวลาใกล้เข้าพรรษาจึงเดินทางกลับเชียงใหม่ พักอยู่จำพรรษาที่สันมหาพน การจำพรรษาปีนี้ไม่ได้อยู่กับท่านอาจารย์ใหญ่ แต่ก็เป็นที่สงบสงัดดีพอสมควร ท่านก็อยู่กัน ๒ องค์เท่านั้น เพราะต่างก็จะหาที่วิเวกทำความเพียรกันตลอดเวลา

หลังจากออกพรรษาแล้ว มีพระเขือง พระมนู พร้อมกับท่าน ได้เดินธุดงค์ต่อไป ทั้ง ๆ ที่ยังจับไข้มาลาเรียอยู่ทุกวัน ท่านก็ยังพยายามเพื่อจะไปหาที่อยู่ที่วิเวกที่สุด ขณะที่ท่านกำลังไปนั้นเผอิญพบกับพวก "เตียวต่าง" แปลว่าพวกพ่อค้าที่มีต่างบรรทุกบนหลังม้า พวกเขาพากันดีใจที่พบพระ เพราะว่าไปกับพระปลอดภัยดี และเขาก็ได้ทำบุญไปด้วย

วันนั้นค่ำแล้วก็หยุดพักต่างกัน เขาทำอาหารมื้อค่ำมาถวาย ท่านก็ไม่ฉัน พวกเขาพากันอ้อนวอนกันใหญ่ ท่านจึงแสดงเรื่องวินัยของพระให้เขาฟังว่า

"ผู้บวชเป็นพระแล้วครองผ้าเหลืองเป็นสมณศากยบุตรต้องรักษาพระวินัยยิ่งกว่าชีวิต วินัยนั้นมี ๒๒๗ ข้อ ข้อสำคัญคือปาราชิก ๔ ต่อมาสังฆาทิเสส ๑๓ อนิยตะ ๒ นิสสัคคิยปาจิตตีย์ ๓๐ สุทธิกปาจิตตีย์ ๙๒ ปาฏิเทสนียะ ๔ เสขิยวัตร ๗๕ อธิกรณสมถะ ๗ ท่านอธิบายต่อไปว่า พระภิกษุนั้นต้องปฏิบัติตามวินัยจึงจะเป็นพระที่ดี ถ้าล่วงพระวินัยเป็นพระเลว พระเป็นผู้เสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง แม้แต่ร่างกายจะต้องเสียสละเพื่อธรรมวินัย ดังนั้น พวกท่านทั้งหลายจะมาให้เราฉันอาหารในเวลาเช่นนี้ เราฉันไม่ได้"

พวกเขาว่า "ก็พระอื่น ๆ ทำไมเขาจึงฉันได้"

ท่านตอบว่า "นั้นคือพระเลว ไม่รักธรรมรักวินัย"

ทำให้พวก (เตียวต่าง) เกิดความเลื่อมใส ก็เลยเดินทางไปด้วยกัน

เขาก็เอาบริขารของท่านใส่ต่างไป ข้ามเขาข้ามเหวไปถึงเมืองกอง จากเมืองกองไปถึงเมืองแหง พ่อเมืองแหงรู้ว่าท่านมา ใช้ให้คนมารับ ๒ คน ตอนนี้ท่านก็เริ่มเป็นไข้หนักเข้าทุกที จึงจำเป็นต้องพักรักษาตัวอยู่ที่เมืองนี้ พ่อเมืองเกิดความเลื่อมใส พยายามช่วยอนุเคราะห์เป็นศิลานุปัฏฐากอย่างเต็มที่

ท่านรักษาตัวอยู่ ๒ เดือนเศษ พระมนู พระเขือง เลยไปก่อน หลังจากพระเขือง พระมนูไปได้ ๑๐ วัน โดยที่ท่านต้องการจะไปแม้ยังไม่หายดี ท่านก็ตามไปทันท่านมนูที่พระธาตุแม่สวย แล้วได้อยู่ที่นี่ ๑๐ วัน แต่ไม่พบพระเขือง เพราะพระเขืองได้กลับไปเสียแล้ว ท่านมนูก็เลยแยกไปภูเขาลูกหนึ่งอยู่กับพวกปะหล่อง ท่านจึงเดินทางไปแต่ผู้เดียว

ไปถึงบ้านเชียงหลวง ไปพักอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเล็ก ๆ ข้าง ๆ ภูเขา น้ำใสไหลเย็น มีพุ่มไม้เกิดขึ้นตามริมฝั่ง ร่มเย็น ทรายแดงขาวปนกับเกลือเงินเกล็ดทองที่ถูกน้ำเซาะมาแต่ซอกหิน เป็นระยิบระยับ ฝูงนกมากมายหลายจำพวกมาหากินตามชายฝั่ง จนไม่ทราบว่ามีนกอะไรบ้าง แถวนี้นับว่ามีทำเลดี ท่านว่าสบายแท้ จึงอยู่ทำความเพียรเป็นเวลานาน ได้รับความเยือกเย็นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งชาวบ้านก็ไม่รบกวน ใส่บาตรให้ฉันแล้วก็แล้วกัน อยู่องค์เดียวไม่พูดอะไรกับใคร มีแต่อนุสรณ์ถึงธรรมแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น

ที่นี่จำพวกเสือหมีมีมาก มันเข้ามาหาทุกคืนแต่มันก็ไม่ทำอะไรใคร แต่มันคอยกินวัวควายของชาวบ้านเสมอ เสียงเสือมันจะร้องกังวาลน่าเสียวเฉพาะใหม่ ๆ พอชินแล้วมันก็ธรรมดา แต่ถึงอย่างนั้นก็ตาม มันก็ทำให้เกิดความระวังสติขึ้นได้มาก

จากนั้นท่านเดินทางต่อไปเพื่อหาที่วิเวกและเพื่อเป็นการฝึกตัวเอง ก็บรรลุถึงบ้านหมากกายอน เป็นหมู่บ้านเล็กอยู่ระหว่างหุบเขา เป็นที่เงียบสงัดดี ท่านจึงพักอยู่ปรารภความเพียร ณ ที่นั้นอีก เป็นที่วังเวง มีแต่เสียงสัตว์ป่าร้องโหยหวน เฉพาะอย่างยิ่งชะนีมีมากทีเดียว เพราะมันส่งเสียงร้องระงมป่าไปหมด ตกกลางคืนก็พวกนกอูลอ ร้องคล้าย ๆ คนเรียก แล้วก็พวกนกเค้าดูมันไม่ค่อยรู้จักคนเอาทีเดียว ท่านว่าท่านอยู่ในที่นี้เหมือนอยู่อีกโลกหนึ่ง เป็นเหตุให้ระลึกถึงมรณานุสติอยู่ตลอดเวลา คล้ายกับหายห่วงอะไร ๆ ทุกสิ่งทุกอย่าง มันเป็นบรรยากาศที่เหมาะสมแก่สมณะแท้ๆ

ท่านอยู่บำเพ็ญสมณธรรมที่นี้พอสมควรแก่กาล ก็เดินธุดงค์ต่อไป ข้ามห้วยนอนหลับ (ที่ว่าห้วยนอนหลับเพราะห้วยนี้ยาวมาก ต้องหลายคืนจึงจะเดินตลอด) ตอนนี้ข้ามเขตไทยถึงพม่าแล้ว เป็นป่าทึบมากทีเดียว มองไม่เห็นพระอาทิตย์เลย ขณะนี้ธุดงค์อยู่องค์เดียว อาศัยอาหารพวกชาวเขา ป่านี้ระหว่างเขตไทยพม่า เป็นป่าใหญ่มาก ท่านธุดงค์วกเข้าวกออกระหว่างเขตอยู่ ๔ เดือน พอเห็นว่ามีชาวเขาอยู่ตรงไหน ท่านก็พักอาศัยอยู่กับเขา พอมีอาหารประทังชีวิต เพื่อให้ได้ที่วิเวก พอได้บำเพ็ญสมณธรรม ขณะที่ท่านอยู่กับชาวเขา ท่านได้อบรมให้ชาวเขาเหล่านั้นได้เข้าใจถึงพระพุทธศาสนา จนชาวเขาเกิดความเลื่อมใสในตัวท่าน จะไปทางไหนต้องติดตามไปช่วยถือบริขารบ้าง ปฏิบัติต่าง ๆ บ้าง

วันหนึ่ง ท่านเห็นพวกชาวเขาไปได้กวางมาตัวหนึ่ง ช่วยกันแล่เนื้อแล้วย่างแขวนไว้ นำเอาไปถวายท่านตอนเย็น เนื้อยังร้อนอยู่ ท่านบอกว่าฉันไม่ได้ ต้องตอนเช้าแล้ว พวกชาวเขาเหล่านั้นจะมาหาท่านตลอดเวลาจนเป็นเรื่องของการกังวล ท่านจึงออกเดินธุดงค์ต่อไปถึงเมืองเต๊ะจ๊ะจนค่ำมืด เดินข้ามน้ำ (ลึก) ขนาดโคนขา ท่านก็เดินเรื่อยไป

คราวนี้ท่านทดลองเดินทางลัด ไม่ไปตามทาง และไม่ให้ชาวเขาเหล่านั้นติดตามไปด้วยลัดป่าขึ้นหิน ข้ามห้วย หลงทาง ไม่ทราบจะไปทางไหนดี นอนค้างกลางดงใหญ่ นั่งภาวนาเต็มที่นึกว่า เอาละคราวนี้ต้องตายกันที เพราะไม่รู้จะไปทางไหนจึงจะพบบ้านคน ภาวนาดีแท้ ๆ ท่านว่าคนเราถึงที่สุดมันก็แค่ตาย

ตื่นขึ้นแต่เช้า เดินทางต่อไป ไม่ได้ฉันอะไรเลย ฉันแต่น้ำพอประทังความกระหาย เดินไป ๑ วันเต็ม ๆ พอดีเจอทางคน ท่านก็เดินตามทาง พอดีพบเห็นแสงไฟ ท่านก็เดินเข้าไปหาแสงไฟจึงพบหมู่บ้านใหญ่โต และพักอยู่จนเช้า ออกบิณฑบาต ถามชาวบ้าน เขาบอกว่าที่นี่ชื่อเมืองทา เขตพม่า จึงพักอยู่ ๓ คืน ดีเหมือนกัน ท่านว่า

"มาพบผู้คนเสียที เขาดี พวกนี้เป็นพวกเงี้ยว (ไทยใหญ่) เป็นคนมีรูปร่างสะอาดดี มีศีลธรรมดีมาก การขายของไม่ต้องมีคนเฝ้า เจ้าของบางทีไม่อยู่ในร้าน คนซื้อรู้ราคา เอาเงินไปใส่วางไว้แล้วก็เอาของไป ไม่มีโกงกัน"

ท่านถามชาวบ้านว่า ของทำอย่างนี้ไม่หายหรือ?

เขาตอบว่า "ไม่เสียหาย ไม่เคยมีเสียหาย ไม่ขโมยกันหรือ ไม่มีขโมย ถ้าใครขโมย คนนั้นไม่มีใครคบตลอดชาติ ผู้หญิงจะหาผัวไม่ได้ ผู้ชายจะหาเมียไม่ได้ ไม่มีใครต้อง ถือว่าเศษคน"

ปี พ.ศ. ๒๔๘๒

ครั้นเมื่อท่านได้สถานที่เหมาะสมแล้วเช่นนี้ ท่านอยู่จำพรรษากับพวกชาวเขาปะหล่อง ซึ่งเป็นยอดภูเขาสูงชันมากและเป็นเขตพม่า ท่านอยู่องค์เดียว เขาทำกุฏิถวายให้เหมือนกับคอกหมูเพราะท่านบอกว่าท่านต้องเดินจงกรม เสือมันก็มาหมอบอยู่ข้าง ๆ ก็ทำบ้านเช่นคอกหมูเหมือนกัน พวกเขาดีใจมากที่ท่านไปอยู่ที่นี้ เพราะพวกชาวเขาเหล่านี้เลื่อมใสพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว

ปีนี้เป็นปีสำคัญที่ท่านปรารภความเพียรอย่างยิ่งยวด โดยพยายามเร่งความเพียร พยายามให้มีสติครอบครองจิตอยู่ตลอดเวลาทั้งกลางวันกลางคืน ไม่มีใครมายุ่งเกี่ยว เป็นโอกาสอันดีแท้ จิตใจผ่องใส มีความเยือกเย็นสุขุมเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะหาปีใดเสมอปีนี้ไม่มีเลย วิเวกทั้งกาย วิเวกทั้งใจ

พระอุโบสถวัดทรายงาม จันทบุรี
ภาพจาก www.luangpumun.org

เมื่อท่านอยู่กับชาวเขาตลอดพรรษาแล้วก็คิดถึงท่านพระอาจารย์มั่น อยู่กับเขา ๔ เดือนก็ลาเขากลับ พวกเขาพากันร้องห่มร้องไห้กันใหญ่ เขาไม่อยากให้ท่านกลับเลย ท่านแทบจะไม่ได้กลับเสียแล้ว แต่ความที่ต้องการพบท่านพระอาจารย์มั่น โดยที่ต้องการกราบเรียนท่านถึงการทำจิตที่ผ่านมา จึงตัดสินใจกลับ เดินกลับทางเก่าจนไปถึงเชียงใหม่ ทราบข่าวท่านพระอาจารย์มั่นถูกท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล) นิมนต์จากเชียงใหม่ไปยังจังหวัดอุดรธานีเสียแล้ว ท่านจึงติดตามไป

พอไปถึงกรุงเทพฯ ก็พอดีไปพบกับท่านอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ ชวนท่านไปทางจันทบุรี ท่านคิดว่าจันทบุรียังไม่เคยไป เลยตัดสินไปจันทบุรี แล้วเมื่อไปถึงจันทบุรี ท่านก็ไปเที่ยวทั่วไปๆ เพราะโดยปกติท่านไม่ชอบอยู่เฉยอยู่แล้ว ท่านได้ไปช่วยท่านอาจารย์จันทร์ เขมปตฺโต สร้างวัดที่บ้านยางระหง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ปี พ.ศ. ๒๔๘๓ - ๒๔๘๕

ปีนี้ท่านก็ได้จำพรรษาที่วัดทรายงาม อ.เมือง จ.จันทบุรี กับผู้เขียนเป็นเวลา ๑ ปี เนื่องจากท่านอาจารย์กงมาท่านไม่ได้จำพรรษาที่วัดทรายงาม ท่านไปสร้างวัดใหม่ที่เขาน้อยท่าแฉลบ จันทบุรี และจำพรรษาอยู่ที่นั่น

ปีนี้เองท่านก็ได้สอนการแปลหนังสือ บาลี-ไทย ให้แก่ผู้เขียน เพราะไวยากรณ์นั้นผู้เขียนได้เรียนมาจบแล้วตั้งแต่ยังไม่ได้บรรพชาเป็นสามเณร หลังจากผู้เขียนบรรพชาแล้ว ก็เริ่มเร่งความเพียรตลอดมา มิได้จับดูหนังสือประเภทนี้เลย เพิ่งจะมาจับการแปลตอนที่ท่านมาอยู่ที่วัดทรายงามนี้เอง

เมื่อท่านอยู่วัดทรายงามแล้วท่านก็ได้สั่งสอนประชาชนให้เกิดความยินดีในธรรมคำสั่งสอนพระพุทธเจ้าเป็นอย่างมาก และแนะนำพร่ำสอนกุลบุตรที่ได้เข้ามาบรรพชาอุปสมบท จนเป็นที่เลื่อมใสแก่กุลบุตรเหล่านั้นอย่างยิ่ง

หลังจากท่านทราบว่า ท่านอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ ได้ไปนมัสการท่านอาจารย์มั่นแล้ว ท่านก็จำเป็นที่จะต้องอนุเคราะห์ชาวหนองบัว วัดทรายงามก่อน ครั้นจะไปทีเดียวก็ไม่มีใครจะอยู่วัดทรายงามแทน ท่านจึงต้องอยู่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๔-๒๔๘๕ จึงได้เดินทางไปพบท่านอาจารย์มั่นที่บ้านนามน ตำบลตองโขบ อำเภอเมือง* จังหวัดสกลนคร

**** บ้านนามน ปัจจุบันอยู่ในอำเภอโคกศรีสุพรรณ***

ผู้เขียนขณะนั้นกำลังอยู่กับท่านอาจารย์มั่น เมื่อท่านกลับไปพบท่านพระอาจารย์มั่นแล้ว ท่านพระอาจารย์มั่นท่านก็ใช้ให้ไปอยู่บ้านห้วยหีบ ตำบลหนองเหียน อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ห่างจากบ้านนามนประมาณ ๔ กม.และที่บ้านห้วยหีบนั้น ท่านไปอยู่ตรงที่มีผีป่ามันหวงไว้ เข้าไปทำลายดงผีป่าปู่ตาจนจะเกิดเรื่องกับชาวบ้านเสียแล้ว แต่ท่านก็ได้แสดงธรรมแก้ไขจนเขาเหล่านั้นกลับเลื่อมใสแล้วท่านก็อยู่ที่นั้นต่อไป

ปี พ.ศ. ๒๔๘๖ - ๒๔๘๘

เมื่อท่านพักอยู่บ้านห้วยหีบนั้น ก็เหมือนกับที่ท่านเคยอยู่กับท่านพระอาจารย์มั่นมาแต่ก่อนเหมือนกัน คือเมื่อถึงเวลาอันสมควร ท่านก็จะต้องไปฟังธรรมเทศนาเสมอ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งวันอุโบสถ ไม่ว่าองค์ใดจะอยู่ที่ไหน ถ้าพอจะมาประชุมทำอุโบสถได้ต้องพยายามมารวมทำอุโบสถกับท่านพระอาจารย์มั่น เพราะว่าหลังจากทำอุโบสถแล้ว ท่านจะให้โอกาสและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อข้องใจในการปฏิบัติที่ผ่านมา กับให้โอวาทอันจับใจเป็นเวลานานพอสมควร จึงต่างองค์ต่างกลับที่พักของตน

ปี พ.ศ. ๒๔๘๙ - ๒๕๐๗

พระเถรานุเถระในงานพิธีถวายเพลิงศพพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถร เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๙๓

ในระหว่างที่ท่านอยู่บ้านห้วยหีบนั้นวัดป่าสุทธาวาส ซึ่งเป็นวัดที่ท่านพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีลเถร ผู้เป็นพระอาจารย์ของท่านพระอาจารย์มั่นได้สร้างไว้ อันเป็นวัดใหญ่โตและสำคัญอยู่ที่เมืองสกลนคร เกิดว่างสมภารลง มีการรรวนเร พระภิกษุสามเณรก็ขาด ดังนั้น ท่านพระอาจารย์มั่นจึงได้สั่งให้ท่านพระครูอุดมธรรมคุณ ขณะนั้นอยู่บ้านห้วยหีบ ให้มาเป็นเจ้าอาวาสอยู่ ณ วัดป่าสุทธาวาสนี้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๙ ถึง ๒๕๐๗

เนื่องจากท่านพระครูอุดมธรรมคุณเป็นผู้มีนิสัยไม่นิ่งดูดายและมีนิสัยโอบอ้อมอารี จึงมีพระภิกษุสามเณรไปอยู่ด้วยมากขึ้นเป็นลำดับ จนถึงกับมีการสอนนักธรรม เป็นสนามหลวงสอบธรรมจนได้รับการยกย่องจากส่วนกลาง นอกนั้นท่านก็ได้ปรับปรุงเสนาสนะจากการปรักหักพังจนมีกุฏิถาวรขึ้นหลายหลังแก้ไขแผนผังวัดจนสง่างาม ทั้งศาลาการเปรียญ โรงฉันสวยงามถาวรแข็งแรง ซึ่งสามารถมีที่พักพอแก่พระภิกษุสามเณรนับร้อย

ครั้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๒ อันเป็นปีที่สำคัญมาก คือท่านพระอาจารย์มั่นเกิดอาพาธหนักและย้ายออกจากบ้านหนองผือ ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ออกมาบ้านนาภู่ และย้ายมาถึงวัดป่าสุทธาวาส ท่านพระอาจารย์มั่นได้มรณภาพที่วัดป่าสุทธาวาสในปีนี้ท่านพระครูอุดมธรรมคุณท่านได้เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงที่สำคัญในการจัดงานศพของท่านพระอาจารย์มั่น แต่ว่าทุก ๆ อาจารย์ เช่น ท่านอาจารย์อ่อน ญาณสิริ ท่านอาจารย์เจ้าคุณนิโรธรังสี (เทสก์ เทสรํสี) ท่านอาจารย์ฝั้น อาจาโร ท่านอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ ผู้เขียน รวมอยู่ด้วย และมีอีกหลายอาจารย์ ได้มาร่วมช่วยในงานศพท่านพระอาจารย์มั่น

ท่านพระครูอุดมธรรมคุณ ในฐานะเจ้าอาวาส ก็ต้องมีภาระหนักมาก เพราะท่านพระอาจารย์มั่นมรณภาพคราวนี้ บรรดาศิษยานุศิษย์ของท่านมีทั่วประเทศไทย ต่างก็ได้ทยอยมาอย่างมากมายจนเสนาสนะไม่พออาศัย ต้องอยู่โคนต้นไม้กันเต็มไปหมด พระภิกษุสามเณรประมาณ ๘๐๐ กว่าประชาชนจำนวนหลายหมื่น ในการมาประชุมเพลิงคราวนั้น และมิใช่มาเฉพาะจังหวัดเดียว ต่างก็มากันหลายจังหวัด ซึ่งเป็นงานใหญ่โตมโหฬารพิเศษ แต่ท่านพร้อมกับพระอาจารย์ทั้งหลายได้ช่วยจัดการจนงานเหล่านี้สำเร็จได้ด้วยดี หลังจากท่านพระอาจารย์มั่นมรณภาพเดือนพฤศจิกายน พอถึงปลายเดือนมกราคมได้ประชุมเพลิง ซึ่งเป็นเวลาที่น้อยมากสำหรับจัดงานที่ใหญ่โตอย่างนี้ แต่คณะบรรดาอาจารย์ทั้งหลายก็สามารถจัดงานนี้สำเร็จลุล่วงไปโดยมิได้มีอะไรขาดตกบกพร่องเลย ซึ่งนับเป็นเกียรติประวัติที่หาได้ยากในการทำฌาปนกิจศพในคราวครั้งนั้น

โบสถ์วัดป่าสุทธาวาส ณ สถานที่ถวายเพลิงศพ
พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถร เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม
๒๔๙๓ ซึ่งต่อมามีการสร้างพระอุโบสถขึ้น

หลังจากการทำประชุมเพลิงท่านพระอาจารย์มั่นผ่านพ้นไปแล้ว ยังมีเงินที่ประชาชนทั้งหลายมาบริจาคใช้จ่ายช่วยเหลืออยู่หลายหมื่นบาท ศิษยานุศิษย์ก็ตกลงกันสร้างอนุสาวรีย์ถวายท่านพระอาจารย์มั่น ซึ่งก็อาศัยพระครูอุดมธรรมคุณเป็นประธานในการก่อสร้างอนุสาวรีย์นี้ การสร้างอนุสาวรีย์ครั้งนี้ก็ตกลงว่าให้เป็นอุโบสถไปในตัวเสร็จ เพราะขณะนั้นวัดป่าสุทธาวาสยังไม่มีพระอุโบสถที่ถาวร เมื่อการตกลงจะให้เป็นอุโบสถก็จำเป็นต้องใช้ปัจจัยก่อสร้างเป็นเงินหลายแสนบาท จำเป็นอยู่เองที่ท่านพระครูอุดมฯ ก็จะต้องหนักใจมากที่จะดำเนินงานชั้นนี้ให้บรรลุถึงความสำเร็จ

การก่อสร้างได้ดำเนินมาแต่ พ.ศ. ๒๔๙๓ บรรดาพระอาจารย์ทั้งหลายได้พยายามช่วยบอกบุญให้ได้ซึ่งปัจจัยทำจนเสร็จ และได้ทำพิธีผูกพัทธสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้ทำพิธีบรรจุอัฐิธาตุของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถร ไว้ภายในพระอุโบสถหลังนี้

ท่านพระครูอุดมธรรมคุณ ท่านก็ได้พยายามตบแต่งอุโบสถอันเป็นอนุสาวรีย์นี้จนดูสวยงามวิจิตรพิศดาร หาที่อื่นเปรียบปานได้ยาก ท่านได้อุตสาหวิริยะเป็นที่สุดในการทำนุบำรุงวัดป่าสุทธาวาส ปรับปรุงเสนาสนะจนเข้ารูปเป็นวัดที่มั่นคงแข็งแรงสง่างาม ปรับปรุงการศึกษาด้านปริยัติธรรม ตลอดถึงการแสดงธรรมแก่อุบาสกอุบาสิกา นับเป็นการจำพรรษาของท่าน เป็นเวลาอันยาวนานที่สุดในชีวิตของท่านก็คือที่นี่ คือจำพรรษาเวลา ๑๙ ปี

อวสานปี ๒๕๐๘

เมื่อท่านได้ตรากตรำงานการก่อสร้างมากขึ้น ก็เป็นเหตุให้ท่านมีโรคภัยไข้เจ็บรบกวนมากขึ้นเป็นลำดับ ท่านก็พยายามรักษา แต่การเป็นโรคของท่านก็มีแต่จะทวีขึ้น ท่านจึงได้มากรุงเทพ ฯ เพื่อจะได้รักษาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการของแพทย์ จนได้เข้าโรงพยาบาลรักษาอยู่ที่อายุรศาสตร์ (โรงพยาบาลโรคเมืองร้อน)

ต่อมาก็ได้เข้าทำการผ่าตัดที่โรงพยาบาลศิริราช โดยมีศาสตราจารย์นายแพทย์อุดม โปษกฤษณะ เป็นผู้ดูแลการผ่าตัดและรักษา แต่อาการก็ไม่ทุเลาลง ได้มีแต่ทรงกับทรุดเท่านั้น เมื่อถึงเวลาเข้าพรรษาท่านจึงออกจากโรงพยาบาล มาอยู่วัดธรรมมงคลเถาบุญนนทวิหาร ที่ผู้เขียนได้มาสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ อาการของท่านไม่ดีขึ้นกลับทรุดหนักต่อไปอีก ศาสตราจารย์นายแพทย์อุดม โปษกฤษณะ จึงได้มารับเข้าไปโรงพยาบาลศิริราชอีกครั้ง และทำการผ่าตัดอีกเป็นครั้งที่ ๒ โรคกำเริบสุดขีดสุดความสามารถของแพทย์ที่จะทำการเยียวยา ก็ได้มรณภาพเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เวลา ๐๖.๐๔ น.

ข้าพเจ้าผู้เขียน ในฐานะเป็นศิษย์ของท่านพระอุดม ฯ ขอขอบพระคุณในท่านศาสตราจารย์นายแพทย์อุดม อย่างมากในการให้ความอุปการะแด่ท่านพระครูอุดม ฯ คราวนี้ซึ่งเป็นการหาได้ยากมาก ถ้าท่านศาสตราจารย์ ฯ ไม่อุปการะแล้วก็คงจะลำบากกว่านี้ แต่นี่ได้รับความสะดวกทุกประการ แม้ตอนที่อยู่วัดธรรมมงคล ก็ยังได้ไปช่วยดูแลรักษาอยู่ตลอดเวลา บุญกุศลใดที่ผู้เขียนได้บำเพ็ญมาตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ ขอส่งผลให้ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์อุดม โปษกฤษณะ จงประสพอิธวิบูลพูนผลสุขสวัสดิ์พัฒนมงคล สมบูรณ์พูลผล ถึงซึ่งพระนิพพานเทอญ.

หลังท่านมรณภาพแล้ว ผู้เขียนได้นำศพของท่านมาบำเพ็ญกุศล ณ ที่วัดธรรมมงคล ฯ ซึ่งก็ได้บำเพ็ญกุศลตามความสามารถ เป็นที่เรียบร้อย ครั้นถึงวันที่ท่านเจ้าคุณวิบูลธรรมภาณ เจ้าคณะธรรมยุตจังหวัดสกลนคร และท่านเจ้าคุณพิศาลศาสนกิจพร้อมด้วยชาวสกลนคร ประมาณ ๒๐๐ คน ได้มารับศพท่านกลับไปจัดพิธีบำเพ็ญกุศล ณ ที่วัดสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร

อวสานกถา

เป็นธรรมดาของสังขารทั้งหลาย ที่เกิดขึ้นมาแล้วก็ต้องสลายไปในที่สุด คือเกิด-แก่-เจ็บ-ตาย แต่ทั้งที่พวกเราก็ทราบแล้วว่าจะต้องตาย ก็ยังอดอาลัยในความเป็นอยู่ไม่ได้ เนื่องจากอวิชชายังปกคลุมใจของพวกเราทั้งหลายอยู่ แม้ท่านพระครูอุดมธรรมคุณท่านก็ต้องตกอยู่ในสภาพความจริงของสังขาร ท่านได้ละสังขารไปแล้ว แต่ความดีทั้งหลายที่ท่านได้บำเพ็ญให้เป็นประโยชน์ แก่บวรพระพุทธศาสนามากมายเป็นสิ่งที่ไม่ตาย ยังปรากฏชัดเจนแก่บรรดาศิษยานุศิษย์และประชาชนทั้งหลาย เป็นความจริงที่ท่านพระครูอุดมธรรมได้บำเพ็ญประโยชน์ทั้งในส่วนตัวและผู้อื่นอย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้นอกจากจะเป็นทิฏฐานุคติแบบอย่างแก่ กุลบุตร กุลธิดา ที่จะเกิดมาในภายหน้าแล้ว ท่านยังรวบรวมคุณงามความดี ทั้งอย่างต่ำ ชั้นกลาง และชั้นสูง ติดตามตัวของท่านไปมากมาย ซึ่งเป็นการสมควรเป็นอย่างยิ่งในการมีชีวิตเป็นมนุษย์ ใช้การต่อสู้ทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ได้คุณสมบัติอันเลอเลิศ อันจะพึงมีอยู่ในบวรพระพุทธศาสนา

มหาทองสุกเป็นคู่ทุกข์คู่ยากกัน

จากการที่ท่านพระครูอุดมฯ (มหาทองสุก สุจิตฺโต) ได้ออกธุดงค์ติดตามท่านพระอาจารย์มั่นไปทางภาคเหนือ ทั้งเชียงใหม่ เชียงราย จนถึงประเทศพม่านั้น เพื่อศึกษา ฝึกฝนอบรมธรรมปฏิบัติกับท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถร นั้น ครั้งหนึ่ง ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถร ได้เล่าให้ฟังว่า ไปธุดงค์กับพระครูอุดมธรรมคุณ พักอยู่กลางป่าบนดอยจังหวัดเชียงใหม่ ไฟได้ไหม้ล้อมเข้ามาทุกทิศ ท่านพระครูอุดมฯ ได้หอบเอาบริขารของท่านพระอาจารย์มั่นมัดไว้กับตัว แล้วถือคันไม้กวาดตีไฟ กวาดใบไม้จนไฟสงบได้ ท่านพระอาจารย์มั่นยังพูดเสมอว่า **“มหาทองสุกเป็นคู่ทุกข์คู่ยากกัน”**

จากหนังสือ ทางสู่สันติ ประวัติพระครูอุดมธรรมคุณ (พระมหาทองสุก สุจิตฺโต)
โดย.. พระธรรมมงคลญาณ (หลวงปู่วิริยังค์ สิรินฺธโร) ..เรียบเรียง

ชีวประวัติ

พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

อดีตประธานที่ปรึกษาคณะสงฆ์ธรรมยุตในประเทศสหรัฐอเมริกา
และอดีตเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม เมืองฟอร์ทเวิร์ธ รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา

ชาติภูมิ

พระเทพสารมุนี นามเดิมชื่อ เพชร นามสกุล สานทอง เกิดเมื่อวันพุธ ที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๗๕ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๒ ปีวอก ที่บ้านตาลโกน ตำบลตาลเนิ้ง (ปัจจุบันเป็น ตำบลตาลโกน) อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร บิดาชื่อ นายค้ำ สานทอง มารดาชื่อ นางแปล สานทอง มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๕ คน เป็นชาย ๔ คน หญิง ๑ คน คือ

1. พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)
2. นายบุญยู้ สารทอง
3. นางบุญชู แก้วตา
4. นายดำรัส สารทอง
5. นายบุญเย็น สารทอง

ภูมิลำเนาเดิม

พื้นเพเดิมของบรรพบุรุษหลวงปู่มาจากบ้านหนองหลัก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ต่อมาได้อพยพครอบครัวมาตั้งรากฐานบ้านเรือนอยู่ที่บ้านตาลโกน อำเภอบ้านหัน (ปัจจุบันเป็น อำเภอสว่างแดนดิน) จังหวัดสกลนคร ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน เป็นต้น ตามชนบทในแถบนั้น

ปฐมวัยและการศึกษา

เมื่ออายุครบ ๗ ปี ได้เข้าเรียนหนังสือชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนวัดโพธิ์ชัยเจริญบ้านตาลโกน หลวงปู่เล่าว่าสมัยนั้น โรงเรียนบ้านตาลโกนกำลังทำการก่อสร้างอาคารหลังใหม่ เลยต้องมาอาศัยศาลาการเปรียญของวัดเป็นสถานที่เรียนหนังสือ หลวงปู่เป็นคนชอบเรียนหนังสือ ใฝ่หาความรู้ และขยัน ปัญญาดี หลวงปู่เล่าต่อไปว่า สมัยเรียนหนังสือนั้นท่านสอบคัดลายมือได้อันดับที่ ๑ ตลอดเลย จนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่โรงเรียนวัดโพธิ์ชัยเจริญบ้านตาลโกนนั้นเอง

หลังจากเรียนจบนั้นได้ช่วยโยมบิดามารดา ทำงานประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน เป็นต้น จนอายุได้ ๑๖ ปี ด้วยบ้านตาลโกนมีประชากรมากขึ้น การทำมาหากินเลยไม่สะดวกขัดข้องฝืดเคือง โยมบิดามารดา ได้แสวงหาสถานที่ทำกินใหม่ จึงได้อพยพไปอยู่ที่บ้านทุ่งคำ อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร และท่านได้ช่วยโยมบิดามารดาทำงานเลี้ยงครอบครัวจนอายุได้ ๒๑ ปี

การบรรพชาและอุปสมบท

บ้านตาลโกน ตำบลตาลเนิ้ง อำเภอสว่างแดนดิน

ศาลาการเปรียญที่หลวงปู่เรียนหนังสือ

หลวงปู่เล่าว่า “ท่านเป็นคนพูดน้อย ขี้อาย เลยจีบสาวไม่เป็น จึงไม่มีแฟนเหมือนเพื่อนๆ” (ท่านเล่าให้ฟังแล้วก็หัวเราะ)

ด้วยเหตุนี้กระมัง เมื่ออายุครบ ๒๑ ปี มีนิสัยเดิมเป็นทุน **ปุพเพกตปุญญตา** “ความเป็นผู้ทำบุญไว้ในกาลก่อน” ท่านจึงตัดสินใจออกบวชทดแทนบุญคุณบิดามารดาผู้ให้กำเนิด และบรรพบุรุษทั้งหลาย ตลอดถึงผู้มีพระคุณทั้งหลาย

ขอกล่าวธรรมเนียมประเพณีของชาวบ้านในแถบนั้น เมื่อมีลูกชายโตอายุครบ ๒๑ ปี และผ่านการคัดเลือกเกณฑ์ทหารแล้ว จะต้องเข้าบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาเพื่อแทนค่าน้ำนมบิดามารดาผู้ให้กำเนิด ดังนั้นหลวงปู่ก็ทำนองเดียวกัน บิดามาราดาจึงได้นำไปฝากไว้ที่วัดป่าโนนแสนคำ บ้านทุ่งคำ อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร โดยมี หลวงปู่สิงห์ทอง ชาคโร เป็นเจ้าอาวาสในขณะนั้น

จากนั้นหลวงปู่ก็ได้ฝึกหัดกล่าวท่องคำขอบรรพชา อุปสมบท ตลอดทั้งทำวัตรเช้า เย็น บทสวดมนต์เจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน จนจบ อีกทั้งฝึกหัดข้อวัตรปฏิบัติต่อครูอาจารย์ เช่น ล้างบาตร จัดหาน้ำใช้น้ำฉัน เป็นต้น โดยไม่มีข้อบกพร่องต่อหน้าที่ของตน บุคคล และสถานที่นั้นๆ แม้แต่น้อย

ท่านจึงได้เข้าบรรพชาอุปสมบท เมื่ออายุ ๒๑ ปี ที่วัดศรีโพนเมือง ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยมี **พระมหาทองสุก สุจิตฺโต** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระมหาไพบูลย์ อภิวณฺโณ** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **พระมหาสนธิ์ ขนฺตยาคโม** เป็นพระอนุสาวนาจารย์ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๖ เวลา ๑๑.๕๗ น. ได้รับนามฉายาว่า **สารธมฺโม** “ผู้มีธรรมเป็นแก่นสาร”

ชีวิตในร่มผ้ากาสาวพัสตร์และการจำพรรษา

พรรษาที่ ๑ (พ.ศ.๒๔๙๖) วัดป่าโนนแสนคำ อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร

หลังจากอุปสมบทแล้ว หลวงปู่เพชร ก็ได้กลับมาจำพรรษาที่วัดป่าโนนแสนคำ และได้ศึกษาข้อวัตรปฏิบัติกับหลวงปู่สิงห์ทอง ชาคโร ในพรรษานี้ท่านได้ตั้งหน้าปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่ และศึกษาสิกขาบทสำหรับพระนวกะไปด้วย

หลวงปู่ได้เล่าเรื่องหลวงปู่สิงห์ทอง ชาคโร พระอาจารย์ของท่านให้ฟังว่า “หลวงปู่สิงห์ทองท่านได้ไปกราบหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต พอกราบเสร็จองค์หลวงปู่มั่นได้ถามหลวงปู่สิงห์ทองว่าชื่ออะไร หลวงปู่สิงห์ทองได้ตอบว่า **“สิงห์ทอง ขอครับ”** หลวงปู่มั่นได้พูดขึ้นมาว่า **“สิงห์ทองที่ตกรถขาหักเพราะความโลภนั้นหรือ”** เมื่อได้ยินอย่างนั้น หลวงปู่สิงห์ทองขนลุกและสั่นไปทั้งตัว ที่องค์หลวงปู่มั่นได้ล่วงรู้อดีตของท่านหมด ทั้งที่ไม่คุ้นเคยและรู้จักกันมาก่อน

(อดีตหลวงปู่สิงห์ทอง ตอนเป็นฆราวาส ท่านเป็นพ่อค้าขายของ และได้บรรทุกของจำนวนมากมายเกินประมาณที่จะบรรจุบนรถนั้น เลยไม่มีที่สำหรับนั่ง ท่านจึงได้ขึ้นไปนั่งทับบนของนั้น เลยเป็นเหตุให้ท่านตกลงจากรถทำให้ขาหัก เพราะความโลภอยากได้ของจำนวนมากคราเดียว)

วัดป่าโนนแสนคำ

หลวงปู่สิงห์ทอง ชาคโร

พรรษาที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) วัดภูกระแต (วัดป่าธรรมวิเวก) บ้านห้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

หลังจากออกพรรษาแล้ว **หลวงปู่คำ สุมงฺคโล** ได้เดินทางมาพักที่วัดป่าโนนแสนคำ และเดินธุดงค์ต่อไปยังจังหวัดนครพนม หลวงปู่เพชรจึงได้มีโอกาสออกเดินธุดงค์ติดตามไปกับคณะของหลวงปู่คำ สุมงฺคโล ถึงภูเขาเล็กๆลูกหนึ่งที่ชาวบ้านเรียกว่า **“ภูกระแต”** วัดป่าธรรมวิเวกในปัจจุบัน และท่านก็ได้จำพรรษาในสถานที่แห่งนี้ มีหลวงปู่คำ สุมงฺคโล เป็นประธานสงฆ์ หลวงปู่เพชรก็ได้ศึกษาข้อวัตรปฏิบัติ กัมมัฏฐาน และอุบายธรรมต่างๆ กับองค์หลวงปู่คำ ในการประพฤติปฏิบัติธรรม เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ก็เป็นไปด้วยดี จิตใจได้รับความสงบรื่นเริงในธรรม

หลวงปู่ได้เล่าว่า "ครั้งหนึ่งหลวงปู่คำ สุมงฺคโล ไปงานนิมนต์แถบจังหวัดสกลนคร หลังจากเสร็จพิธีแล้ว และเตรียมตัวจะกลับจังหวัดอุบลราชธานี มีโยมผู้ชายคนหนึ่งเจ้าของรถได้นิมนต์ท่านนั่งรถไปด้วย จึงได้นิมนต์ให้ท่านนั่งด้านหน้าข้างคนขับ ส่วนภรรยาคนขับรถไม่ยอม อยากจะนั่งด้านหน้ารถข้างสามีตนเอง สองสามีภรรยาได้ถกเถียงกันพักใหญ่ตกลงใจกันไม่ได้ หลวงปู่คำเห็นท่าไม่ดี ท่านจึงได้มาขึ้นรถทางด้านหลัง เป็นที่นั่งสำหรับผู้โดยสาร พอหลวงปู่คำได้ก้าวเท้าแตะเหยียบลงบนท้ายรถแค่นั้นด้านหน้ารถคันนั้นได้ยกลอยตัวขึ้นมาอย่างอัศจรรย์ ญาติโยมบนรถที่จะกลับด้วยตลอดทั้งภรรยาคนขับรถได้ตื่นตระหนกตกใจ วิ่งลงจากรถไปหมดทุกคน และสุดท้ายภรรยาคนขับรถคันนั้น จึงได้นิมนต์หลวงปู่คำไปนั่งด้านหน้าข้างสามีตนเอง และได้กลับบ้านถึงจังหวัดอุบลราชธานีโดยสวัสดิภาพอย่างปลอดภัย"

(หลวงปู่คำ สุมงฺคโล ท่านเป็นลูกศิษย์รุ่นใหญ่ขององค์หลวงปู่เสาร์ และหลวงปู่มั่น)

ศาลาหลังเก่าสมัยหลวงปู่จำพรรษา

กุฏิสมัยหลวงปู่เคยจำพรรษา

พรรษาที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๘) วัดป่าบ้านเศรษฐี อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี

หลังจากออกพรรษาหลวงปู่คำ สุมงฺคโล ได้พาคณะออกจาริกเที่ยวธุดงค์กัมมัฏฐานเลียบแม่น้ำโขงไปยังจังหวัดอุบลราชธานี พักตามป่าช้าบ้าง ตามถ้ำเขาบ้าง และรุกขมูลร่มไม้บ้าง เพื่อภาวนาอบรมจิตใจของตนเอง ให้รู้ธรรมเห็นธรรมตามความเป็นจริง ดั่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงชี้แจงไว้แก่พุทธบริษัททั้งหลาย และได้เดินทางถึงวัดป่าบ้านเศรษฐี อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี และพักจำพรรษาที่วัดแห่งนี้ โดยมี **หลวงปู่คำ สุมงฺคโล, หลวงปู่บัวพา ปัญญาภาโส, หลวงปู่ประสาร ปญฺญาพโล และหลวงปู่เพชร สารธมฺโม**

หลวงปู่เล่าว่า "ในพรรษานั้นได้ทำความเพียรอย่างหนัก เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เพราะว่าสถานที่สัปปายะ บุคคลสัปปายะ และมีพ่อแม่ครูบาอาจารย์ชั้นเอกที่คอยแนะนำสั่งสอนแนวทางปฏิบัติตลอดทั้งให้ข้อคิด อุบายธรรมต่างๆ ในการดำเนินฝึกหัดขัดเกลากิเลส"

เมื่อโอกาสมาถึงท่านจึงไม่ยอมปล่อยให้หลุดลอยไป ตั้งหน้าตั้งหน้าประพฤติปฏิบัติ ทำความเพียรตลอดทั้งกลางวัน กลางคืน ในที่สุดขณะท่านเดินจงกรมอยู่วันหนึ่ง จิตของท่านได้รวมลงสู่ฐานเดิม **(จิตสงบนิ่งเป็นสมาธิ)** และท่านก็ได้ไปกราบเรียนถวายหลวงปู่คำ หลวงปู่คำจึงสั่งให้ท่านทำความเพียรอย่างต่อเนื่องให้สม่ำเสมอเพื่อรักษาความสงบนั้นต่อไป

ช่วงปวารณาออกพรรษาใหม่ๆ สำนักเรียนธรรมศึกษาต่างๆ จะทำการสอบธรรมสนามหลวง วันหนึ่งขณะหลวงปู่กำลังเดินจงกรมอยู่ ได้ยินเสียงจากข้างนอกวัด มีพระสายมหานิกายคุยกันว่าสอบได้นักธรรมชั้นนั้นชั้นนี้ เช่น สอบได้นักธรรมชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอกบ้าง เป็นต้น หลวงปู่เลยเกิดวิตกวิจารอย่างหนัก “ว่าถ้าเรายังครองอยู่ในเพศสมณะต่อไป โดยไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนฝ่ายปริยัติเลยจะไปเอาความรู้ที่ไหนไปสอนหมู่คณะ คิดอย่างนี้อยู่ตลอดเวลา” ไม่สามารถบังคับจิตให้อยู่ในความสงบได้ สุดท้ายท่านจึงตัดสินใจเข้าไปกราบลาหลวงปู่คำ เพื่อเดินทางไปเรียนนักธรรมที่วัดป่าสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร หลวงปู่คำได้ห้าม และให้ข้อคิดเป็นคติธรรมเตือนใจหลวงปู่ว่า **“มันจะเสียเวลานะ มันจะเสียเวลานะ มันจะเสียเวลานะ”** และเป็นคำพูดที่หลวงปู่เพชร ไม่เคยลืม ท่านจะพูดบ่อยๆ ให้ศิษยานุศิษย์ฟังเป็นประจำ

หลวงปู่คำ สุมงฺคโล

หลวงปู่บัวพา ปญฺญาภาโส

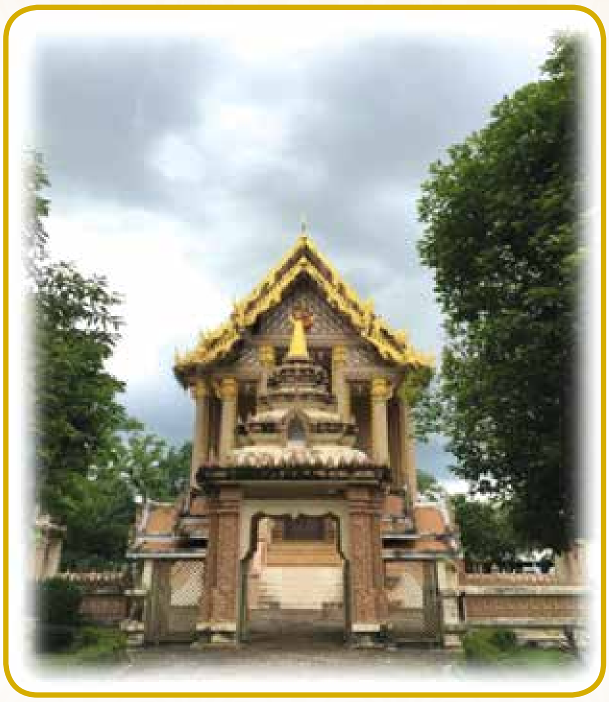
หลวงปู่ประสาร ปญฺญาพโล

พรรษาที่ ๔ - ๖ (พ.ศ.๒๔๙๙ - ๒๕๐๑) วัดป่าสุทธาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

พอหมดหน้ากาลกฐินแล้ว หลวงปู่ได้กราบลาหลวงปู่คำ และเดินทางไปยังวัดป่าสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร โดยมีพระมหาทองสุก สุจิตฺโต พระอุปัชฌาย์ของท่าน เป็นเจ้าอาวาสในขณะนั้น เพื่อศึกษาฝ่ายปรยัติธรรม สมัยนั้นวัดป่าสุทธาวาสมีการเปิดสอนแผนกนักธรรม มีพระมหามาเป็นครูสอน ปกติสำนักเรียนธรรมศึกษามีการเปิดสอนเฉพาะช่วงฤดูเข้าพรรษาเท่านั้น และปี พ.ศ. ๒๔๙๙ หลวงปู่ได้เรียนหลักสูตรนักธรรมชั้นตรีตอนกลางวัน ตกกลางคืนท่านก็เข้าสู่ทางเดินจงกรม นั่งภาวนา

โดยไม่ทอดธุระทางฝ่ายปฏิบัติที่เคยได้อบรมจากครูอาจารย์มาควบคู่กันไป และในที่สุดท่านก็สอบนักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท ได้ตามลำดับไป ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ท่านสอบนักธรรมชั้นเอกไม่ผ่าน อาจจะเป็นเพราะว่าไม่ได้เรียนเต็มที่ หรือว่าหาครูผู้ทำการสอนไม่ค่อยมี การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ก็เป็นได้ ช่วงนั้นทางวัดป่าสุทธาวาสกำลังดำเนินการก่อสร้างอุโบสถพอดี การก่อสร้างสมัยนั้นต้องอาศัยแรงงานพระ เณร และญาติโยมชาวบ้านด้วย หาช่างก่อสร้างลำบาก หลวงปู่ก็ได้ช่วยสร้างอุโบสถหลังนั้นด้วย

หลังจากปวารณาออกพรรษาสิ้นกาลกฐินแล้ว หลวงปู่ได้เข้าไปกราบลาพระอุปัชฌาย์ เพื่อเดินทางไปหาสำนักเรียนในกรุงเทพมหานคร

อุโบสถวัดป่าสุทธาวาส

หลวงปู่พระมหาทองสุก สุจิตฺโต

พรรษาที่ ๗ - ๒๒ (พ.ศ.๒๕๐๒ - ๒๕๑๘) วัดสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

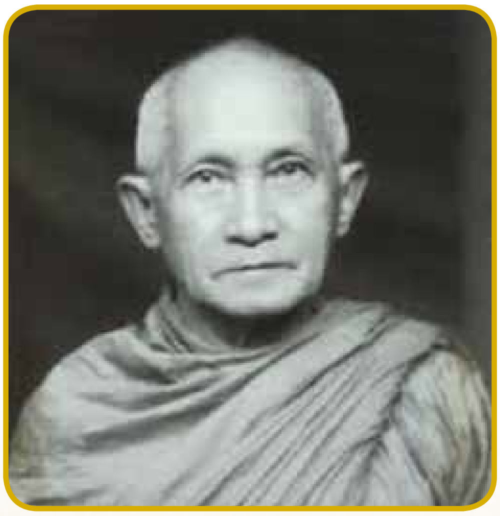
ออกเดินทางจากวัดป่าสุทธวาสไปยังวัดถ้ำอภัยดำรงธรรม อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร เพื่อกราบลาหลวงปู่วัน อุตฺตโม และเล่าความประสงค์ของตนให้หลวงปู่วันทราบ หลวงปู่เคารพหลวงปู่วันมาก เป็นทั้งญาติ เป็นทั้งอาจารย์ด้วย พอดีหลวงปู่วันท่านรู้จักและคุ้นเคยกับพระเดชพระคุณพระรัชชมงคลมุนี (เทส นิทฺเทสโก) เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ในขณะนั้น พระเดชพระคุณฯ ท่านชอบทางฝ่ายวิปัสสนาธุระด้วย เลยประจวบกันพอดี

หลวงปู่ท่านเล่าว่า “การจะเข้าไปอยู่วัดสัมพันธวงศ์ก็ไม่ใช่ง่ายๆ เพราะว่าตอนนั้นหลวงปู่ก็มีอายุ ๒๖ ปี ถือว่าอายุมากแก่การเข้าเรียนฝ่ายปริยัติธรรม และวัดสัมพันธวงศ์ มีกฎระเบียบ คือไม่รับพระ เณร ที่มีอายุมาก พระ เณร ที่จะเข้ามาอยู่ต้องสวดมนต์เจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน และสวดพระปาฏิโมกข์ได้อีกด้วย ด้วยอาศัยบารมีหลวงปู่วัน อุตฺตโม กอปรกับหลวงปู่เองก็สวดมนต์เจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน และสวดปาฏิโมกข์ได้ ท่านจึงได้รับเข้าสังกัดวัดสัมพันธวงศ์”

เมื่อหลวงปู่ได้เข้าสำนักเรียนวัดสัมพันธวงศ์ ตามที่ตนเองปรารถนาศึกษาใฝ่หาความรู้แล้ว ท่านจึงต้องขยันหมั่นเพียร อดทน เป็นพิเศษ เพราะด้วยวัยที่อายุมากสำหรับการเรียนท่องจำ บทบาลีต่างๆ แต่สุดท้ายก็ไม่เหลือความสามารถของหลวงปู่ **“ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จย่อมอยู่ที่นั้น”** สุภาษิตนี้ใช้ได้เสมอ ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ หลวงปู่สอบได้นักธรรมชั้นเอก เปรียญธรรมประโยค ๑ - ๒ ไปตามลำดับ ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ สอบได้เปรียญธรรมประโยค ๖ ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ เรียนจบปริญญาตรี ศาสนศาสตร์บัณฑิต มหามกุฏราชวิทยาลัย และในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้รับพระราชทานพระครูสัญญาบัตรชั้นพิเศษที่ **พระครูปริยัติสารสุธี** และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์

วัดสัมพันธวงศาราม วรวิหาร

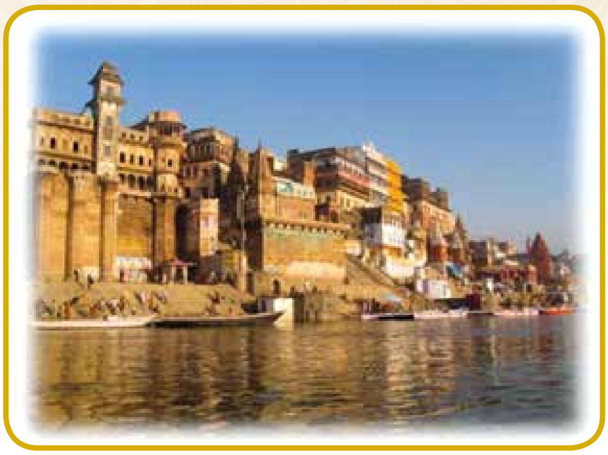
พระรัชชมงคลมุนี

พรรษาที่ ๒๓ - ๒๔ (พ.ศ.๒๕๑๙ - ๒๕๒๐) เมืองพาราณสี ประเทศอินเดีย

เมื่อได้ตั้งปณิธานไว้ตั้งแต่เริ่มแรกแล้วว่า จะศึกษาหาความรู้ใส่ตนเองไว้ เพื่ออนาคตวันข้างหน้าได้เป็นผู้ปกครองหมู่คณะ จึงจะได้มีความรู้ความสามารถอบรมสั่งสอนสัทธิวิหาริก และอันเตวาสิกตลอดทั้งฆราวาสผู้ครองเรือน และเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาอีกด้วย ดังนั้นหลวงปู่ท่านจึงได้ตัดสินใจไปศึกษาต่อที่ประเทศอินเดีย ในสมัยนั้นพระภิกษุจะนิยมไปศึกษาต่อปริญญาโท ปริญญาเอก ที่นั่น เพราะว่าประเทศอินเดียมีภาษากลางคือภาษาอังกฤษ และเคยเป็นถิ่นกำเนิดของพระพุทธศาสนาอีกด้วย

หลวงปู่เล่าว่า “ในสมัยหลวงปู่ท่านเรียนอยู่ที่เมืองพาราณสีนั้น ได้อาศัยหอพักนักเรียนสำหรับพระภิกษุที่ไปอยู่ที่นั่น และตอนนั้นก็มีพระภิกษุไทยหลายรูป เช่น พระมหาแสวง นิติสาโร เป็นต้น คอยอุปัฏฐากช่วยเหลือ ทั้งอาหารการฉัน ท่านจึงรู้จักคุ้นเคย และสนิทสนมกันมาตั้งแต่บัดนั้น”

หลวงปู่ได้ศึกษาเล่าเรียนที่เมืองพาราณสี ประเทศอินเดีย เป็นระยะเวลา ๒ ปี และในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ท่านได้เรียนจบปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาราณสีนั้นเอง

เมืองพาราณสี ประเทศอินเดีย

มหาวิทยาลัย ที่หลวงปู่เรียน

พรรษาที่ ๒๕ – ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๒) วัดสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

หลังจากเรียนจบปริญญาโทที่ประเทศอินเดียแล้ว ได้เดินทางกลับมายังประเทศไทย และเข้าพักที่วัดสัมพันธวงศ์ตามเดิม ในพรรษานี้หลวงปู่ได้ช่วยงานทางวัดหลายๆอย่าง เช่น ช่วยสอนหนังสือให้แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนวัดสัมพันธวงศ์ ร่วมกับ **พระครูสิริปัญญาเมธี** (หลวงพ่อแถม) ที่เป็นครูใหญ่ในขณะนั้น ด้วยผลงานของหลวงปู่ที่ท่านสร้างประโยชน์ให้แก่ทางธรรมและทางโลก ท่านจึงได้รับพระราชทานสมณะศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ **พระปริยัติสารสุธี** ในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

พรรษาที่ ๒๗ (พ.ศ.๒๕๒๓) วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร

ด้วย ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ หลวงปู่วัน อุตฺตโม ได้รับอุบัติเหตุเครื่องบินตก เป็นเหตุให้ท่านได้รับถึงแก่มรณะภาพ นำความโศกเศร้าเสียใจมายังคณะศิษยานุศิษย์ และญาติโยมทั้งหลายที่เลื่อมใสศรัทธาในองค์ท่าน เมื่อหลวงปู่เพชรรับทราบข่าวแล้ว ท่านจึงได้เดินทางจากกรุงเทพมหานครไปยังวัดถ้ำอภัยดำรงธรรม อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร เพื่อกราบคารวะศพหลวงปู่วัน และเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ศิษยานุศิษย์ ในยามขาดที่พึ่งทางใจ ตลอดทั้งดูแลงานศพด้วย เพราะว่าหลวงปู่วัน เป็นทั้งญาติเป็นทั้งอาจารย์ เป็นทั้งผู้มีพระคุณด้วย ในปีนั้นหลวงปู่ท่านจึงได้ตัดสินใจจำพรรษาที่วัดถ้ำอภัยดำรงธรรมแห่งนี้

พระภิกษุที่จำพรรษาด้วยในปีนั้นโดยมีหลวงปู่เพชร เป็นประธานสงฆ์ หลวงพ่อทูล ขิปฺปปญฺโญ และหลวงพ่อหลอ นาถกโร เป็นรักษาการเจ้าอาวาสในขณะนั้น

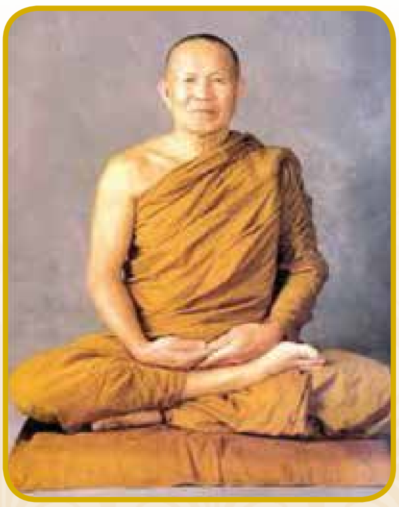
หลวงปู่เล่าว่า "ขณะที่จำพรรษานั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงเสด็จมากราบคารวะศพหลวงปู่วันด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงตรัสว่า อยากได้เทปธรรมะหลวงปู่วันทุกกัณฑ์เทศน์ไปทำใหม่ พระองค์ท่านตรัสว่า **"พระองค์ท่านเคารพในหลวงปู่วันมาก"** แต่ด้วยเป็นการกะทันหันไม่ได้เตรียมการเอาไว้ จึงขอจัดส่งถวายในภายหลัง"

หลังจากออกพรรษาแล้วหลวงพ่อทูล ขิปฺปปญฺโญ ได้นิมนต์หลวงปู่ไปเที่ยวธุดงค์กัมมัฏฐานทางภาคเหนือที่บ้านแม่ขะจาน อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงรายด้วย ซึ่งเป็นสถานที่หลวงพ่อทูลเคยไปพักภาวนาสมัยเป็นพระหนุ่ม และเคยจำพรรษาที่นั้นมาก่อนแล้ว หลวงปู่จึงได้ติดตามไปกับหลวงพ่อทูลด้วย ขณะพักปฏิบัติธรรมภาวนาอยู่สถานที่แห่งนี้ หลวงปู่เล่าว่า "เกิดอาการร้อนใน ทำให้เป็นแผลในปาก ฉันอาหารไม่ได้หลายวัน พอดีวันหนึ่งเดินไปรอบๆที่พักมองเห็นต้นไม้เป็นพุ่มเล็กๆ เกิดขึ้นรอบบริเวณนั้นเต็มไปหมด เลยถามชาวบ้าน ญาติโยมที่มาถวายอาหารว่าเป็นพืชอะไร ชาวบ้านตอบว่าเป็นต้นพืช **"ฟ้าทะลายโจร"** และหลวงปู่จึงได้ถามเขาต่อไปว่ามีสรรพคุณอะไรบ้าง เขาตอบว่า **"แก้ร้อนใน แก้โรคกระเพาะ นอนไม่หลับ ขับถ่ายดี"** หลวงปู่จึงได้บอกชาวบ้านว่าให้เอามาทดลองฉันหน่อย ปรากฏว่าฉันยานี้ไปได้ ๒ - ๓ วันเท่านั้นเอง อาการร้อนใน แผลในปากนั้นหายไปเหมือนปลิดทิ้ง"

ด้วยเหตุการณ์จากวันนั้นมา หลวงปู่จึงได้ใช้ยานี้เป็นยาประจำตัว และได้บอกสรรพคุณของสมุนไพรยาฟ้าทะลายโจร แก่บรรดาลูกศิษย์ตลอดทั้งฆราวาสญาติโยมที่ท่านรู้จักเรื่อยมา

หลวงปู่วัน อุตฺตโม

หลวงพ่อทูล ขิปฺปปญฺโญ

หลวงพ่อหลอ นาถกโร

พรรษาที่ ๒๘ – ๓๒ (พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๘) วัดสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ

ก่อนเข้าพรรษาหลวงปู่ได้เดินทางจากจังหวัดเชียงรายกลับไปยังวัดสัมพันธวงศ์ตามเดิม เพื่อช่วยกิจการงานของวัด หลังจากที่ได้ออกไปพักกาย และได้เพิ่มพลังงานทางจิตใจมาอย่างเต็มที่แล้ว ด้วยการปฏิบัติธรรมทางด้านสมถะภาวนา และวิปัสสนาภาวนา มาปีเศษๆ รู้สึกว่าจิตใจน้อมไปตามธรรม ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนไว้ เบากาย เบาใจ กายวิเวก จิตวิเวก อยู่ตลอดเวลา ถึงสถานที่พักจะอยู่ในเมืองแต่กาย ใจก็เป็นป่า

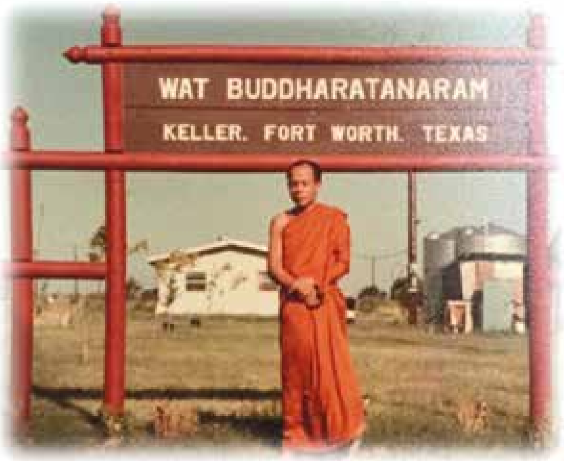
ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ด้วยเรื่องที่ไม่คาดคิดมาก่อนก็ได้เกิดขึ้นกับหลวงปู่ เป็นธรรมดาของสัตว์โลกทั้งหลาย ในโลกนี้ย่อมหนีไม่พ้นกฎของธรรมชาติกันทุกผู้ทุกนาม ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ หรือสัตว์เดรัจฉานก็ไม่มีเว้นไปได้ ย่อมมีความเกิด มีพยาธิความเจ็บไข้ ความแก่ชราคร่ำคร่า และความตายเป็นที่สุด หลวงปู่ก็เช่นกันในปีนี้ถือว่าโชคไม่ดี พญามารได้ตามมาทัน ท่านเกิดพยาธิมารขึ้นคือมีเนื้อร้ายในสมองต้องได้รับการผ่าตัดชิ้นเนื้อออก เพราะว่าเนื้อที่งอกออกมานั้นจะไปกดทับเส้นประสาท ทำให้เกิดอาการชักกระตุ๊ก หมอได้ถวายทำการผ่าตัดเนื้องอกออก ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตั้งแต่บัดนั้นมาหลวงปู่ต้องได้ฉันยา (Dilantin) เพื่อคุมควบอาการชักกระตุ๊กตลอดชีวิต

หลวงปู่เล่าว่า “ก่อนทำการผ่าตัด ท่านอยู่ในห้องไอซียูนั้น ท่านได้วางกาย วางใจ ให้เป็นปกติ กำหนดจิตในคำบริกรรม **พุทโธ พุทโธ พุทโธ** ไม่นานจิตก็ปล่อยวาง ว่างเปล่า ใจเบา กายเบา เพื่อให้หมอและพยาบาลได้ทำการผ่าตัดรักษา พอรู้สึกอีกทีก็มาอยู่ในห้องธรรมดาแล้ว และหมอก็ยังบอกอีกว่าหลวงปู่ได้ฟื้นตัวเร็วกว่าปกติ หมอถึงกับแปลกใจ โดยปกติของคนทั่วไปแล้ว ที่ผ่าตัดโรคนี้ต้องเวลาฟื้นตัว ๒ - ๓ วัน” ด้วยอำนาจธรรมดั่งพุทธภาษิตที่ว่า **ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี** “ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม”

พรรษาที่ ๓๓ - ๔๖ (พ.ศ.๒๕๒๙ - ๒๕๔๑) วัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในสมัยนั้นพระสงฆ์ไทยคณะธรรมยุตได้ออกไปปฏิบัติศาสนกิจ เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน เป็นประเทศมหาอำนาจเบอร์หนึ่งของโลกนั้นก็คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีพระมหาสมาน สิริปญฺโญ (พระนิเทศศาสนคุณ) พระมหาแสวง นิติสาโร เป็นต้น ได้ปรึกษาหารือกัน และต้องการบุคคลากรในด้านต่างๆมาช่วยกันทำการเผยแผ่ในดินแดนแห่งนี้ เมื่อตกลงกันแล้ว พระนิเทศศาสนคุณ (หลวงพ่อสมาน) ได้ไปกราบอาราธนานิมนต์พระอาจารย์ทางฝ่ายวิปัสสนาธุระ คือหลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ ส่วนพระมหาแสวง ก็ได้ไปกราบอาราธนานิมนต์พระอาจารย์ทางฝ่ายคันถะธุระ คือพระปริยัติสารสุธี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม) เพราะว่าพระมหาแสวงและหลวงปู่นั้นได้รู้จักและคุ้นเคยกัน ในสมัยตอนไปศึกษาที่ประเทศอินเดียด้วยกัน

หลังจากหลวงปู่รับนิมนต์และก็ได้เดินทางไปยังวัดพุทธรัตนาราม เมืองเคลเลอร์ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีพระมหาแสวง นิติสาโร เป็นเจ้าอาวาสในขณะนั้น ด้วยคิดในใจว่าประเทศที่พัฒนาและเจริญแล้ว จะมีความสะดวกสบายในทุกๆอย่าง เมื่อท่านเดินทางมาถึงทุ่งเคลเลอร์ มีแต่ฟาร์มเลี้ยงม้าของบรรดาคาวบอย เจ้าของพื้นที่ ต้นไม้จะอาศัยร่มเงาก็ไม่มี **"ยามร้อนก็ร้อนแสนร้อน ยามหนาวก็หนาวแสนหนาว"** ด้วยอาศัยขันติบารมีธรรมที่เคยสั่งสมอบรมมาตั้งแต่วันบวช และเคยเดินเที่ยวธุดงค์กัมมัฏฐานรอนแรมตามพ่อแม่ครูบาอาจารย์มาบ้างพอสมควร จึงไม่เป็นปัญหาสำหรับหลวงปู่

พระมหาแสวง นิติสาโร

สถานที่ก่อตั้งวัดพุทธรัตนาราม

จากนั้นก็ได้พัฒนาวัดวา สร้างกุฏิ ศาลาการเปรียญ โรงครัว ตัดถนนทางเข้าวัด และภายในวัดทั้งหาต้นไม้มาปลูกเพื่อจะได้อาศัยร่มเงาในหน้าร้อน ปรับพื้นที่ภายในวัดให้มีร่องน้ำ ทำให้น้ำไหลสะดวกในเวลาฝนตก น้ำจะได้ไม่ท่วมขังภายในบริเวณวัด เมื่อสถานที่สะดวกสบายในการปฏิบัติธรรมแล้ว หลวงปู่ก็พาทำวัตรสวดมนต์ นั่งสมาธิภาวนา เป็นประจำไม่ได้ขาด จนเป็นกิจวัตรหรือกฎระเบียบของวัดพุทธรัตนาราม ตั้งบัดนั้นเป็นต้นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ มีพระจำพรรษาที่วัดพุทธรัตนาราม ๒ รูป คือ หลวงปู่เพชร และพระมหาแสวง เจ้าอาวาส ในปีนี้เองพระมหาแสวงได้เกิดอาพาธเป็นโรคกระเพาะลำไส้เป็นแผลรื้อรัง ในที่สุดพระมหาแสวงก็ได้ถึงแก่มรณะภาพลง

หลวงปู่เล่าว่า "ในขณะที่นั่งเฝ้าดูอาการป่วย และท่านก็ได้ให้ธรรมะข้อคิดอุบายธรรมต่างๆ แก่พระมหาแสวง ข้างๆเตียงที่โรงพยาบาล พระมหาแสวงได้จับมือท่านไว้อย่างแน่นไม่ยอมปล่อยและบอกกับท่านว่า **อย่าทิ้งวัดนะ อย่าทิ้งวัดนะ อย่าทิ้งวัดนะ** จนหลวงปู่รับปากว่าไม่ทิ้งจะดูแลและสานต่อเอง ท่านพระมหาแสวงจึงปล่อยมือ และสงบนิ่ง ลาโลกใบนี้ไป **อย่างนักรบ ที่ยอมตายในสนามรบ** ฉะนั้น" และในปีนั้นหลวงปู่ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม เป็นต้นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ด้วยวัยวุฒิและคุณวุฒิของหลวงปู่ ท่านจึงได้รับเลือกจากคณะสงฆ์ธรรมยุต ในประเทศสหรัฐอเมริกาให้เป็นประธานกรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา เพื่อบริหารคณะสงฆ์ไทยสังกัดนิกายธรรมยุต มีวาระสมัยละ ๒ ปี ด้วยท่านมีความรู้ความสามารถทั้งด้านฝ่ายคันถะธุระ และวิปัสสนาธุระ ท่านจึงได้รับเลือกให้เป็นประธานกรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ๓ สมัย (พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๙) ด้วยวัยชราและมีโรคประจำตัวท่านอยู่แล้ว กอปรกับวัดพุทธรัตนาราม ได้ทำการก่อสร้างอุโบสถ ท่านจึงไม่รับตำแหน่งประธานสงฆ์อีกต่อไป

หลวงปู่ชอบ และหลวงปู่เพชร

หลวงปู่ชอบ และญาติโยมวัดพุทธรัตนาราม

ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ **องค์หลวงปู่ชอบ ฐานสโม** พระอริยะเจ้าผู้ทรงคุณวิเศษ ได้เมตตามาอยู่จำพรรษาที่วัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา หลวงปู่เล่าว่า “องค์หลวงปู่ชอบท่านบอกเองว่าจะไปจำพรรษาด้วยนะปีนี้” ตอนท่านเจอกับหลวงปู่เพชรที่วัดภูริทัตตวนาราม รัฐแคลิฟอเนีย ด้วยองค์หลวงปู่ชอบท่านเป็นพระมหาเถระ พอหน้าฝนใกล้เทศกาลเข้าพรรษา หลวงปู่จึงได้เดินทางไปกราบอาราธนานิมนต์องค์หลวงชอบด้วยตนเอง ที่วัดป่าสัมมานุสรณ์ จังหวัดเลย

หลวงปู่ได้เล่าเหตุการณ์ตอนไปกราบอาราธนานิมนต์หลวงปู่ชอบอย่างน่าฟังว่า “เมื่อชาวบ้านเขารู้ว่าหลวงปู่จะไปที่วัดป่าสัมมานุสรณ์นั้น ชาวบ้านต่างรวมตัวพากันมาจะคัดค้านเต็มวัดไปหมด เพราะเขาไม่อยากให้องค์หลวงปู่ชอบไปจำพรรษาที่อื่น แต่ก็น่าอัศจรรย์ด้วยอำนาจผู้ทรงศีล ทรงธรรม มีคุณวิเศษ ท่านสามารถดลบันดาลได้ทุกอย่าง เกิดเหตุขัดข้องหลวงปู่เพชรไม่ได้ไปวัดสัมมานุสรณ์ในวันนั้น จึงได้ไปวันหลังที่ไม่มีชาวบ้านมาแล้ว องค์หลวงปู่ชอบจึงรับนิมนต์

หลวงปู่ชอบและครูบาอาจารย์ขณะจำพรรษา ณ วัดพุทธรัตนาราม

หลวงปู่ได้เล่าเรื่องอัศจรรย์ต่อไปอีกว่า “ ท่านได้เดินทางไปรับองค์หลวงปู่ชอบที่สนามบินนครลอสแองเจอลิส พนักงานสายการบินไม่ยอมให้นำรถเข็นหลวงปู่ชอบขึ้นบนเครื่องบิน เขาให้นำลงใต้ท้องเครื่อง แต่ทางด้านลูกศิษย์อยากให้นำขึ้น ถกเถียงกันเป็นเวลาพอสมควร แต่สุดท้ายพนักงานเขาไม่ให้นำขึ้น พอกัปตันได้นำเครื่องบินขึ้นไประยะหนึ่ง ได้ยินเสียงประกาศบอกว่าเครื่องบินแล่นไม่ออก ต้องนำเครื่องกลับลงสู่สนามบินตามเดิม พอเครื่องบินลงจอดช่างเครื่องได้ตรวจเช็คทุกอย่างก็เป็นปกติดีไม่มีปัญหาอะไรเลย ดังนั้นพนักงานได้เอะใจขึ้นมา จึงยอมให้นำรถเข็นขององค์หลวงปู่ชอบขึ้นบนเครื่อง และเครื่องบินก็ได้บินขึ้นสู่ท้องฟ้าจนถึงจุดหมายปลายทางสนามบินนานาชาติดัลลัส - ฟอร์ทเวิร์ธ อย่างปลอดภัยไม่มีขัดข้องใดๆ”

หลวงปู่ได้เล่าต่อตลอดช่วงเวลาในพรรษาที่องค์หลวงปู่ชอบ จำพรรษาที่วัดพุทธรัตนารามนั้นว่า “วันหนึ่งมีโยมผู้หญิงคนหนึ่งชื่อ นางจินดา แสงจันทร์ กำลังตั้งท้องลูกแฝดอยู่ และโยมคนนี้ได้ไปให้หมออัลตร้าซาวด์ ตรวจดูบุตรในครรภ์ หมอได้บอกว่าถ้าจะรักษาบุตรในครรภ์ไว้ต้องมีคนหนึ่งเสียชีวิต ด้วยหัวอกผู้เป็นแม่ที่มีต่อลูก เพราะอยากให้ลูกมีชีวิตทั้งสองคน จึงมีความกังวลเป็นทุกข์หนักไม่เป็นอันกินอันนอน หาที่พึ่งอื่นไม่มี เขาจึงได้เข้ามากราบเรียนถามองค์หลวงปู่ชอบ องค์หลวงปู่ได้หลับตาและนิ่งอยู่พักหนึ่ง แล้วท่านก็ตอบว่า **“ไม่เป็นไร ไม่ตาย”** และสุดท้ายเด็กหญิงแฝดทั้งสองคนก็ยังมีชีวิตอยู่จนถึงปัจจุบันนี้

หลวงปู่เล่าต่อไปอีกว่า “มีผู้ชายคนหนึ่งมีความทุกข์ทรมานใจมาก ไม่รู้สาเหตุ เพราะเขาไม่บอกอะไร แต่เขาต้องการเข้าไปถามองค์หลวงปู่ชอบเอง หลวงปู่เพชรท่านได้ตอบว่าองค์หลวงปู่ชอบพักผ่อนอยู่ องค์หลวงปู่ชอบท่านได้ยินเสียงชายคนนั้น ท่านได้เมตตาให้ชายคนนั้นเข้าไปหาในห้อง ทั้งที่ไม่ใช่เวลาต้อนรับแขกญาติโยม หลวงปู่นั่งฟังอยู่ข้างนอก ไม่ได้ยินเสียงถามหรือคุยอะไรกันเลย สักพักหนึ่งชายคนนั้นออกจากห้องมาด้วยรอยยิ้มปีติ และพูดว่าไม่มีความทุกข์ และความสงสัยอีกแล้ว”

หลวงปู่ได้เล่าเหตุการณ์อัศจรรย์ขององค์หลวงปู่ชอบต่อไปอีกว่า “พรรษานั้นมีนักเรียนไทยที่มาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยในรัฐเท็กซัส ได้มากราบอาราธนานิมนต์องค์หลวงปู่ชอบไปนั่งเรือในแม่น้ำใกล้ๆ เมืองดัลลัส ปกติช่วงเข้าพรรษาของที่นี้จะเป็นฤดูร้อนของประเทศสหรัฐอเมริกา คือประมาณวันที่ ๒๐ เดือนมิถุนายนไปจนถึงประมาณวันที่ ๒๐ เดือนกันยายน ฤดูร้อนมีระยะยาวประมาณ ๓ เดือน ในช่วงซัมเมอร์จะเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวของชาวอเมริกัน เด็กนักเรียนนักศึกษาปิดเรียนกัน ดังนั้นนักศึกษาชาวไทยที่มาเรียนที่นี่ก็เหมือนกัน เขาจึงได้พาองค์หลวงปู่ชอบไปนั่งเรือล่องแม่น้ำเพื่อคลายจากอากาศร้อน กัปตันเรือได้พูดขึ้นว่า เขาทำการเดินเรืออยู่ที่นี่มา ๓๐ ปี ไม่เคยเห็นปลามากมายขนาดนี้ ปลาจำนวนมากมายมหาศาลได้ลอยมารวมตัวกันอยู่ข้างๆเรือ เพื่อให้องค์หลวงปู่ชอบได้ดู ได้ชม มีปลาทุกชนิดหลายพันธุ์ต่างๆนานา องค์หลวงปู่ชอบท่านได้แต่ยิ้มๆ ไม่พูดอะไร”

ปกติแล้วองค์หลวงปู่ชอบท่านจะไม่ค่อยพูด ท่านชอบความสงบมากกว่า ชอบทำให้ลูกศิษย์ดูเสียเป็นส่วนใหญ่ และไม่ค่อยเทศนาว่าการอะไรให้บรรดาญาติโยมฟังนัก แต่หาไม่ว่าในแต่ละคืนนั้นองค์ท่านไม่ได้อยู่สบาย แต่ท่านมีเมตตาต่อพวกพรหม และเทวดาทั้งหลาย ที่พวกเขามาขอให้ท่านแสดงธรรมให้ฟังไม่เว้นแต่ละคืน บรรดาลูกศิษย์แปลกใจมากเลยถามหลวงปู่ว่า **“พวกพรหม และเทวดาทั้งหลายเหล่านั้นมาฟังเทศน์เรื่องอะไร”** องค์หลวงปู่ได้ตอบว่า **“พวกพรหม และเทวดาเหล่านั้นชอบฟังธัมมจักกัปปวัตนสูตร”** และองค์หลวงปู่ชอบได้พูดว่าที่วัดพุทธรัตนารามแห่งนี้มีเทวดาจำนวนมาก ท่านจึงได้บอกให้หลวงปู่เพชร สวดธัมมจักกัปปวัตนสูตรบ่อยๆ หลวงปู่จึงได้พาบรรดาลูกศิษย์และฆราวาสญาติโยมสวดเป็นประจำ และเมื่อหลวงปู่เพชร ท่านไปเยี่ยมวัดต่างๆ ของบรรรดาลูกศิษย์ลูกหา ท่านมักจะบอกกับพระวัดนั้นๆ ให้พากันสวดธัมมจักกัปปวัตนสูตรอยู่เสมอๆ

หลังจากออกพรรษาองค์หลวงปู่ชอบได้เป็นประธานวางศิลาฤกษ์อุโบสถวัดพุทธรัตนาราม และก่อนองค์ท่านจะเดินทางกลับประเทศไทย ยังได้ถวายปัจจัยส่วนตัวท่านเพื่อเป็นทุนในการก่อสร้างอุโบสถอีกด้วย

หลวงปู่เพชรกับการก่อสร้างอุโบสถ

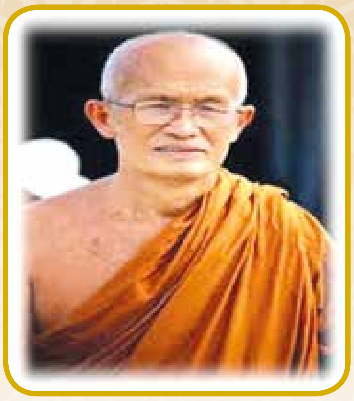

พิธีวางศิลาฤกษ์อุโบสถ

ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ หลวงปู่ได้ทำการก่อสร้างอุโบสถ แต่ด้วยเหตุผลหลายๆ อย่างไม่ประกอบกัน เช่นเรื่อแบบแปลน ช่างผู้จะทำการก่อสร้าง ที่สำคัญสุดก็คือเรื่องทุนทรัพย์ คณะกรรมการจึงมีความเห็นแตกต่างกันไปนานาจิตตัง ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างไปได้ หลวงปู่ได้เป็นกังวลอย่างหนัก คิดในใจว่าถ้ามี ผู้มีบารมีมาช่วยคงดียิ่งหนักแล ดังนั้นหลวงปู่ได้มองเห็นแต่องค์หลวงปู่ชอบองค์เดียวเท่านั้นที่จะช่วยยกภูเขาออกจากอกได้ ท่านจึงได้โทรศัพท์ไปหาองค์หลวงปู่ชอบที่วัดสัมมานุสรณ์ จังหวัดเลย หลวงปู่ได้กราบเรียนถามว่า **"การสร้างอุโบสถจะสำเร็จไหมหลวงปู่ หลวงปู่ชอบได้ตอบว่าเสร็จๆ"** หลวงปู่ได้กราบเรียนถามต่อไปอีกว่า **"จะให้เอาแบบแปลนที่ไหนหลวงปู่ หลวงปู่ชอบได้ตอบอีกว่า เอาแบบแปลนของกรมศาสนา"** เมื่อได้ยินเช่นนั้นหลวงปู่รู้สึกว่า หินที่ทับบนหน้าอกของท่านได้ถูกยกออกแล้ว เบากาย เบาใจ ความวิตกกังวลหายเหมือนปลิดทิ้ง จากนั้นมาการก่อสร้างอุโบสถก็เป็นไปได้อย่างราบรื่นไม่ติดข้อง ทั้งด้านดำเนินการสร้างและทุนทรัพย์การเงินในการก่อสร้าง มีแรงงานของพระ เณร และญาติโยมช่วยกัน โดยมี **หลวงตาณรงค์ วฑฺฒโน** เป็นนายช่างใหญ่ควบคุมการก่อสร้าง และ**พระครูยุตตธรรมานุศาสน์** (หลวงพ่อตุ๊) เจ้าอาวาสวัดป่าดงพระ และรักษาการเจ้าอาวาสวัดศรีสว่างแดนดินในปัจจุบัน ร่วมเป็นกำลังสำคัญ จนอุโบสถได้เสร็จสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ นั้น หลวงปู่ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณะศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ **พระราชวชิรโสภณ**

หลวงตาณรงค์ วฑฺฒโน

พระครูยุตตธรรมานุศาสน์

ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ หลวงปู่ได้จัดงานฉลองสมโภชอุโบสถ ผูกพัทธสีมา ฝังลูกนิต เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ หลวงปู่ได้กราบอาราธนานิมนต์ครูบาอาจารย์หลายรูปทั้งฝ่ายคันถะธุระและฝ่ายวิปัสสนาธุระ ไปร่วมงานในครั้งนั้น เช่น **เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณวโรดม, พระธรรมไตรโลกาจารย์ (วัดศรีเมือง) จังหวัดหนองคาย, พระธรรมมงคลญาณ (หลวงปู่วิริยังค์ สิรินฺธโร), หลวงปู่แตงอ่อน กลฺยาณธมฺโม, หลวงปู่บุญเพ็ง กปฺโป, หลวงปู่ประสาร ปญฺญาพโล, หลวงปู่สมัย ฑีฆายุโก, หลวงปู่บุญมา คมฺภีรปญฺโญ, หลวงปู่แปลง สุนฺทโร, หลวงปู่เกิ่ง วิทิโต, หลวงปู่ทองพูล สิริกาโม, หลวงพ่อทูล ขิปฺปปญฺโญ, หลวงปู่อุทัย สิริธโร, หลวงพ่อหลอ นาถกโร** และอีกหลายรูปที่ไม่ได้กล่าวนาม เป็นต้น

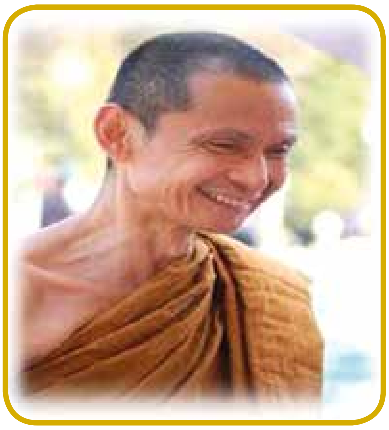
อุโบสถวัดพุทธรัตนาราม

พรรษาที่ ๔๗ (พ.ศ.๒๕๔๒) วัดตาดน้ำพุ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

หลังจากเสร็จงานผูกพัทธสีมา ฝังลูกนิมิต ที่วัดพุทธรัตนาราม เมืองเคลเลอร์ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว หลวงพ่อทูล ขิปฺปปญฺโญ ได้นิมนต์หลวงปู่เพชร ไปจำพรรษาที่วัดตาดน้ำพุ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี เป็นวัดในสังกัดของท่านหลวงพ่อทูลเอง โดยมี **พระครูปิยสีลาจารย์** (หลวงพ่อไชยา) ลูกศิษย์ของท่าน เป็นเจ้าอธิการในขณะนั้น โดยธรรมเนียมบูรพาจารย์เคยปฏิบัติมา เมื่อสร้างอุโบสถ หรือศาลาการเปรียญเสร็จสิ้นแล้ว เจ้าอาวาสหรือเจ้าอธิการวัด ต้องออกจากวัดไปจำพรรษาในสถานที่อื่นก่อน หลังปวารณาออกพรรษาแล้วค่อยกลับมาที่วัดตามเดิม อาจจะเป็นอุบายของครูบาอาจารย์ก็เป็นได้เพื่อให้หลีกเร้น กาย ใจ ไปแสวงหาที่พักภาวนา หลังจากที่ต้องรับผิดชอบงานในการก่อสร้างมาพอสมควร ถ้าไม่คิดหาอุบายก็จะหลีกเร้นไปยาก เพราะลูกศิษย์ลูกหา ฆราวาสญาติโยมไม่อยากให้ไปไหน และอีกอย่างเป็นอุบายธรรมเพื่อไม่ให้เป็นการยึดติดสถานที่ ยึดติดบุคคล ซึ่งเป็นอุบายที่แยบคายแยบยลของครูบาอาจารย์ในสมัยโบราณจริงๆ

หลวงปู่เพชร สารธมฺโม

พระครูปิยสีลาจารย์ (ไชยา)

พรรษาที่ ๔๘ - ๕๑ (พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๖) วัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

หลังออกพรรษาหมดฤดูกาลกฐินแล้ว หลวงปู่ได้ออกเดินทางจากวัดตาดน้ำพุ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี กลับไปยังวัดพุทธรัตนาราม เมืองเคลเลอร์ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกาตามเดิม ในปีนี้ หลวงปู่ได้พาญาติโยมปฏิบัติธรรมอย่างหนัก ท่านมักจะเน้นในธุดงควัตรข้อที่ ๑๓ เนสัชชิก คือ ไม่เห็นแก่การหลับนอน ท่านจะพานั่งสมาธิภาวนาบ้าง เดินจงกรมภาวนาบ้าง หรือฟังธรรมะปฏิบัติของพ่อแม่ครูบาอาจารย์ต่างๆ เพื่อเปลี่ยนอริยาบท ในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันมาฆบูชา วิสาขบูชา อาสาฬหบูชา หรือทุกๆวันพระ เป็นต้น

ด้านการพัฒนาวัดวาศาสนา ท่านก็ได้พาก่อสร้างกำแพงคอนกรีตรอบวัด มีซุ้มประตูใหญ่ ๒ ด้าน และได้สร้างอาคารอเนกประสงค์สำหรับให้เด็ก เยาวชน ทั้งชาวไทย ชาวลาว ชาวเวียดนาม และชาวอเมริกัน ใช้เป็นสถานที่เรียน ที่ศึกษาศิลปะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย มีการเปิดการเรียนการสอนภาษาไทย นาฏศิลป์ไทย และด้านหัตถกรรมต่างๆ เป็นต้น หลวงปู่ได้ทำการขอครูอาสาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร มาช่วยทำการสอนปีละ ๒ ท่าน

ด้านปริยัติธรรม หลวงปู่ก็เปิดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษาแก่ญาติโยมผู้ที่มีความสนใจ มีทั้งภาคภาษาไทย และภาคภาษอังกฤษ ซึ่งได้ลูกศิษย์วัดเป็นคนช่วยดำเนินการสอนทุกวันอาทิตย์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **"พุทธศาสนาวันอาทิตย์"** นั้นเอง

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ หลวงปู่ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณะศักดิ์เป็น พระราชาคณะชั้นเทพที่ **พระเทพสารมุนี** เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

พรรษาที่ ๕๒ - ๕๓ (พ.ศ.๒๕๔๗ – ๒๕๔๘) วัดสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ

หลังจากหลวงปู่ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณะศักดิ์เป็น พระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพสารมุนี แล้วท่านเข้าไปพักที่วัดสัมพันธวงศ์ และได้ไปกราบลาเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ ก่อนเดินทางกลับประเทศสหรัฐอเมริกา เจ้าประคุณสมเด็จฯ ท่านได้ปรารภกับหลวงปู่ว่า **"ที่วัดเราในตอนนี้ไม่มีเถระผู้ใหญ่เลย ต่างพากันไปจำพรรษาในสถานที่แห่งอื่นๆ หมดไม่มีใครช่วยงานเลย"** หลวงปู่จึงได้เก็บมาพิจารณาทบทวนแล้ว ทบทวนเล่า ทั้งอนุโลม และปฏิโลม ท่านจึงได้ตัดสินใจเดินทางกลับไปจำพรรษาที่วัดสัมพันธวงศ์ เป็นเวลา ๒ พรรษา เพื่อช่วยกิจการงานต่างๆ ของทางวัด ตามที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ปรารภนั้น และเพื่อทำหน้าที่ของพระลูกวัดโดยสมบูรณ์ และเป็นการตอบแทนต่อผู้มีพระคุณ เพราะว่าหลวงปู่เองก็ยังเป็นพระภิกษุในสังกัดวัดสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร อยู่นั้นเอง

พระอุโบสถวัดสัมพันธวงศ์

เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาวีรวงศ์

พรรษาที่ ๕๔ - ๖๒ (พ.ศ.๒๕๔๙ – ๒๕๕๗) วัดพุทธรัตนาราม รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

ช่วงเทศกาลทอดถวายผ้ากฐิน หลวงปู่ได้เดินทางไปร่วมงานทอดกฐินที่วัดพุทธรัตนาราม เมืองเคลเลอร์ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา และท่านก็ได้พักจำพรรษาตลอดเรื่อยมา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ หลวงปู่ได้ปรารถเรื่องการสร้างเจดีย์ไว้ที่นี้ เพื่อให้เป็นพุทธสถานในดินแดนแห่งนี้ กอปรกับมีครูบาอาจารย์และบรรดาลูกศิษย์ได้ถวายพระบรมสารีริกธาตุ และพระอัฐิธาตุ ของบูรพาจารย์ต่างๆ ให้ท่านเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเพื่อให้มีสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ พระอรหันตธาตุ ต่างๆให้สมเกียรติ และเป็นที่กราบไหว้บูชาของพุทธบริษัททั้งหลาย หลวงปู่จึงได้ริเริ่มการก่อสร้างเจดีย์ขึ้นมา

ปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๑ หลวงปู่ได้เรียกประชุมคณะสงฆ์ และกรรมการบริหารวัดพุทธรัตนาราม เรื่องการสร้างเจดีย์ และในที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่าควรให้มีการสร้างพระมหาเจดีย์ขึ้น จึงได้กราบเรียนหลวงปู่ว่า ควรสร้างเจดีย์แบบไหน หลวงปู่ได้ตอบว่า **“ให้เป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา”** นั้นก็คือเจดีย์ตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมืองพุทธคยา ประเทศอินเดีย ที่เป็นหนึ่งใน **สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล**

พระพุทธรัตนมหาเจดีย์ เป็นเจดีย์ประจำวัดพุทธรัตนาราม มีความกว้าง ๔๐ ฟุต ยาว ๔๐ ฟุต และความสูง ๙๙ ฟุต ได้ดำเนินการก่อสร้างเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘) ประมาณเดือนพฤศจิกายน และเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ใช้ระยะเวลาในการทำการก่อสร้างประมาณ ๖ ปีกว่า สิ้นงบประมาณในการก่อสร้างหมดประมาณ $ ๑,๙๐๐,๐๐๐ (หนึ่งล้านเก้าแสนดอลล่าร์สหรัฐ)

กว่าจะได้มาซึ่ง พระพุทธรัตนมหาเจดีย์ (จำแบบพุทธคยา) ที่สวยเด่นสง่างามในต่างประเทศที่ไม่ใช่เมืองพุทธนั้น ต้องผ่านอุปสรรคมากมายนานัปการ เช่น ทั้งเรื่องแบบแปลนบ้าง ทั้งช่างผู้ดำเนินการก่อสร้างบ้าง ทั้งทุนทรัพย์ในการก่อสร้างบ้าง ทั้งกฎหมายบ้านเมืองในการก่อสร้างอาคารบ้าง เพราะว่าที่ประเทศสหรัฐอเมริกานั้น เขามีกฎหมายในการควบคุมการก่อสร้างอาคารทุกขั้นทุกตอน ต้องผ่านการตรวจสอบไปแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มแรกไปจนถึงขั้นสุดท้ายคือแล้วเสร็จสมบูรณ์

ดังนั้นถ้าไม่ใช่บารมี พระผู้ทรงศีล ทรงธรรม อย่างองค์หลวงปู่แล้วไซร้ ที่คอยแผ่เมตตาธรรมไปทั่วไพศาล ไม่มีขอบเขต ไม่มีประมาณ ก็คงไม่ประสบความสำเร็จเสร็จสิ้น ดังที่เราท่านได้เห็นประจักษ์แก่สายตานี้แน่นอน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ หลวงปู่ได้รับปริญญาเอก ศาสนศาตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพุทธศาตร์ มหามกุฏราชวิทยาลัย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้จัดงานฉลองสมโภชพระพุทธรัตนมหาเจดีย์ ขึ้น ๙ วัน ๙ คืน ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๘ โดยได้กราบอาราธนานิมนต์ครูบาอาจารย์ไปร่วมงานเป็นจำนวนมากมายหลายรูปด้วยกัน เช่น **พระธรรมมงคลญาณ (หลวงปู่วิริยังค์ สิรินฺธโร), พระธรรมเมธาจารย์,**

พระธรรมเจติยาจารย์, หลวงปู่บุญกู้ อนุวฑฺฒโน, หลวงปู่ก้าน จิตฺตธมฺโม, หลวงพ่อหลอ นาถกโร, หลวงตาสมหมาย อตฺตมโน, หลวงตาเคน วรธมฺโม, พระอาจารย์ถาวร (ป๊อก) อนุตฺตโร และคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา มีพระเทพกิตติวิมล ประธานกรรมการคณะสงฆ์ในสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

หลังจากเสร็จสิ้นงานฉลองสมโภชพระพุทธรัตนมหาเจดีย์แล้ว หลวงปู่ได้พูดว่า **"หมดแล้ว ไม่มีอะไรติดข้องคาใจอีกแล้ว"** ท่านพูดว่า กายเบา ใจเบา สว่างไสวไปทั่วสรรพางค์กาย หลวงปู่พูดด้วยความปลื้มปีติ และก็ยิ้มๆ

อนึ่งก่อนหลวงปู่เดินทางกลับเมืองไทยพร้อมคณะครูบาอาจารย์ที่มาจากประเทศไทย ท่านได้ให้ข้อคิด คติธรรมแก่บรรดาลูกศิษย์ที่มากราบคารวะว่า **"การทรงธาตุ ทรงขันธ์ให้อยู่กับโลกนี้เป็นความทุกข์ทรมานมากนะ จงพากันตั้งใจทำคุณงามความดีใส่ตนเอง และส่วนรวมให้มากนะ ให้สมกับเราที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ และได้มาพบเจอกับพระพุทธศาสนา ถือว่าเป็นบุญวาสนาของเราแล้ว จงตักตวงหรือฉวยโอกาสนี้ให้มากเท่าที่เราจะทำได้ เพื่อภพภูมิของเราให้สูงๆยิ่งขึ้นไป"** และหลวงปู่ก็ได้เดินทางกลับประเทศไทย เพื่อไปจำพรรษาที่จังหวัดสกลนครบ้านเกิดท่านเอง

การก่อสร้างเจดีย์

พระพุทธรัตนมหาเจดีย์

พรรษาที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๕๘) วัดโนนแสนคำ อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร

เมื่อจัดงานฉลองสมโภชพระพุทธรัตนมหาเจดีย์เสร็จสิ้น หลวงปู่ได้ดำริว่าจะไปพรรษาที่ประเทศไทยด้วยอายุที่มากขึ้น และสุขภาพร่างกายก็ดูว่าอ่อนหล้าอ่อนแรงลงทุกขณะ ธาตุขันธ์ก็ไม่อำนวย ภูมิต้านทานอ่อนตัวเป็นปัญหาสู้กับสภาพภูมิอากาศของประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ค่อยได้อย่างเคย และอีกอย่างหลวงปู่พูดว่าอยากจะกลับไปสงเคราะห์ญาติพี่น้อง และหลานๆ ที่อาศัยอยู่บ้านทุ่งคำ อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนครอีกด้วย เพราะว่ามาอาศัยอยู่ทางนี้ก็นานพอสมควรเกือบ ๓๐ ปีแล้ว อีกประการหนึ่งท่านพูดว่าวัดโนนแสนคำ ซึ่งท่านเคยจำพรรษาแค่ปีเดียวเท่านั้น คือตอนท่านบวชใหม่ๆ จากนั้นไม่เคยไปจำพรรษาอีกเลย ดังนั้นท่านจึงได้เดินทางกลับประเทศไทยพร้อมหมู่คณะที่มาร่วมงานฉลองสมโภชพระมหาเจดีย์ โดยมี **หลวงปู่ก้าน จิตฺตธมฺโม หลวงพ่อหลอ นาถกโร หลวงตา**

สมหมาย อตฺตมโน และหลวงตาเคน วรธมฺโม เป็นต้น และหลวงปู่ได้เข้าพักจำพรรษาที่วัดโนนแสนคำ ซึ่งเป็นวัดที่หลวงปู่สิงห์ทอง ชาคโร พระอาจารย์องค์แรกของท่านเป็นเจ้าอาวาส และต่อมามี หลวงปู่เนย สมจิตฺโต เป็นเจ้าอาวาสในภายหลัง ปัจจุบันมี พระอาจารย์ระคร หิริธมฺโม (แสง) เป็นเจ้าอาวาส

หลวงปู่ที่วัดโนนแสนคำ

หลังจากออกพรรษาแล้วหลวงปู่ได้เดินทางไปพักตามวัดต่างๆ ซึ่งเป็นวัดลูกศิษย์ลูกหา หรือวัดที่ท่านรู้จักคุ้นเคยบ้าง เช่น วัดคามวาสี, วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม, วัดโชติการาม, วัดป่าดงพระ, วัดป่าประสิทธิ์สามัคคี, และสุดท้ายปลายปีประมาณเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ท่านได้มาพักที่วัดศรีสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยมี พระครูยุตตธรรมานุศาสน์ รักษาการเจ้าอาวาสอยู่ ท่านได้จัดเตรียมที่พักอาศัยถวายหลวงปู่เป็นอย่างดีเยี่ยม ซึ่งท่านพระครูยุตตธรรมานุศาสน์ก็ได้เคยไปช่วยงานหลวงปู่ที่วัดพุทธรัตนารามมาแล้วด้วยสมัยสร้างอุโบสถ ด้วยหลวงปู่มาพักที่วัดศรีสว่างแดนดิน สุขภาพร่างกายของท่านแข็งแรงขึ้นผิดปกติ ดีวันดีคืนจากที่เคยเดินไม่ได้ กลับเดินได้เป็นปกติ และท่านได้ร่วมกิจวัตร เช่น ทำวัตรสวดมนต์พร้อมกับหมู่คณะเป็นประจำทุกวัน ซึ่งทางคณะศิษยานุศิษย์และญาติพี่น้อง มีความเห็นตรงกันว่า วัดศรีสว่างแดนดิน เป็นสถานที่สะดวกสบาย อีกทั้งอยู่ในตัวเมืองด้วย และเป็นศูนย์กลางในการไปมาหาสู่ของญาติๆ และศิษยานุศิษย์ ทั้งทางอำเภอเจริญศิลป์ อำเภอส่องดาว เป็นต้น ดังนั้นคณะศิษยานุศิษย์จึงพร้อมใจกันกราบอาราธนานิมนต์หลวงปู่ได้พักอาศัยที่วัดแห่งนี้เป็นต้นมา จนวาระสุดท้ายแห่งสังขารของท่าน

หลวงปู่ ณ วัดศรีสว่างแดนดิน

วิทยฐานะ

พ.ศ.๒๔๘๕	สำเร็จการศึกษาชั้นประถมที่โรงเรียนบ้านตาลโกน ตำบลตาลเนิ้ง (ปัจจุบันเป็น ตำบลตาลโกน) อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
พ.ศ.๒๕๐๒	สอบได้ นธ. เอก สำนักเรียนวัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
พ.ศ.๒๕๑๐	สอบได้ ปธ. ๖ สำนักเรียนวัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
พ.ศ.๒๕๑๒	สำเร็จปริญญาตรี ศาสนศาสตรบัณฑิต มหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ.๒๕๒๐	สำเร็จปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาราณสี ประเทศอินเดีย
พ.ศ.๒๕๕๔	ได้รับปริญญาเอก ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพุทธศาสตร์ มหามกุฏราชวิทยาลัย

การปกครอง

พ.ศ.๒๕๑๗	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
พ.ศ.๒๕๓๑	เจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม เมืองเคลเลอร์ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา
พ.ศ.๒๕๓๓	ประธานกรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา (๓ สมัย พ.ศ.๒๕๓๓-๒๕๓๙)
พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๕๙	ประธานที่ปรึกษาคณะสงฆ์ธรรมยุตในประเทศสหรัฐอเมริกา

สมณะศักดิ์

พ.ศ.๒๕๑๗	พระครูชั้นพิเศษที่ พระครูปริยัติสารสุธี
พ.ศ.๒๕๒๒	พระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระปริยัติสารสุธี
พ.ศ.๒๕๓๗	พระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชวชิรโสภณ
พ.ศ.๒๕๔๖	พระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพสารมุนี

การสาธารณูปการ

หลวงปู่ได้ทำการสร้างอาคารเสนาสนะไว้มากมาย ภายในวัดพุทธรัตนาราม เมืองฟอร์ทเวิร์ธ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา อย่างเช่น พระพุทธรัตนมหาเจดีย์ ศาลาการเปรียญ อุโบสถ อาคารโรงเรียน กุฏิพระสงฆ์ กุฏิแม่ชี โรงครัว ห้องน้ำ ซุ้มประตูใหญ่ กำแพงคอนกรีตรอบวัด เป็นต้น

หลวงปู่ได้มีส่วนร่วมและสนับสนุนทุนทรัพย์ในการซ่อมแซ่มกุฏิสุนทรกิตติ์ วัดสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

หลวงปู่ได้ช่วยเหลือและสนับสนุนให้การซ่อมแซมอาคารวิหารโบสถ์ ได้ทำก่อสร้างเมรุเผาศพ และกำแพงคอนกรีต วัดโนนแสนคำ บ้านทุ่งคำ อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร

หลวงปู่ได้มีส่วนร่วมสมทบทุนในการก่อสร้างอุโบสถวัดโพธิ์ชัยบ้านตาลโกน ตำบลตาลโกน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

หลวงปู่ได้มีส่วนร่วมและช่วยเหลือสนับสนุนในการก่อสร้างสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล และเจดีย์หลวงปู่วัน อุตฺตโม วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม และวัดถ้ำพวง อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร

ปฏิปทาหลวงปู่

หลวงปู่ท่านเป็นคนพูดน้อย การเป็นอยู่ของท่านก็เรียบง่าย กินง่ายนอนง่ายอยู่สบาย ไม่ถือตน ถือตัว เป็นผู้มักน้อยสันโดษตามมีตามได้ ขยันอดทน มีเมตตาธรรมสูง เกรงใจคนอื่น

กิจวัตรประจำวัน หลวงปู่ท่านตื่นนอนตี ๒ ล้างหน้าล้างตา อ่านหนังสือธรรมะ ฟังเทศน์ธรรมะ นั่งสมาธิภาวนา จากนั้นท่านจะทำวัตรเช้าส่วนตัวที่ห้องนอนของท่าน เวลา ๖ โมงเช้า ลงทำวัตรเช้า สวดมนต์ นั่งสมาธิภาวนา ร่วมกับหมู่คณะที่โบสถ์ ประมาณ ๑ ชั่วโมง ลงจากโบสถ์แล้ว ท่านจะเดินตรวจความเรียบร้อยภายในบริเวณวัด เพื่อดูว่ามีอะไรบกพร่องบ้างควรเพิ่มเติมหรือซ่อมแซมแก้ไขบ้าง เวลา ๖ โมงเย็น ทำวัตรเย็น สวดมนต์ นั่งเสมาธิภาวนา ร่วมกับหมู่คณะที่โบสถ์ ประมาณ ๑ ชั่วโมง ก่อนเข้านอนทุกวันท่านจะอ่านหนังสือธรรมะบ้าง ฟังเทศน์ธรรมะบ้าง นั่งสมาธิภาวนาบ้าง และทำวัตรเย็น สวดมนต์ แผ่เมตตา ส่วนตัวอีกครั้งที่ห้องนอน ไม่เคยขาด แม้แต่ไปกิจนิมนต์ในสถานที่อื่นๆ หรือวัดอื่นๆ ก็ตาม ท่านทำเป็นกิจวัตรเป็นนิสัยตั้งแต่เริ่มต้นคืนตอนบวชใหม่ๆ ท่ามกลาง และปัจฉิมวัย ถึงแม้เข้าสู่ช่วงวัยชราภาพแล้วก็ตาม ท่านก็ยังไม่ทิ้งไม่ลดละกิจวัตรแม้แต่น้อย“**ท่านเป็นพระผู้มีข้อวัตรปฏิบัติเสมอต้นเสมอปลายจริงๆ**”

คติธรรมหลวงปู่

“ทำให้มาก เจริญให้มาก พูดให้น้อยๆ ทำให้มากๆ”

คาถาประจำองค์หลวงปู่

นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา

หลวงปู่เล่าว่า ตอนไปรับองค์หลวงปู่ชอบ ฐานสโม ที่เมืองลอสแองเจอริส รัฐแคลิฟอร์เนีย ที่ท่านเมตตามาจำพรรษาที่วัดพุทธรัตนาราม เมืองเคลเลอร์ รัฐเท็กซัส ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ นั้น ขณะที่เครื่องบินทำการบินจากสนามบินนานาชาติลอสแองเจอริสไปสู่สนามบินนานาชาติดัลลัส - ฟอร์ทเวิร์ธ ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๓ ชั่วโมงกว่า ระหว่างอยู่บนเครื่องบินนั้นหลวงปู่มีโอกาสได้ที่นั่งติดกันกับพระราชญาณวิสุทธิโสภณ (หลวงปู่ท่อน ญาณธโร) วัดศรีอภัยวัน จังหวัดเลย หลวงปู่ท่อนได้สอนวิธีทำด้ายผูกแขน (สายแขน) สำหรับไว้แจกญาติโยมให้หลวงปู่ และหลวงปู่ก็ได้นำมาใช้ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา

หลวงปู่เคยเล่าให้ฟังว่า “มีเด็กชายชาวแม๊กซิกันคนหนึ่ง ร้องไห้ในเวลากลางคืนทุกวันไม่หยุด ไม่รู้เป็นอะไร พ่อแม่ได้นำไปหาหมอที่โรงพยาบาล หมอตรวจเช็คร่างกายก็เป็นปกติดี เขาเลยไม่รู้จะทำอย่างไร จึงมีคนแนะนำว่าให้เอาเด็กไปที่วัดพุทธรัตนาราม มีเจ้าอาวาสชื่อหลวงปู่เพชร หลวงปู่ได้ใช้ด้ายผูกแขนมัดที่ข้อมือเด็กและก็เป่าหัว ประพรมน้ำมนต์ให้ จากนั้นมาเด็กชายคนนั้นก็หยุดร้องไห้ เป็นปกติเหมือนเด็กทั่วไป” และต่อมาสายแขนขององค์หลวงปู่จึงเป็นที่นิยมแก่บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลาย ทั้งเด็กและผู้ใหญ่

ยาประจำองค์หลวงปู่

สำหรับยาที่องค์หลวงปู่ใช้เป็นประจำมีอยู่ ๒ ชนิด คือ (นอกจากยาสามัญประจำตัวท่าน)

๑. ยาสมุนไพรฟ้าทะลายโจร
๒. ยาน้ำมันประเสริฐฤทธิ์

ยาสองชนิดนี้ท่านจะใช้ติดตัวอยู่ตลอดเวลา และอธิบายสรรพคุณของยาทั้งสองชนิดนี้ให้แก่ลูกศิษย์ฟังอยู่ตลอดเวลา

หลวงปู่เล่าว่า “มีญาติโยมทางเมือง San Antonio นิมนต์ไปที่นั้น และมีพระมหาทวี และลูกศิษย์ติดตามไปด้วยหลายคน พระมหาทวี เป็นคนมีโรคประจำตัวอยู่แล้วคือ โรคกระเพาะ วันนั้นญาติโยมถวายน้ำอัดลม ปกติคนเป็นโรคกระเพาะ ลำไส้ อักเสบ จะดื่มน้ำอัดลมไม่ได้ พระมหาทวีได้ดื่มน้ำอัดลมเข้าไปและเกิดมีอาการจุก เสียด แน่นท้อง จะเป็นจะตายขึ้นมาทันที ในขณะนั้นไม่รู้จะไปหา

ยาลดกรดที่ไหน หลวงปู่ได้ล้วงย่ามเจอ ยาฟ้าทะลายโจร จึงหยิบยื่นให้พระมหาทวี ลูกศิษย์ฉัน บังเอิญจริงๆ จะเป็นกรรมเก่าหรือไม่ ไม่ทราบ ในขณะนั้นจะหาน้ำเปล่าฉันก็ไม่มี ท่านจึงบอกให้ดื่มน้ำอัดลมแทน” (พูดแล้วท่านก็หัวเราะ) แต่ปรากฏว่าไม่ถึง ๕ นาที อาการปวดจุก เสียด แน่นท้องนั้นหายเป็นปลิดทิ้ง

ส่วนยาน้ำมันประเสริฐฤทธิ์นั้น หลวงปู่เล่าว่า “มีโยมวัดเป็นผู้หญิงคนหนึ่ง ทำงานเย็บผ้า วันหนึ่งเขาถูกจักรเย็บผ้าหนีบหัวแม่มือ กระดูกแตก ฟกช้ำ ดำเขียว มีอาการปวดอย่างแรง หลวงปู่ได้ให้ยาน้ำมันประเสริฐฤทธิ์ทาบริเวณหัวแม่มือ และเอาผ้าพันแผลพันไว้ ปรากฏว่าไม่ถึง ๓๐ นาที อาการปวดค่อยทุเลาลงจนหายปวด อาการบวม ฟกช้ำ ดำเขียว หายหมด ไม่มีแผลเป็น” ต่อมาจึงเป็นที่นิยมของคนที่ทำงานเป็นพ่อครัวแม่ครัว ที่ต้องเจอน้ำร้อน น้ำมัน กระเด็นใส่ในเวลาทำอาหาร ใช้ยานี้ทาดีนักแลฯ

ยาสมุนไพรฟ้าทะลายโจร

ยาน้ำมันประเสริฐฤทธิ์

วัตถุมงคลขององค์หลวงปู่

ด้วยทางวัดพุทธรัตนาราม เมืองฟอร์ทเวิร์ธ รัฐเท็กซัส กำลังดำเนินการก่อสร้างพระพุทธรัตนมหาเจดีย์ (จำลองแบบพุทธคยา) ในขณะนั้น คณะกรรมการการก่อสร้างและคณะลูกศิษย์ จึงได้กราบเรียนถวายท่านทั้งเหตุและผล เพื่อหารายได้สมทบทุนในการก่อสร้างพระมหาเจดีย์ หลวงปู่ท่านจึงได้เมตตาให้ทางคณะลูกศิษย์ ทำวัตถุมงคลของท่านขึ้นมาดังนี้

๑. รูปหล่อเหมือนขนาดหน้าตัก ๕ นิ้ว	จำนวน ๑,๐๐๐ องค์
๒. รูปล็อคเก็ต ๓ สี	จำนวน ๑,๐๐๐ องค์
๓. รูปล็อคเก็ตเล็ก	จำนวน ๕๐๐ องค์
๔. รูปล็อคเก็ตแขวนหน้ารถ	จำนวน ๕๐๐ องค์
๕. เหรียญ ๓ สี ทอง เงิน ทองแดง	จำนวน ๓,๐๐๐ องค์

วัตถุมงคลหลวงปู่

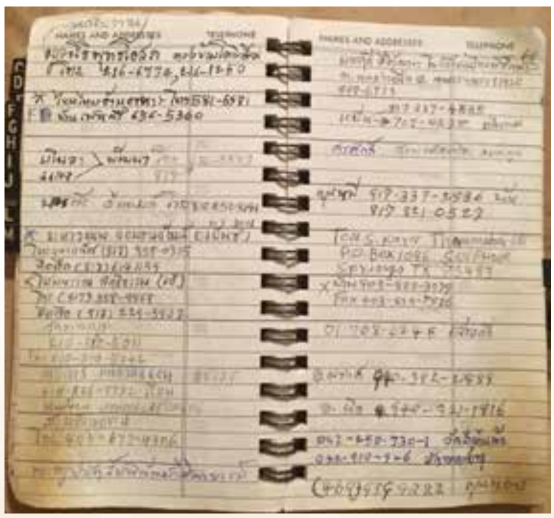

สมุดบันทึกลายมือหลวงปู่

เกศา หลวงปู่เพชร สารธมฺโม

ทันตา (ฟัน) หลวงปู่เพชร สารธมฺโม

ประวัติการอาพาธหลวงปู่

หลังจากออกพรรษาปี พ.ศ. ๒๕๕๘ องค์หลวงปู่ได้เดินทางไปพักที่วัดศรีสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ตอนบ่ายวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ หลวงปู่ได้ฉันน้ำปานะเช่นเคยเหมือนทุกวัน แต่วันนี้หลังจากฉันน้ำปานะเสร็จ หลวงปู่ได้เกิดมีอาการอาเจียนอย่างหนักมาก คณะศิษยานุศิษย์เห็นท่าไม่ดีจึงได้นำส่งโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ในคืนวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ อาการหลวงปู่ไม่ดีขึ้นมีแต่ทรุดลงไปเรื่อยๆ ทางโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจึงได้นำส่งไปยังโรงพยาบาลในตัวจังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ด้วยโรคภาวะเลือดออกในสมอง หมอได้ถวายการรักษาจนสุดความสามารถแล้ว ด้วยองค์หลวงปู่มีอายุมากแล้ว กอปรกับหลวงปู่มีโรคเบาหวานประจำตัวอีกด้วย จึงเป็นเหตุให้องค์หลวงปู่ได้ละสังขารลงในที่สุด ด้วยอาการสงบ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๒๐.๔๖ น. สิริรวมอายุได้ ๘๔ ปี ๕ เดือน ๖๓ พรรษา

ผู้เขียนกราบขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย หากแม้นว่าชีวประวัติของพระเดชพระคุณพระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม) นั้นขาดตกบกพร่องไป หรือไม่เหมาะสมประการใด เพราะว่าผู้เขียนยังเป็นเสขะบุคคลอยู่ หากใช้ถ้อยคำใดไม่ถูกต้องไม่ควร ขอท่านผู้รู้ทั้งหลายได้บอกกล่าวตักเตือน เพื่อจะได้สำรวมระวังในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ และพ่อแม่ครูบาอาจารย์ในกาลต่อไป

โรจนธมฺโมภิกขุ เรียบเรียง

เสนาสนะภายในวัดพุทธรัตนาราม

๑. ซุ้มประตูทางเข้าวัด

๒. อุโบสถ

๓. ศาลาการเปรียญ

๔. กุฏีพระสงฆ์

๕. ศาลาอาคารโรงเรียน

๖. กุฏีบ้านแม่ชี

พระพุทธรัตนมหาเจดีย์

ประมวลภาพการสรงน้ำสรีระสังขารหลวงปู่

ประมวลภาพการสรงน้ำสรีระสังขารหลวงปู่

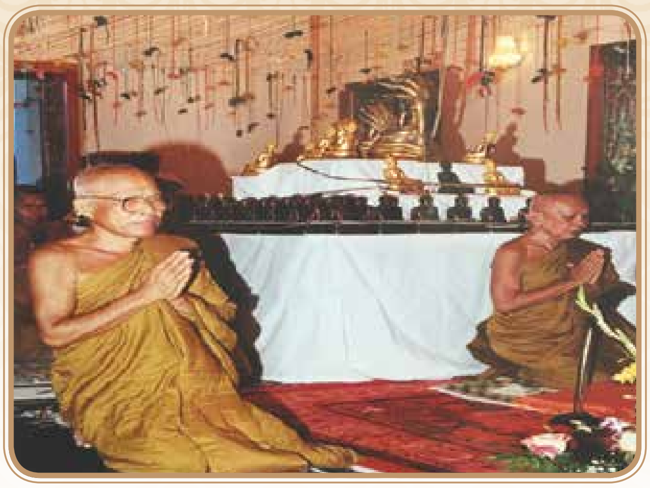

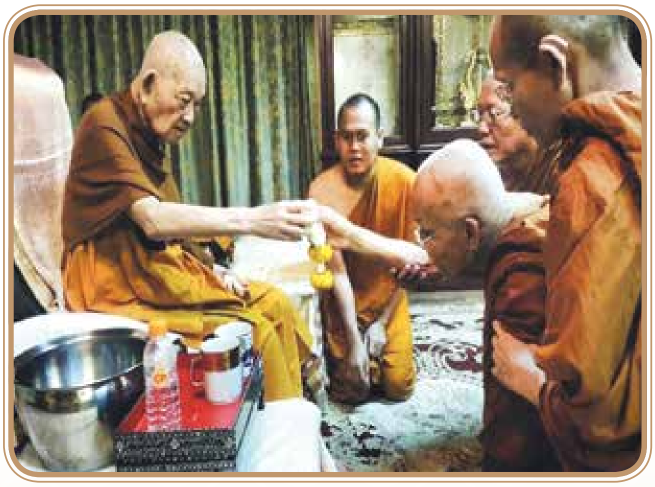
ประมวลภาพหลวงปู่กับพระเถระฝ่ายคันถะธุระ

๑. สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

๒. เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณวโรดม

๒. เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณวโรดม

๔. เจ้าประคุณสมเด็จพระมหามุนีวงศ์

๕. เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต

๖. คณะกรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา

ประมวลภาพหลวงปู่กับพระเถระฝ่ายคันถะธุระ

๑. หลวงปู่ชอบ ฐานสโม และหลวงปู่

๒. หลวงปู่วิริยังค์ สิรินฺธโร และหลวงปู่

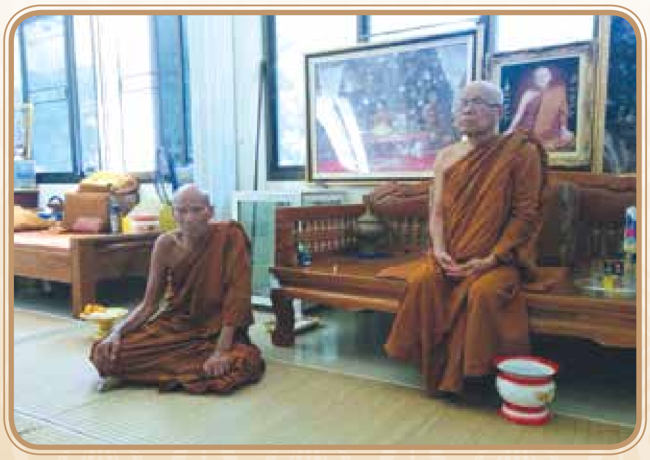
๓. หลวงปู่บุญเพ็ง เขมาภิรโต และหลวงปู่

๔. หลวงปู่คำบ่อ ฐิตปญฺโญ และหลวงปู่

๕. หลวงปู่ และหลวงปู่ทองพูล สิริกาโม

๖. หลวงปู่ และหลวงปู่สรวง สิริปุญฺโญ

ประมวลภาพหลวงปู่กับพระเถระฝ่ายวิปัสสนาธุระ

๗. หลวงปู่สมภาร ปญฺญาวโร และหลวงปู่

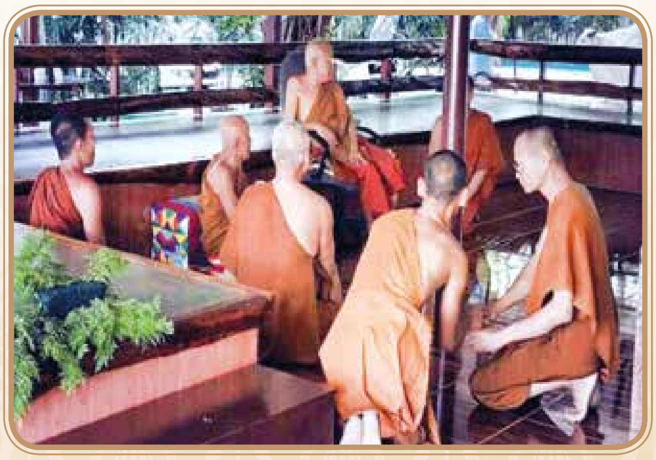
๘. พ่อแม่ครูบาอาจารย์ และหลวงปู่

๙. หลวงปู่บุญหนา ธมฺมทินฺโน และหลวงปู่

๑๐. หลวงปู่ และหลวงปู่อุทัย สิริธโร

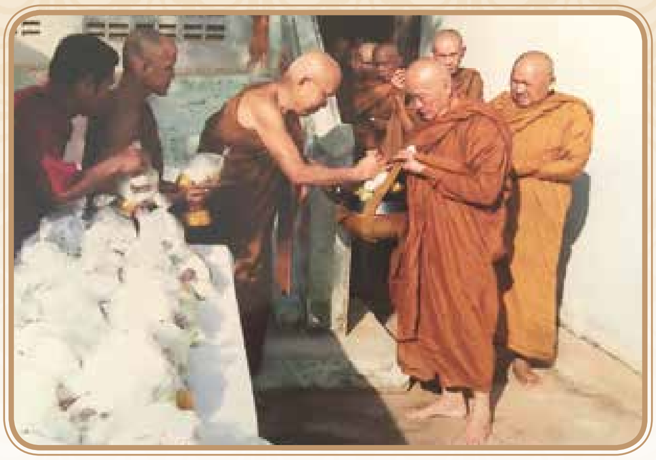

๑๑. หลวงปู่ และหลวงปู่จันทร์เรียน คุณวโร

๑๒. หลวงปู่ และหลวงปู่อุ่นหล้า ฐิตธมฺโม

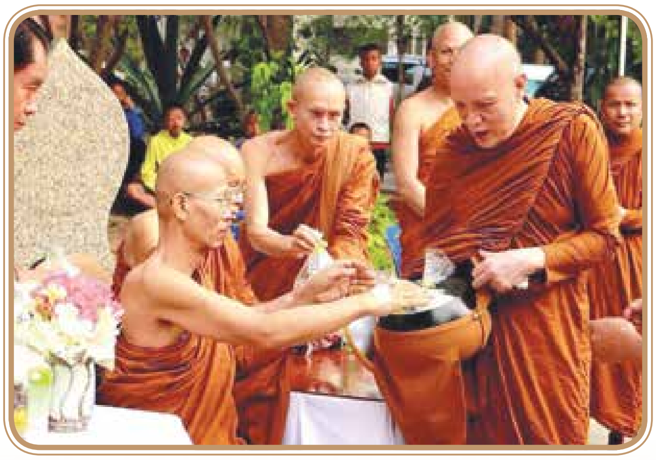
ประมวลภาพหลวงปู่กับพระเถระฝ่ายวิปัสสนาธุระ

๑๓. หลวงปู่แตงอ่อน, หลวงปู่บุญมี, หลวงปู่เคน,
หลวงปู่ประสาร, หลวงปู่สมัย และหลวงปู่

๑๔. หลวงปู่, หลวงปู่บุญกู้ และหลวงปู่ก้าน

๑๕. หลวงปู่ และหลวงพ่ออินทร์ถวาย สนฺตุสฺสโก

๑๖. หลวงปู่ และหลวงพ่อหลอ นาถกโร

๑๗. หลวงปู่ และหลวงพ่อผจญ อสโม

๑๘. หลวงปู่ และหลวงพ่อณรงค์ อาจาโร

ประมวลภาพหลวงปู่เยี่ยมอาพาธครูบาอาจารย์

๑. หลวงปู่ท่อน ญาณธโร

๒. หลวงปู่เคน เขมาสโย

๓. หลวงปู่ทองพูล สิริกาโม

๔. หลวงปู่หนูเพชร ปญฺญาวุโธ

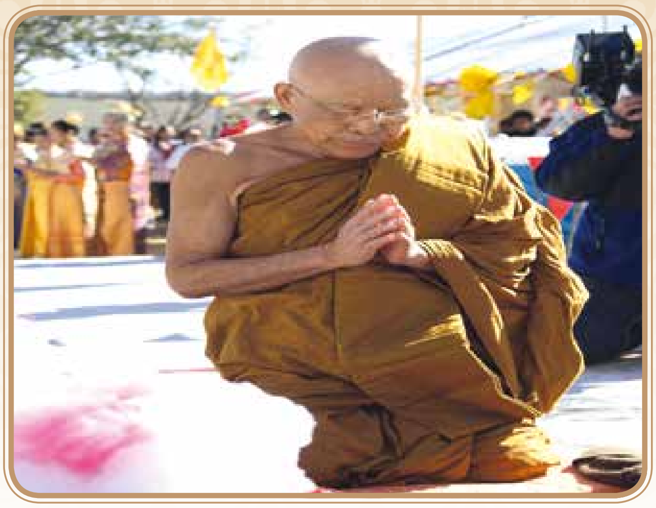

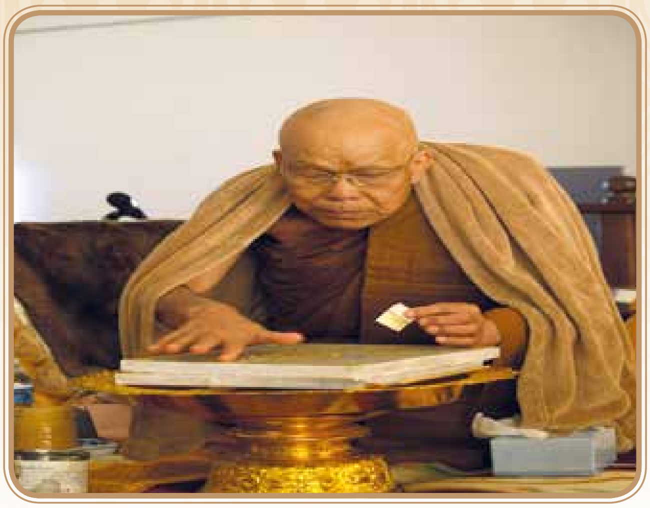
๕. หลวงพ่อหลอ นาถกโร

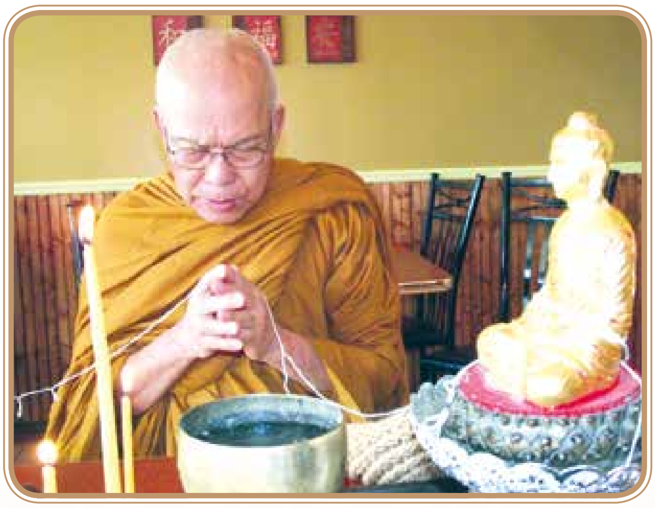

๖. พระอาจารย์คชภัฏ สุจิตฺโต

ประมวลภาพอิริยาบถต่างๆหลวงปู่

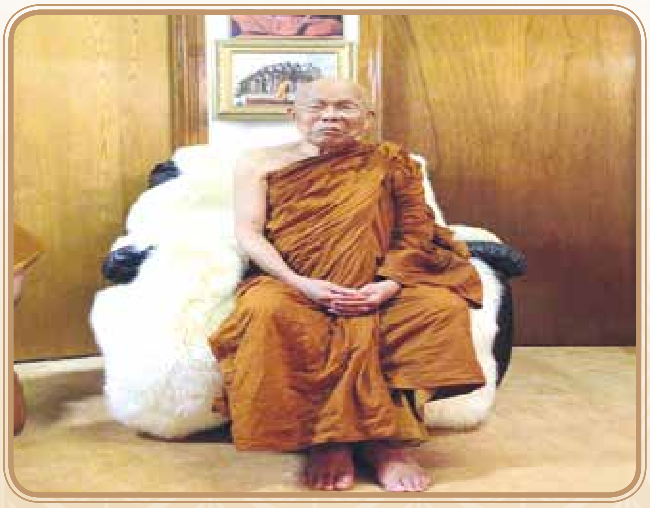

ประมวลภาพอิริยาบถต่างๆหลวงปู่

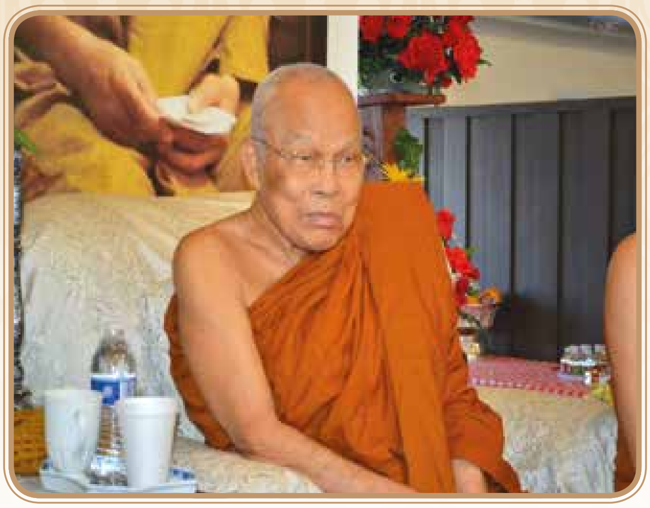

ประมวลภาพอิริยาบถต่างๆหลวงปู่

ประมวลภาพอิริยาบถต่างๆหลวงปู่

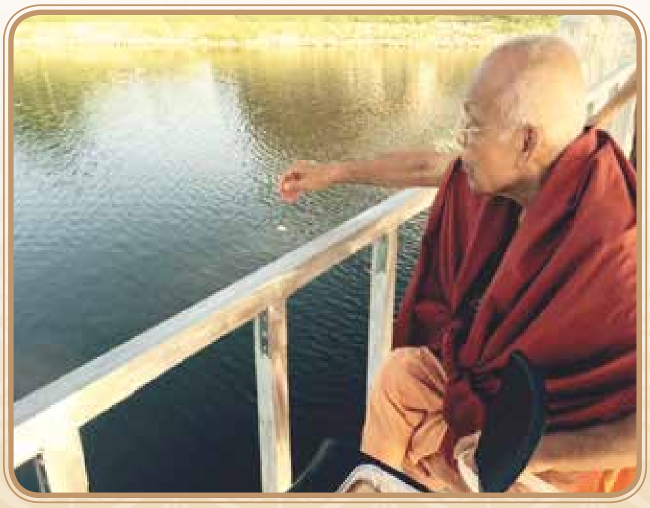

ประมวลภาพศิษยานุศิษย์หลวงปู่

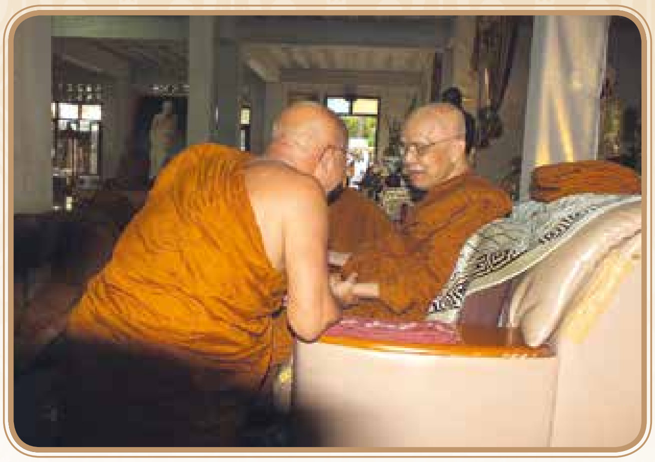

ประมวลภาพศิษยานุศิษย์หลวงปู่

ประมวลภาพญาติและหลานๆหลวงปู่

กลอนประวัติ พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

หลวงพ่อเพชร ปูชนีย์ ที่ศิษย์รู้
ท่านเป็นอยู่ ไม่บอบช้ำ ทำให้เห็น
ท่านเป็นพระ ใจดี ที่เยือกเย็น
ท่านบำเพ็ญ วิหารธรรม นำสุขใจ

จะขอกล่าว เล่าลัด ประวัติท่าน
ผู้รู้นาน รัตตัญญู คู่สมัย
ท่านเป็นพระ กำเนิด เกิดในไทย
นครใหญ่ ถิ่นเกิด เลิศมงคล

สกลนคร แดนดิน ถิ่นอีสาน
แดนตำนาน บ้านเกิด กำเนิดผล
ปีเจ็ดห้า เวลาดี ศรีมงคล
ในสกลฯ สว่างแดนฯ แคว้นอยู่มา

พ่อชื่อค้ำ สานทอง ปองให้เกิด
มงคลเลิศ เกิดผล บุญเสาะหา
แม่ชื่อแปล สานทอง ท้องไส้มา
หลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน ถิ่นสกลฯ

ปีแปดห้า จบประถม คมในฟัก
เป็นผู้รัก การเรียน เพียรฝึกฝน
ห้าศูนย์สอง จบธรรมเอก วิเศษชน
อีกดิ้นรน เกษียณ เรียนบาลี

ท่านสอบได้ ป.ธ.งาม ตามประสงค์
สัมพันธวงศ์ วัดใหญ่ ให้สุขี
เป็นสถาน เกษียณ เรียนบาลี
อยู่วัดนี้ นานนม ได้สมใจ

ห้าหนึ่งสอง สำเร็จ ศาสน์บัณฑิต
ได้อุทิศ เผยแผ่ธรรม นำไสว
ห้าสองศูนย์ สำเร็จจาก มหาลัย
อินเดียไซร้ ประวัติศาสตร์ ปราชญ์นิยม

ท่านเรียนไป ทำงานไป ท่านไม่เกี่ยง
ท่านไม่เลี่ยง งานน้อยใหญ่ ทำได้สม
ห้าห้าสี่ วิทยาลัย ได้เชยชม
ความเหมาะสม เห็นชอบ มอบปริญญา

ท่านได้รับ ปริญญา- กิตติมศักดิ์
เป็นเอกอัคค์ ดุษฎีฯ การศึกษา
มหามกุฏฯ ถวายบัณฑิต กิตติมาฯ
ปัคคัยหา ชูเชิด ผู้เลิศคุณ

อยู่ไม่ซ้ำ ทำให้เห็น เป็นเนติ
วิสุทธิ- คุณธรรม นำอุดหนุน
หลวงพ่อเพชร สีลาเยี่ยม ผู้เปี่ยมคุณ
ท่านเพิ่มพูน ปฏิปทา มายาวนาน

ท่านเป็นพระ พัฒนา ศึกษาศาสน์
ท่านเป็นปราชญ์ วิปัสสนา พาประสาน
พระราชา ทรงรู้ ดูผลงาน
ถวายท่าน เจ้าคุณ บุญทวี

ราชทินนาม บั้นปลาย ท้ายชีวิต
พระลิขิต เลื่อนขั้น เป็นชั้นศรี
เป็น"พระเทพ- สาระ- มุนี
สมกับที่ มีผลงาน ท่านได้ทำ

เหล่าศิษยา- นุศิษย์ ปูชิตถวาย
กราบจากใจ ในคุณ หนุนเลิศล้ำ
มุทิตา บูชายิ่ง สิ่งที่ทำ
จบเนื้อความ กวี เท่านี้เอยฯ

กลอนอาลัย พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

วันที่สิบ มิถุนา ปีห้าเก้า
วันโศกเศร้า เหล่าศิษยา หาใดเหมือน
หลวงพ่อเพชร มรณภาพ อาพาธเยือน
ศุกร์คล้อยเคลื่อน วันชีวิต ท่านปลิดปลง

จะขอกล่าว เล่าย้อน ก่อนอาพาธ
ท่านประกาศ กลับบ้านเกิด เลิศประสงค์
ปีห้าแปด ท่านสำเร็จ เจตน์จำนงค์
ท่านคืนโค้ง กลับอีสาน บ้านเคยเนา

วัดศรีสว่างฯ สกลนคร บ่อนท่านรัก
เป็นที่พัก สุดปลื้ม คืนสู่เหย้า
อยู่อำเภอ สว่างฯ ทางไทยเรา
ท่านอยู่เนา ที่สกล ผ่านพ้นมา

อนิจจา สังขาร นั้นไม่เที่ยง
สุดจะเบี่ยง เลี่ยงหลบ วกเข้าหา
แปดสิบสาม อายุท่าน นั้นโรยรา
อนิจจา สังขาร ไม่ทานทน

อยู่ต่อมา ท่านพบพาน สังขารแย่
ธรรมตีแผ่ ชราภัย เริ่มให้ผล
ท่านกำหนด สติรู้ ดูกมล
เรียนรู้ผล ของสังขาร ผ่านทุกข์ภัย

วันที่สิบ มิถุนาฯ ก็มาถึง
เป็นวันซึ่ง ศิษยาฯ พาร่ำไห้
หลวงพ่อทิ้ง สังขารจอด ทอดอาลัย
หมดเยื่อใย กายจิต ท่านปลิดปลง

ศิษย์ทราบข่าว โหยให้ อาลัยยิ่ง
นับเป็นสิ่ง ศิษยาฯ หาประสงค์
ท่านทอดร่าง ไร้วิญญ์ สิ้นจำนงค์
ศิษย์งวยงง สุดพร่ำ จำนรรจา

สิ้นแล้วหนอ หลวงพ่อเด็ด เพชรของศิษย์
สิ้นแล้วจิต ที่พิสุทธิ์ สุดแลหา
สิ้นแล้วเสียง หลวงพ่อพร่ำ จำนรรจา
สิ้นชีวา ที่จะฟื้น คืนกลับมา
สกลนคร ถิ่นอยู่ สุดกู่เอิ้น
ดุจถูกเมิน โหยให้ อาลัยหา
ไม่มีแล้ว มหาเถร เด่นบุญญา
อเมริกา ญาติโยม ข่มอาลัย
พุทธรัตนาราม เปลี่ยวใจ ไร้หลวงพ่อ
ผู้สร้างก่อ อาราม งามไสว
ต่อแต่นี้ คงเหลือร้อย รอยอาลัย
ฝากศิษย์ไว้ อนุสรณ์ ตอนจากไป
ขอบุญญา มหาเจดีย์ ที่ได้สร้าง
จงเป็นทาง อาภางาม นำไสว
นำหลวงพ่อ สู่สัคคา อาภาลัย
พร้อมตรงไป สู่สุขศานต์ นิพพานเทอญฯ

น้อมบูชาคุณหลวงปู่
คณะศิษยานุศิษย์ วัดพุทธรัตนาราม สหรัฐอเมริกา

อัตตารักขนกถา

โดย......พระเทพญาณวิศิษฏ์ (ชัยทวี คุตฺตจิตฺโต)

พระธรรมเทศนา

เรื่อง อัตตารักขนกถา
บำเพ็ญกุศลสัตตมวารศพ (ครบ ๗ วัน)
พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม)
วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙
โดย......พระเทพญาณวิศิษฏ์ (ชัยทวี คุตฺตจิตฺโต)
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปทุมวนาราม, เจ้าคณะแขวงปทุมวัน (ธรรมยุต)

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ
นครํ ยถา ปจฺจนฺตํ คุตฺตํ สนฺตรพาหิรํ
เอวํ โคเปถ อตฺตานํ ขโณ โว มา อุปจฺจคา
ขณาตีตา หิ โสจนฺติ นิรยมฺหิ สมปฺปิตาติ ฯ

บัดนี้ จักได้วิสัชชนาพระธรรมเทศนาในอัตตรักขนกถา ฉลองพระเดชพระคุณประดับปัญญาบารมี อนุรูปกุศลจริยาทักษิณานุปทานกิจ ที่คณะสงฆ์จังหวัดสกลนคร พร้อมด้วยอุบาสกอุบาสิกา ได้บำเพ็ญกุศลสัตตมวาร ครบ ๗ วันศพ พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) เจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม เมืองฟอร์ทเวิร์ธ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา และผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

อันการบำเพ็ญสัตตมวารกุศลทั้งปวงนี้ สำเร็จด้วยอำนาจแห่งกตัญญูกตเวทิตาธรรม ตามชั้นเชิงของบัณฑิตชนคนดี ต้องตามนัยแห่งพระคาถาพุทธดำรัสที่ตรัสไว้ แก่พระเจ้าพิมพิสาร บรมกษัตริย์แห่งมคธรัฐ ปรากฏในติโรกุฑฑสูตรว่า

อทาสิ เม อกาสิ เม ญาติ มิตฺตา สขา จ เม
เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา ปุพฺเพ กตมนุสฺสรํ ฯ

แปลความว่า สาธุชนคนดี เมื่อหวนระลึกถึงอุปการคุณที่ท่านผู้ล่วงลับไปแล้ว ได้เคยทำไว้แก่ตนเองในหนหลังว่า ท่านผู้ล่วงลับไปแล้วนั้น ได้ให้สิ่งนี้แก่เรา ได้ทำประโยชน์สิ่งนี้แก่เรา ได้เป็นญาติสนิท เป็นมิตร เป็นสหาย เคยร่วมกิจการงานของเรา สมควรจะบำเพ็ญกุศลส่วนทักษิณานุปทานเพื่อท่านผู้ล่วงลับไปแล้ว ดังนี้

พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) ได้ถือกำเนิดในสกุล สานทอง เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นบุตรของ นายค้ำ และนางแปล สานทอง

ละเพศฆราวาสออกอุปสมบท ที่วัดศรีโพนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยมี ท่านพระครูอุดมธรรมคุณ (ทองสุก สุจิตฺโต) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระเทพสุเมธี (ไพบูลย์ อภิวณฺโณ) เป็นพระกรรมวาจารย์ และ พระพิศาลศาสนกิจ (สนธิ์ ขนฺตยาคโม) เป็นพระอนุสาวนาจารย์

เบื้องตนแห่งความเป็นบรรชิต ได้ศึกษาอาทิพรหมจริยกาสิกขา กล่าวคือ สิกขาบทอันเป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ ข้อวัตรปฏิบัติในสำนักของพระกรรมฐานศิษย์พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต ในเขตจังหวัดสกลนคร อุบลราชธานี และนครพนม จนพ้นนิสัยมุตตกะ เมื่อพรรษา ๖ แล้ว จึงได้เข้าไปศึกษาเล่าเรียนยังกรุงเทพมหานคร

อาจเป็นเพราะความเป็นฑีฆทัสสี คือความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์อันยาวไกลของท่านพระอาจารย์วัน อุตฺตโม ท่านพระอาจารย์จึงนำพระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) ไปฝากศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร จนสอบไล่ได้ เปรียญธรรม ๖ ประโยค นักธรรมเอก ในสำนักวัดสัมพันธวงศ์นั่นเอง และเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย จนสำเร็จการศึกษาชั้นศาสนศาสตรบัณฑิต แล้วไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยพาราณสี ประเทศอินเดีย จนสำเร็จชั้นปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ ภายหลังที่พระเดชพระคุณฯ ประกอบกิจพระศาสนาเป็นที่ประจักษ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงได้ถวายปริญญาศาสนศาตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพุทธศาสตร์ เพื่อประกาศเกียรติคุณยกย่องเชิดชูให้ปรากฎอีกด้วย

พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) สนองงานกิจการคณะสงฆ์ในพระอาราม จนเป็นที่ไว้วางใจ จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ ออกเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในฐานะพระธรรมทูต เป็นเจ้าอาวาสวัดพุทธรัตนาราม เมืองฟอร์ทเวิร์ธ รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา นำพาพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ขจรไปได้อย่างงดงาม จนได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการคณะสงฆ์ธรรมยุต ในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดาถึง ๓ สมัย และดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษาคณะสงฆ์ธรรมยุตในประเทศสหรัฐอเมริกา จวบจนถึงมรณภาพ

พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) เป็นพระมหาเถระผู้เป็นหลักใจของพุทธศาสนิกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พุทธศาสนิกชนผู้อยู่ในไพรัชประเทศ มีประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น เพราะว่า พระเดชพระคุณ มีความงามในวิถีแห่งสมณเพศทั้งเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด

ในส่วนเบื้องต้น ได้ฝึกอบรมพระกรรมฐานในสำนักของบรรดาพระอาจารย์ผู้เป็นศิษย์ของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต พระกรรมฐานผู้เป็นแบบอย่างในการก้าวเดินสู่มรรคผลนิพพานโดยถ่ายเดียวแห่งยุค แล้วตั้งใจศึกษาพระปริยัติธรรมตามสมควรแก่วัย เมื่อวัยในท่านกลางก็ได้ทำงานนำพาธุระพระศาสนาในฐานะความเป็นพระสงฆ์ผู้สืบทอดพระธรรมคำสอน แม้ที่สุด เมื่ออายุก้าวเข้าสู่ปัจฉิมวัยก็ยังดำรงตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย เผยแผ่พระธรรมคำสอนและปฏิบัติพระกรรมฐานฝึกฝนอบรมตนอย่างคงเส้นคงวา ไม่ปล่อยปะละเลยแม้ในกาลไหน ๆ โดยพระเดชพระคุณฯ นั้น ได้ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสแก่ภิกษุทั้งหลายดังที่ได้ยกมาเป็นบทอุทเทศ ณ เบื้องต้นนั้น ว่า

นครํ ยถา ปจฺจนฺตํ คุตฺตํ สนฺตรพาหิรํ
เอวํ โคเปถ อตฺตานํ ขโณ โว มา อุปจฺจคา
ขณาตีตา หิ โสจนฺติ นิรยมฺหิ สมปฺปิตาติ ฯ

แปลความว่า เธอทั้งหลายจงคุ้มครองป้องกันตนให้ได้ เหมือนชายแดนที่เขาป้องกันแข็งแรงดีทั้งภายในภายนอก เธอทั้งหลายอย่าปล่อยโอกาสให้ล่วงเลยไปเปล่า ๆ เพราะผู้ที่พลาดโอกาส ย่อมพากันเบียดเสียดและเศร้าโศกอยู่ในนรก ดังนี้ ในพระพุทธภาษิตบทนี้ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสอนให้คุ้มครองรักษาตนให้พ้นจากภัยอันตรายทั้งภายในและภายนอก อย่าปล่อยให้วันเวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ เพราะถ้าปล่อยวันเวลาให้ล่วงไปเปล่า ๆ โดยไม่ได้ทำคุณงามความดีหรือบุญกุศลที่จะเป็นประโยชน์เกื้อกูลทั้งแก่ตนและส่วนรวมก็จะเศร้าโศกเสียใจในภายหลัง อีกทั้งเมื่อตายไปแล้วก็จะไม่เบียดเสียดกันอยู่ในนรก เพราะโทษที่ไม่ได้สั่งสมบุญกุศลคุณงามความดีไว้ การคุ้มครองรักษาตนนั้นสมเด็จพระทศพลสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้หลายนัยด้วยกัน

สำหรับในพระพุทธภาษิตที่ยกมาเป็นบทอุทเทศนี้ ทรงเปรียบการคุ้มครองรักษาตนเหมือนกับการรักษาเมืองชายแดน อันเมืองชายแดนหรือปัจจันตนครนั้น เป็นเขตที่ล่อแหลมต่อการรุกรานของข้าศึกศัตรูภายนอก อีกทั้งโจรผู้ร้ายก็ชุกชุม ดังนั้น ชาวบ้านชาวเมืองตลอดถึงผู้มีหน้าที่ปกครองบริหารเมืองชายแดน จึงต้องจัดการคุ้มครองป้องกันรักษาเมืองให้ดี ให้มีความมั่นคงแข็งแรงทั้งภายในภายนอกไม่ให้ข้าศึกศัตรูหรือโจรผู้ร้ายเข้ามาปล้นสะดมได้โดยง่าย ด้วยการสร้างเครื่องป้องกัน ๗ ประการ อันเปรียบด้วยกำแพง ๗ ชั้น โดยนับตั้งแต่ชั้นนอกเข้าไปหาชั้นในสุด ตามลักษณะของเมืองในสมัยโบราณ คือ

ชั้นที่ ๑ ซึ่งเป็นชั้นนอกสุด ให้ฝังเสาระเนียดที่สูงใหญ่และมั่นคงแข็งแรงเป็นเครื่องขัดขวางไว้
ชั้นที่ ๒ ให้ขุดคูเมืองให้ลึกและกว้าง
ชั้นที่ ๓ ให้พูนคันดินหรือเชิงเทินให้สูงใหญ่ ยากแก่การจู่โจมของข้าศึกที่จะมารุกราน
ชั้นที่ ๔ ให้เตรียมอาวุธยุทโธปกรณ์ไว้ให้พร้อม
ชั้นที่ ๕ ให้ฝึกฝนกำลังพลให้พร้อมรบอยู่เสมอ

ชั้นที่ ๖ ต้องมีคนที่มีความฉลาดสามารถที่จะตรวจดูคนดีคนชั่วหรือสายสืบสอดแนมของฝั่งข้าศึกที่จะล่วงล้ำเข้ามาในเมือง เฝ้าประตูเมือง

ชั้นที่ ๗ ให้ก่อกำแพงเป็นเครื่องป้องกันเมืองให้สูงใหญ่และหนา

เมื่อได้จัดการป้องกันด้วยเครื่องป้องกันทั้ง ๗ อย่างดังกล่าวมานี้ เมืองชายแดนนั้นย่อมชื่อว่าได้รับการคุ้มครองป้องกันเป็นอย่างดีทั้งภายในและภายนอก ข้าศึกศัตรูหรือโจรผู้ร้ายย่อมไม่สามารถจะเข้ามารุกรานหรือปล้นสะดมได้โดยง่าย ประชาชนที่อยู่ภายในเมืองก็จะอยู่อย่างมีความสุข ไม่ต้องคอยหวาดระแวงหรือกลัวข้าศึกศัตรู เพราะได้เตรียมรับมือไว้พร้อมแล้ว

ผู้ปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งจะต้องต่อสู้กับข้าศึกศัตรูภายในคือกิเลส ก็ควรจัดเครื่องคุ้มครองป้องกันไว้เหมือนกัน เพราะสังขารร่างกายตัวตนของคนเรานี้ ถ้าจะเปรียบก็เหมือนนครๆ หนึ่งซึ่งมีพระเจ้าแผ่นดินคือใจเป็นผู้ปกครอง ศัตรูของกายนครก็คือกิเลสต่างๆ มีความโลภ ความโกรธ ความหลง ความริษยา อาฆาต พยาบาท เป็นต้น ถ้าคุ้มครองป้องกันไม่ดีปล่อยให้กิเลสเข้ามาครอบงำกายนครก็จะสูญเสียความเป็นอิสระภาพ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง สูญเสียความดีงาม กล่าวคือจิตใจจะอ่อนแอไม่มีกำลังต้านทานกิเลสจะถูกกิเลสชักนำให้ทำผิดคิดชั่วประการต่าง ๆ ซึ่งแต่ละอย่างก็ล้วนเป็นเหตุนำความทุกข์ความเดือดร้อนมาให้ทั้งสิ้น

สมเด็จพระชินสีห์สัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ประกอบด้วยพระมหากรุณาธิคุณปรารถนาให้หมู่สัตว์พ้นจากความทุกข์บรรลุถึงสุขเกษมศานต์ จึงได้ประทานธรรมะที่เป็นประดุจกำแพงไว้ ๗ ประการ สำหรับให้พุทธศาสนิกบริษัทนำไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อป้องกันและกำจัดข้าศึกศัตรูภายในคือกิเลส โดยเทียบกับวิธีการป้องกันเมืองชายแดนของชาวโลก คือ

๑. ศรัทธา ทรงเปรียบด้วยเสาระเนียด
๒. หิริ ทรงเปรียบด้วยคูเมือง
๓. โอตตัปปะ ทรงเปรียบด้วยคันคูหรือเชิงเทิน
๔. พาหุสัจจะ ทรงเปรียบด้วยอาวุธยุทโธปกรณ์
๕. วิริยารัมภะ ทรงเปรียบด้วยกำลังพล
๖. สติ ทรงเปรียบด้วยนายประตู
๗. ปัญญา ทรงเปรียบด้วยกำแพงเมือง

ธรรมทั้ง ๗ ประการนี้ เปรียบเสมือนกำแพงหรือเครื่องป้องกันตนให้พ้นจากอำนาจของกิเลส ผู้ที่ฝึกฝนอบรมตนตามหลักธรรมคำสอนทั้ง ๗ ประการนี้ ย่อมชื่อว่าได้คุ้มครองรักษาตนให้พ้นจากภัยทั้งภายในและภายนอก ดังจะได้อรรถาธิบายเป็นลำดับไป

ศรัทธา แปลว่า ความเชื่อ หมายถึง ความเชื่อที่มีเหตุผลและประกอบด้วยปัญญา ในที่นี้ได้แก่ความเชื่อในความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เชื่อกรรมและผลของกรรม เชื่อว่าทุกคนมีกรรมเป็นของ ๆ ตน ใครทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน ใครทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วตอบแทน ศรัทธานี้เป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่ผู้เริ่มจะทำคุณงามความดีควรอบรมให้เกิดมีขึ้นในตน เพราะคนเราจะทำอะไรได้สำเร็จ ต้องมีความเชื่อหรือความมั่นใจในสิ่งที่จะกระทำนั้น ๆ ก่อน อย่างเช่นจะทำความดีก็ต้องมีความเชื่อเป็นพื้นฐานอยู่ในจิตใจก่อนว่าทำดีนั้นได้ดีแน่นอน ถ้าไม่มีความเชื่อเช่นนี้การทำความดีก็จะไม่สำเร็จ ถึงจะทำได้บ้างก็ไม่สมบูรณ์ขาด ๆ เกิน ๆ การจะคุ้มครองป้องกันตนจากกิเลส ก็ต้องอาศัยศรัทธาเป็นประการแรก ต้องมีความเชื่อก่อนว่ากิเลสเป็นสิ่งไม่ดีนำความทุกข์เดือดร้อนมาให้ แต่เราสามารถกำจัดได้ด้วยการประพฤติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า คนที่มีศรัทธามั่นคงนั้นกิเลสกลัวไม่เข้าใกล้ ดังตัวอย่างที่มีมาในคัมภีร์ธรรมบทว่า มีพราหมณ์ตกยากคนหนึ่งไปฟังธรรมพระพุทธเจ้าแล้วเกิดศรัทธาอยากจะถวายผ้าห่มของตน แต่ถูกกิเลสคือความตระหนี่ห้ามไว้ว่า จะถวายทำไม ถวายแล้วจะเอาอะไรห่ม เพราะที่บ้านมีผ้าห่มผืนเดียวเท่านั้น ตอนแรกศรัทธาของพราหมณ์ยังอ่อนอยู่สู้กิเลสไม่ได้ทำให้เกิดความลังเลและเสียดายจึงถวายไม่ได้ แต่พอฟังไป ๆ ศรัทธาเกิดเต็มที่ขจัดความตระหนี่ได้จึงน้อมผ้าห่มไปถวายพระพุทธเจ้า นี้แสดงให้เห็นถึงกำลังของศรัทธา ถ้ามีมาก ๆ อะไรที่ว่ายากก็ทำให้สำเร็จได้ ยิ่งถ้ามีจนแก่กล้าเต็มที่ย่อมสามารถต้านทานกิเลสได้ เปรียบเหมือนเสาระเนียดของบ้านเมือง ถ้ามั่นคงแข็งแรงก็สามารถต้านทานแรงปะทะของข้าศึกได้ แม้แต่ช้างที่ว่ามีกำลังมากก็ไม่สามารถทำลายเสาระเนียดได้ แต่ถ้าศรัทธามีกำลังอ่อนไม่แก่กล้า ไม่สามารถต้านทานแรงของข้าศึกคือกิเลสได้ ก็ให้อาศัยเครื่องป้องกันประการที่ ๒ คือ หิริ ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปรียบด้วยเครื่องป้องกันเมืองด่านที่ ๒ คือ คูเมือง

หิริ แปลว่า ความละอายใจ ได้แก่สภาวะที่ใจมีความละอายต่อบาป เกลียดบาปไม่กล้าที่จะทำความชั่วต่าง ๆ ท่านอุปมาว่าเหมือนคนรักสวยรักงาม รักความสะอาด อาบน้ำชำระกายเรียบร้อยแล้วย่อมขยะแขยงสะอิดสะเอียนต่อสิ่งสกปรกโสโครกไม่กล้าเข้าใกล้หรือจับต้อง ฉันใด คนมีหิริก็ย่อมสะอิดสะเอียนต่อบาปหรือความชั่วฉันนั้น ทำให้ไม่อยากเข้าใกล้ ไม่กล้าทำความชั่วทั้งต่อหน้าและลับหลัง ข้าศึกคือกิเลสและความชั่วต่างๆ แม้จะทำลายเครื่องป้องกันชั้นแรกคือศรัทธาเข้ามาได้ แต่เมื่อมาพบกับเครื่องป้องกันคือหิริ ย่อมไม่สามารถจะฝ่าเข้ามาได้ เหมือนข้าศึกที่ฝ่าด่านแรกคือเสาระเนียดเข้ามาได้แล้ว ย่อมไม่สามารถข้ามเครื่องป้องกันคือคูเมืองที่ทั้งกว้างและลึกเข้ามาได้โดยง่ายฉะนั้น แต่ถ้าหิริก็ไม่สามารถต้านทานข้าศึกคือกิเลสเอาไว้ได้ ก็ให้ใช้เครื่องป้องกันประการที่ ๓ คือ โอตตัปปะ ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปรียบด้วยคันคูหรือเชิงเทิน

โอตตัปปะ แปลว่า ความเกรงกลัว หมายถึงความเกรงกลัวต่อผลของบาปหรือผลของความชั่วที่จะติดตามมาในภายหลัง โอตตัปปะ เป็นธรรมะที่มาเป็นคู่กับหิริ ท่านอุปมาลักษณะของหิริและโอตตัปปะไว้ว่าเหมือนมีท่อนเหล็กอยู่ท่อนหนึ่ง ปลายข้างหนึ่งเปื้อนด้วยโสโครก ส่วนปลายอีกข้างหนึ่งถูกเผาให้ร้อนระอุ คนที่ไม่กล้าจับปลายที่เปื้อนด้วยของโสโครกเพราะกลัวของสกปรกจะติดมือเป็นลักษณะของหิริ ส่วนคนที่ไม่กล้าจับข้างที่ถูกไฟเผาเพราะกลัวร้อนเป็นลักษณะของโอตตัปปะ คนที่มีโอตตัปปะย่อมไม่กล้าทำความชั่ว เพราะกลัวผลของความชั่วนั้นจะนำความเดือดร้อนเสียหายมาให้ในภายหลัง โอตตัปปะจึงนับว่าเป็นธรรมที่สามารถยันข้าศึก คือกิเลสไม่ให้รุกคืบหน้าได้เหมือนคันคูที่สามารถสะกัดกั้นไม่ให้ข้าศึกรุกคืบหน้าได้ฉะนั้น แต่ถ้าโอตตัปปะก็ไม่สามารถต้านทานข้าศึกคือกิเลสได้ ก็ให้ใช้เครื่องป้องกันประการที่ ๔ คือ พาหุสัจจะ ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปรียบด้วยอาวุธยุทโธปกรณ์

พาหุสัจจะ แปลว่า ความเป็นผู้ได้ยินได้ฟังมามาก หมายถึงความเป็นผู้คงแก่เรียน มีความรู้มาก ในการทำศึกสงครามภายนอกนั้น ฝ่ายใดมีอาวุธยุทโธปกรณ์มาก และทันสมัยสามารถนำออกมาใช้ได้ทันที ฝ่ายนั้นย่อมได้เปรียบ มีโอกาสที่จะชนะมาก ในการทำศึกสงครามภายในคือการต่อสู้กับกิเลส ก็เช่นเดียวกัน เราจะต้องมีอาวุธที่จะสู้กับกิเลสความชั่วร้ายต่าง ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปรียบพาหุสัจจะคือความเป็นผู้คงแก่เรียนมีความรู้มากว่า เป็นเหมือนอาวุธที่จะห้ำหั่นศัตรูให้ย่อยยับไป จะต่อสู้กับกิเลสต้องมีความรู้ คือต้องรู้ว่ากิเลสหน้าตามันเป็นอย่างไร เกิดขึ้นที่ไหน เกิดขึ้นเพราะอะไร เกิดขึ้นแล้วจะจัดการอย่างไร มันยกกองทัพโลภะหรือกองทัพโทสะมาจะใช้อาวุธอะไรต่อสู้ ต้องรู้จักกิเลสและวิธีการแก้จึงจะชนะมันได้ เหมือนการทำศึกสงครามทางโลก ต้องรู้กำลังและอาวุธของฝ่ายตรงข้ามเขากำลังเท่านี้ มีอาวุธอย่างนี้ จะใช้อาวุธอะไรตอบโต้จึงจะชนะ ต้องรู้เขารู้เรา มีผู้กล่าวว่าถ้ารู้เขารู้เรารบร้อยครั้งก็ชนะร้อยครั้ง เพราะฉะนั้นปริยัติธรรม คือการศึกษาเล่าเรียนพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าจึงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ใช่ไม่สำคัญเหมือนอย่างที่บางท่านเข้าใจ บางท่านตำหนิว่าการเรียนปริยัติเป็นการเดินทางอ้อม ไม่ตรงเหมือนปฏิบัติ แต่ปริยัตินั้นเป็นเหมือนแผนที่เดินทาง ถ้าไม่มีแผนที่เดินทางจะเดินทางถูกต้องอย่างไร นอกจากจะมีอาวุธที่ดีและทันสมัยแล้ว สิ่งที่ขาดไม่ได้ในการทำศึกสงครามก็คือกำลังพลที่เข้มแข็งกล้าหาญ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปรียบกำลังพลที่เข้มแข็งด้วย วิริยารัมภะซึ่งเป็นเครื่องป้องกันประการที่ ๕

วิริยารัมภะ แปลว่า การปรารภความเพียร หมายถึงการมีความเพียรพยายามไม่ท้อถอยไม่หวั่นเกรงต่ออุปสรรคภัยอันตรายใด คุณธรรมคือ ควาเพียรนี้มีลักษณะทำให้ใจกล้าหาญอดทนบากบั่นมุ่งไปข้างหน้าอย่างเดียว ไม่ท้อถอย แม้จะพบกับอุปสรรคหนักหนาสักเพียงใดก็ไม่หยุดหรือถอยกลับ ในการทำศึกสงครามทางโลก ถ้ากำลังพลไม่มีจิตใจที่เข้มแข็งและกล้าหาญ ถึงจะมีอาวุธที่ทันสมัยก็ยากที่จะเอาชนะศัตรูได้ ซ้ำร้ายยังจะก่อให้เกิดโทษแก่ฝ่ายตนเสียอีก ถ้าอาวุธนั้นตกไปอยู่ในมือของศัตรูผู้มีความเข้มแข็ง ในการทำสงครามทางธรรมก็เช่นเดียวกัน ลำพังความรู้มากอย่างเดียวก็ไม่สำเร็จประโยชน์ได้ เพราะความรู้ก็เหมือนกับอาวุธนั้นแหละใช้ดีก็เกิดประโยชน์ ใช้ไม่ดีก็เกิดโทษจึงจำเป็นที่จะต้องมีความเพียรมาคอยเร่งเร้าให้ทำความดีต่อไปไม่ให้ย่อท้อต่ออุปสรรค และให้มีความกล้าหาญที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยไม่หวาดกลัวต่อสิ่งใด พาหุสัจจะคือความรู้มากนั้นจึงจะเกิดประโยชน์เหมือนอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยตกอยู่ในมือของทหารที่เข้มแข็งและกล้าหาญ ย่อมใช้เผด็จศึกได้เร็วฉะนั้น

เครื่องป้องกันประการที่ ๖ คือ สติ แปลว่า ความระลึกได้ หมายถึงการระลึกสิ่งที่ทำคำที่พูดสิ่งที่ใจคิดและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมาทางทวารทั้ง ๖ มีลักษณะเป็น ๒ คือระลึกได้ก่อนทำอย่างหนึ่งระลึกได้หลังทำอย่างหนึ่ง อีกความหมายหนึ่งของสติก็คือ ความรู้สึกตัวอยู่ในปัจจุบันหรือความระมัดระวังซึ่งสติในความหมายนี้มักมาคู่กับสัมปชัญญะที่แปลว่าความรู้ตัว สติพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปรียบเหมือนคนรักษาประตูเมือง คนรักษาประตูเมืองในสมัยโบราณนั้นมีหน้าที่คอยตรวจตราคนเข้าออกเมืองคอยสักเกตดูว่า คนที่เข้าออกนั้นดีหรือร้าย เป็นสายให้ข้าศึกหรือเปล่า ถ้าจะเทียบกับในปัจจุบันก็คงเป็นตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ถ้าคนไหนถูกขึ้นบัญชีดำไว้ก็ไม่ให้ผ่านต้องทำการจับกุม สติก็เหมือนกันคือมีหน้าที่คอยดักจับกิเลสหรืออารมณ์ต่าง ๆ ที่จะผ่านเข้ามาทางประตูทั้ง ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้ผ่านเข้าไปได้โดยง่าย แต่ถ้าผ่านเข้ามาได้ก็ให้ใช้เครื่องป้องกันประการที่ ๗ คือ ปัญญา ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปรียบด้วยกำแพงเหมือนที่สูงใหญ่มั่นคงแข็งแรง

ปัญญา แปลว่า ความรอบรู้ หรือ รู้รอบ หมายถึงการรู้อย่างถ่องแท้ รู้อย่างแตกฉาน พูดง่ายก็คือรู้จริงไม่คลุมเครือ ซึ่งต่างจากพาหุสัจจะความเป็นผู้คงแก่เรียน พาหุสัจจะเป็นความรู้จำ แต่ปัญญาเป็นความรู้เข้าใจสามารถนำมาใช้ได้ทุกขณะที่ต้องการ ปัญญาเป็นคุณธรรมสำคัญและจำเป็นสำหรับชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่สังคมเต็มไปดวัยปัญหานานาประการ การดำเนินชีวิตยิ่งต้องการปัญญามาก หากไม่มีสติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองก่อนหรือเมื่อเกิดปัญหาขึ้นไม่ให้ปัญญาแก้ไขปัญหาเอาอารมณ์ความรู้สึกหรือความต้องการของตนเข้าว่า ก็อาจพาชีวิตไปสู่ความวิบัติได้ ในการทำศึกสงครามทางโลกนั้น ไม่ใช่ว่ามีกำลังพลและอาวุธพร้อมแล้วจะเอาชนะข้าศึกได้เลย ต้องอาศัยปัญญาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวางแผนหรือออกกลอุบายจึงจะเอาชนะข้าศึกได้ สำหรับสงครามทางธรรมก็ยิ่งต้องอาศัยปัญญา เพราะกิเลสนั้นไม่มีอะไรกำจัดได้นอกจากปัญญาคือความรู้แจ้งเห็นจริงเท่านั้น ปัญญาทำให้คนมีความทุกข์กลายเป็นคนมีความสุข ทำให้คนชั่วกลายเป็นคนดี ทำให้ผีกลายเป็นคน ทำให้ปุถุชนกลายเป็นอริยชน ทำคนมีกิเลสมากให้กลายเป็นคนมีกิเลสน้อย ทำให้คนมีกิเลสน้อยเป็นคนไม่มีกิเลสเลย ดังนั้น ปัญญาจึงเปรียบเหมือนกำแพงที่สูงใหญ่ที่กางกั้นกิเลสไว้ไม่ให้เข้ามายึดเกาะติดกับจิตใจของคนเรา ทำให้จิตใจเรามีอิสระ มีคุณภาพ สามารถที่จะพัฒนาไปสู่ความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

คุณธรรมทั้ง ๗ ประการ คือ ศรัทธา ความเชื่อ หิริ ความละอายแก่ใจ โอตตัปปะ ความเกรงกลัวบาป พาหุสัจจะ ความเป็นผู้คงแก่เรียน วิริยารัมภะ การริเริ่มความเพียร สติ ความระลึกได้ และปัญญาความรอบรู้ที่ได้อรรถาธิบายมาข้างต้นนี้ เปรียบเหมือนกำแพง ๗ ชั้นที่จะป้องกันข้าศึกศัตรูภายในภายนอกไม่ให้มารุกราน บุคคลผู้ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรม ทั้ง ๗ ประการนี้ ย่อมเป็นผู้ไม่ประมาทสามารถคุ้มครองป้องกันตนให้พ้นจากความชั่วเสียหายและความตกต่ำของชีวิตได้ ทำให้ถึงซึ่งความสุขและความเจริญ มีความมั่นคงในหน้าที่การงานตลอดไป อีกทั้งเมื่อละโลกนี้ไปแล้วก็จะบังเกิดในสุคติอันเป็นผลแห่งคุณงามความดีที่ได้สร้างสรรค์ไว้ในโลกนี้

พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) เป็นผู้บริบูรณ์พร้อมด้วย คุณธรรมทั้ง ๗ ประการดังที่วิสัชชนามา ท่านเป็นผู้ปรารภความเพียรมิเคยว่างเว้น แม้ในยามประกอบกิจในส่วนงานพระสังฆาธิการ เมื่อพักจากภารกิจนั้นแล้ว ก็จะเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา จนเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในหมู่พระสังฆาธิการผู้ใหญ่ เพราะได้เห็นปฏิปทานี้อยู่บ่อยครั้ง ดังนั้น ในยามปฏิบัติหน้าที่ในฐานะความเป็นพระธรรมทูตในไพรัชประเทศ พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) ก็ไม่หวาดหวั่น เพราะมีคุณธรรมทั้ง ๗ ประการ เป็นองค์ประกอบในการขับเคลื่อนงานภายใน คือจิตใจและงานภายนอกคืองานเผยแผ่พระธรรมคำสอน จึงเป็นที่ปรากฏเป็นแบบอย่างแก่บรรดาเหล่าสหพรหมจารีผู้เป็นอนุชน

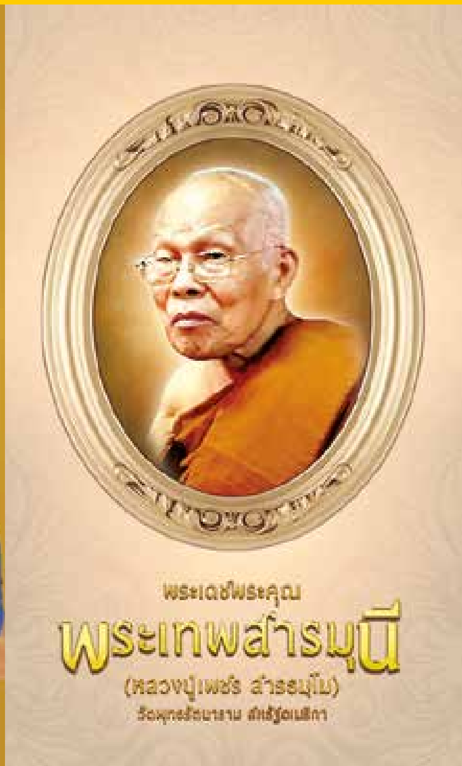
พระเดชพระคุณ พระเทพสาระมุนี (เพชร สารธมฺโม) มีความงดงามในเบื้องต้น ท่ามกลางและที่สุดโดยลำดับ เป็นที่เคารพนับถือของสหธรรมิกและศิษยานุศิษย์ ตลอดมา คณะสงฆ์แห่งจังหวัดสกลนคร และศิษยานุศิษย์ จึงได้บำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย ด้วยรำลึกถึงปฏิปทาความดีของท่าน ดังที่ปรากฏอยู่ในกาลบัดนี้

อิมินา กตปุญฺเญน ด้วยอำนาจกุศลจริยาทักษิณานุปทานกิจ ที่มา คณะสงฆ์แห่งจังหวัดสกลนคร อุบาสกอุบาสิกา ได้บำเพ็ญอุทิศถวายแล้วนี้ จงเป็นผลสัมฤทธิ์อิฏฐวิบากวิบุลมนูญผล แด่พระเดชพระคุณ พระเทพสารมุนี (เพชร สารธมฺโม) ตามสมควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพ จงทุกประการ

ได้วิสัชชนาพระธรรมเทศนาในอัตตรักขนกถา ก็พอสมควรแก่เวลา เอวัง ก็มี ด้วยประการฉะนี้ ฯ

พระเดชพระคุณ
พระเทพสารมุนี
วัดพุทธรัตนาราม สหรัฐอเมริกา

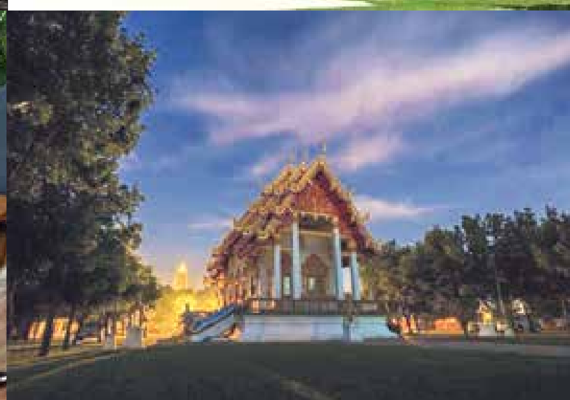

รายนามผู้ร่วมเป็นเจ้าภาพพิมพ์หนังสือ
งานพระราชทานเพลิงศพสรีระสังขาร พระเทพสารมุนี (หลวงปู่เพชร สารธมฺโม)

1.	วัดพุทธรัตนาราม	$ 5,000
2.	วัดซานฟรานธัมมาราม	$ 2,862
3.	พระอาจารย์คำตัน จารุธมฺโม	$ 100
4.	พระอาจารย์เผชิญ ปิยธมฺโม	$ 300
5.	พระครูสาสนกิจจาทร	$ 200
6.	พระครูวิชัยธรรมมงคล	$ 100
7.	พระพรพิษ ฐานิสฺสโร	$ 100
8.	พระมหาสุพล สุพโล	$ 100
9.	พระครูวินัยธรเรืองเดช โรจนธมฺโม	$ 300
10.	พระมหาจิตตกานต์ จิรวฑฺฒโน	$ 100
11.	พระสก๊อต ฐิตวโร	$ 50
12.	พระทองใส มหาปญฺโญ	$ 50
13.	พระบ๊อบบี้ อาสโภ	$ 50
14.	พระเอเดรียน วิมโล	$ 50
15.	พระบุญหลี ฐิตญาโณ	$ 50
16.	แม่ชีสุภาวดี นวลศรี	$ 200
17.	แม่ชีราตรี คำชำนาญ และสหธรรม	$ 100
18.	แม่ชีถาวร กาศมณีวงศ์	$ 100
19.	แม่ชีดวงจันทร์ พุทธศักดิ์	$ 100
20.	คุณปราณี (อุทัยเลิศ) บราวน์	$ 1,300
21.	คุณวริษา (โหน่ง)	$ 1,000
22.	คุณบาหยัน เพอร์รี่	$ 1,000
23.	JOHN & MARY PHONASA	$ 1,000
24.	คุณยุทธชัย – ดร. รัชนีภาส – นพ. ลักษม สุวรรณรังษี	$ 500
25.	คุณเดชบดี – รุ่งรัตน์ ดิเรกวัฒนะ	$ 500
26.	คุณรุ่งทิวา ปรีชาเสถียร	$ 300
27.	คุณกอบกุล ขุนชนะ	$ 300
28.	คุณอรุณ ลีบูรจินต์ และญาติโยมวัดป่าศรีถาวร	$ 300
29.	คุณบุญฤทธิ์ วงศ์คำจันทร์ และเพื่อนๆ	$ 240
30.	คุณแม่ปราณี พอลเมอร์	$ 211
31.	คุณสัมฤทธิ์ เลอวิศิษฏ์	$ 200
32.	คุณมาลา อินทนาม	$ 200
33.	คุณหญิง – พลอย – พริม – ภูมิ วรรธนะพันธุ์	$ 200
34.	ร้านอาหาร THAI ANDAMAN RESTAURANT	$ 200
35.	ALAN & LINDA & SUNDRA YAV	$ 200

36.	คุณเจษฎา – สุธิณี วิรัตนจันทร์	$ 200
37.	INTHAVA PHIMMASENE & FAMILY	$ 200
38.	SUWANNEE SUNTHORNMETHAVEE & SUDHIN SHETTY	$ 200
39.	คุณลำมูล – เอ๋ ทิพวันทอง	$ 200
40.	คุณแม่คำแสน ไชยแสง พร้อมครอบครัว	$ 200
41.	คุณกรรณิการ์ – มานิตย์ สวัสดิภาพ	$ 150
42.	คุณปารวี สุขสนิท	$ 120
43.	คุณศรีสวรรค์ ศรีดาราสวัสดิ์	$ 100
44.	คุณมโนราห์ ปรารถนา	$ 100
45.	VANNESS PATTHANA	$ 100
46.	NIKA PATTHANA	$ 100
47.	NOI VECHSATHOL	$ 100
48.	คุณพิชชา คริม	$ 100
49.	RODNEY & PUNYAWEE & TYLER PHILLIPS	$ 100
50.	TOUY LAUNGLATH	$ 100
51.	ORAXONE CHANTHAVONG	$ 100
52.	SAIYUDE BRANSDORF	$ 100
53.	คุณริชาร์ด – วรรณวิภา มอร์แมน	$ 100
54.	คุณมาร์ค – นภาภรณ์ มายเออร์	$ 100
55.	คุณแม่รุ่งจิตร์ – สุมาลี พิพัฒน์วีรวัฒน์	$ 100
56.	คุณวันเพ็ญ รัสค์ และครอบครัว	$ 100
57.	คุณนิตยา – สุนทร – แมทริว เชียงดา	$ 100
58.	คุณรัชนี ไวนิงเกอร์	$ 100
59.	คุณธิติกาญจน์ ไตรทิพย์พานิชย์	$ 100
60.	ครอบครัวแซนน่า	$ 100
61.	คุณมะลิวรรณ โลว์	$ 100
62.	คุณศรีส่อง – อุไรวรรณ พรหมครานุรักษ์	$ 100
63.	คุณอภิชาติ ธารไพศาลสมุทร	$ 100
64.	DIANE KHAMVONGSOUK	$ 100
65.	คุณรัศมี วงศ์พระจันทร์	$ 100
66.	คุณพ่อเจริญ – แม่บุญเลิศ นภาพร	$ 100
67.	TIAK - CLEAN TAN	$ 100
68.	AMY & ERIC LOESER	$ 100
69.	คุณภูสูง (ฮั้ว) หลวงราช	$ 100
70.	คุณวาสนา – ลี แบนเนอร์	$ 100
71.	คุณวันเพ็ญ อดัมส์	$ 100
72.	HONG NOKHAM	$ 100
73.	คุณสุดชา – สมศักดิ์ – ปิง หมดห่วง	$ 100
74.	น.ส. ธันกรณ์ วิจิตร และครอบครัว	$ 100

75.	คุณศรัณย์ – จันทิมา สิโรดม	$ 100
76.	คุณอนงค์ จิตตมัย, สมร วูวนิช, เชาวฤทธิ์ ศิลปวิวัฒน์	$ 100
77.	KIEW BEECHER	$ 100
78.	คุณเพ็ญศรี ศรีชัย	$ 100
79.	CHANTHAWI BELLUCCI	$ 100
80.	THITIKAMOL ANN ZABILKA	$ 100
81.	ผศ.ดร. พรยุพรรณ พรสุขสวัสดิ์	$ 100
82.	SURANG HENDRIX	$ 100
83.	คุณสม รัฐหลุยเซียน่า	$ 100
84.	ดร. ยุจิรา จิรภิญโญ	$ 100
85.	คุณบำเพ็ญ รัตนา	$ 100
86.	คุณทัวร์ – ทอย ขำหิรัญ	$ 100
87.	คุณนงลักษณ์ – บรรจง ใจชื่น	$ 100
88.	DAN & JANE KAHN	$ 100
89.	คุณนิมมาน สทุมถิระ	$ 100
90.	คุณแก้วมณีวรรณ ลือหาจักร์	$ 100
91.	STEPHEN & SUKANYA ROGERS	$ 100
92.	SALINPORN HORNER	$ 100
93.	MAX KHOUNTHAI	$ 100
94.	RUANG THAI RESTAURANT	$ 100
95.	คุณเฮียง – ลักษณา ศรีกาฬสินธุ์	$ 100
96.	คุณอนงค์ อุทัยเลิศ – ชัยพฤกษ์ เรืองเมธีกุล	$ 100
97.	คุณเพ็ญศรี อุทัยเลิศ – สัมฤทธิ์ ต่อกังวาล	$ 100
98.	คุณนวลจันทร์ บลู	$ 60
99.	คุณเทวา – เพ็ญวดี ศรีลารักษ์	$ 60
100.	คุณจันลา วิหาร	$ 50
101.	คุณจิตรา สมุทรศิขรี และครอบครัว	$ 50
102.	MANEEWAN MORRIS	$ 50
103.	คุณนิตยา อเล็กซานเดอร์	$ 50
104.	คุณจินตนา แพทริค	$ 50
105.	คุณณัฏฐวรางค์ เพ็งเปลี่ยน	$ 50
106.	KEO & DIANA CHANTHALATH	$ 50
107.	คุณไมเคิล – บราลี – ขวัญข้าว – แมรี่ คอลลินส์	$ 50
108.	คุณนิรมล กงทอง	$ 50
109.	คุณสำรวย ริชาร์ดสัน	$ 50
110.	BRANDON & KENSIC PLIENPLANG	$ 50
111.	คุณปฐมาวดี ศรีคุณ	$ 50
112.	SARA KEOVONGNGEUN	$ 50
113.	คุณกนิษฐา มารมย์	$ 50

114.	คุณศิริพร สมมีชัย	$ 50
115.	คุณแม่อักษร เชียร์สมสุข พร้อมครอบครัว	$ 50
116.	คุณภาคภูมิ ประสิทธิผล พร้อมครอบครัว	$ 50
117.	SOUNTHORN & PHONTHIP SENSOOK & FAMILY	$ 50
118.	PAM CHISHOLM	$ 50
119.	NICK & ALEX PHROMKHARANOURAK	$ 50
120.	VISAKHA VONGDARA & FAMILY	$ 50
121.	NITA VONGDARA & FAMILY	$ 50
122.	ANCHAREE C. CHOTIRATKUL	$ 50
123.	น.ส. อนัญญา หิรัญรัตนา พร้อมครอบครัว	$ 50
124.	คุณสมสมัย หลิวสกุล	$ 50
125.	คุณเกษศิริน บุญชูเชิด	$ 40
126.	คุณสายใจ ตั้งจินตนาการ	$ 40
127.	คุณสุปราณี คูหเทพารักษ์	$ 40
128.	MARK & ANN ZABILKA & FAMILY	$ 40
129.	คุณแม่โฮม	$ 39
130.	คุณฐิติรัตน์ แวลรี่	$ 30
131.	DOUN & JUN KUMKOON	$ 30
132.	คุณบัวผัน อดัมส์	$ 30
133.	SUCHIN TAY PENDEXTER	$ 30
134.	คุณคำปน วงศ์พระจันทร์	$ 30
135.	คุณวารุณี ตินตมุสิก	$ 30
136.	คุณแม่พจนีย์ เพ็งเปลี่ยน	$ 30
137.	คุณพ่อคำมี – พรวิไล หลวงราชบัณฑิต	$ 30
138.	คุณรุ่งอรุณ บุญญะปฏิภาค	$ 20
139.	คุณแก้วอนงค์ ปัญญาจิตร	$ 20
140.	ARTHUR G HAWKINS	$ 20
141.	คุณประดิษฐ์ – อัจฉรา ถาวรวงษ์	$ 20
142.	คุณพงษ์สวาท จันทร์ปัญญา	$ 20
143.	คุณพ่อคำพ่อ พลภักดี	$ 20
144.	คุณแม่คำเขียน พลภักดี	$ 20
145.	DIANA VYHANE	$ 20
146.	RICHARD VYHANE	$ 20
147.	TALIYA VYHANE	$ 20
148.	ไม่ประสงค์ออกนาม	$ 70
149.	พระอาจารย์บุญช่วย วัดภูริทัตตปฏิปทาราม	50,000 บาท
150.	ร้านอุดรโอสถ อ. สว่างแดนดิน	200,000 บาท
151.	คุณพิชิต – จิตติมา – น.ส. วรรณทิวา หมั่นในธรรม	30,000 บาท
152.	คณะศิษย์หลวงปู่วิริยังค์	20,000 บาท

153.	คุณสมศักดิ์ จินตนะโรจน์ และครอบครัว	10,000 บาท
154.	คุณสรณ์นนท์ สุทธิอรรถศิลป์	5,000 บาท
155.	น.ส. เมฐินีย์ นุ้ยสุด (ครูเมย์)	4,000 บาท
156.	ดร. ประสิทธิ์ – ผศ. นัยนา คชโคตร	3,000 บาท
157.	ดร.วีณัฐ สกุลหอม (ครูแอน) และครอบครัว	3,000 บาท
158.	อาจารย์ทิพสุดา คิดเลิศ (ครูเก๋) และครอบครัว	3,000 บาท
159.	คุณภักดี – ปภัสมน ป้อมประสงค์	3,000 บาท
160.	คุณชนิดา – นำชัย ศิริธนาภิวัฒน์ และครอบครัว	3,000 บาท
161.	คุณเพียงเพ็ญ ถมยา	2,000 บาท
162.	ร.ต.ท. หญิง กนกรักษ์ ต้นโลห์ พร้อมครอบครัว	2,000 บาท
163.	คุณสมจิตร วรรณพงษ์ พร้อมครอบครัว	2,000 บาท
164.	คุณศัยหงษ์ ผกายทองสุก พร้อมครอบครัว	1,700 บาท
165.	คุณบุษกร เข่งเจริญ (ครูแจ๊ค)	1,500 บาท
166.	อาจารย์เอื้อมพร เนาว์เย็นผล (ครูเอื้อม)	1,000 บาท
167.	ดร. สายบังอร ปานพรม พร้อมครอบครัว (ครูอร)	1,000 บาท
168.	คุณละเมียด นุ่มศรี	1,000 บาท
169.	คุณสมศักดิ์ – จงกล ศรีสำราญ พร้อมครอบครัว	1,000 บาท
170.	คุณพูนทรัพย์ ไชยบุบผา, คุณกันยารัตน์ อันแดร์แวร์ท คุณมนัญชยา ไคลสุวรรณ	1,000 บาท
171.	คุณประวิทย์ – ปิยะนุช เหมะธุลิน	1,000 บาท
172.	คุณณรงค์ – อัมพรรณี พลแย้ม	1,000 บาท
173.	คุณพิบูลศักดิ์ – ละม่อม พรหมวิชัย	1,000 บาท
174.	คุณสัมพันธ์ – บุษบา ภูริยุตะพงศ์	1,000 บาท
175.	น.ส. ศรสวรรค์ มาสขาว	1,000 บาท
176.	น.ส. กนกพร สุรินทะ	1,000 บาท
177.	น.ส. นงนุช พรรณการ	1,000 บาท
178.	คุณธรนันท์ วนิชชานุกร	1,000 บาท
179.	คุณสุรัตณา คำภูแสน	1,000 บาท
180.	คุณกุลชญา กาญจนกัณโห	1,000 บาท
181.	คุณวิจิตรา สมพมิตร พร้อมครอบครัว	1,000 บาท
182.	ชมรมคนเสียงดี	1,000 บาท
183.	คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาฯ	1,000 บาท
184.	SW 18 ภาคบันเทิงและธรรมะ	1,000 บาท
185.	คุณณัฐฐานิ์ ศิริวงศ์วิบูลย์ - กลุ่มเพื่อนเก่าประชา 2518	1,000 บาท
186.	คุณปรีชา - ชุติมาธตา - ด.ช. ธรรมมภณ - ด.ช. คาถาธรรม มะโนมัย	1,000 บาท
187.	คุณณรงศักดิ์ - คุณละเอียด พรหมสาขา ณ สกลนคร	500 บาท
188.	คุณวัชระ – กนกอร วิทยากูล	500 บาท
189.	คุณลัดดาวัลย์ บุญรักษา	500 บาท
190.	คุณปัดทุมมา วังคะติ พร้อมครอบครัว	500 บาท
191.	คุณศิริพร นามมะณี พร้อมครอบครัว	500 บาท

192.	คุณทิพย์สุคนธ์ นามมะณี	500 บาท
193.	ผศ. อัมราภรณ์ วงษ์ฟัก	500 บาท
194.	น.ส. ปริศนา มั่นเภา (ครูนิ้ง)	500 บาท
195.	น.ส. สุกัญญา จันทราภรณ์ (ครูแพร)	500 บาท
196.	คุณรัตน์มณี สุทธิอาจ พร้อมครอบครัว	500 บาท
197.	คุณชาตรี – ชุลีพร กิ่งรุ้งเพชร	500 บาท
198.	คุณรัชมงคล – ทิพย์จินดา อุดมลาภ	500 บาท
199.	โรงเรียนปารววรรณ อ.วาริชภูมิ	500 บาท
200.	คุณสุนันทา ดาบเพชรธิกรณ์	500 บาท
201.	คุณสุจิตตรา ชัยกิตติศิลป์	500 บาท
202.	คุณแม่มาลี จรเจวุฒิ	500 บาท
203.	คุณขนิษฐา จรเจวุฒ	500 บาท
204.	คุณแม่สุดาทิพย์ ธนาเสริมสวย	500 บาท
205.	คุณณัฐดนัย ฮามคำไพ	500 บาท
206.	คุณพ่อวิทิต – แม่สุรีย์ ชดช้อย	500 บาท
207.	พันเอกปเมศ – สุชน ประเสริฐยิ่ง	500 บาท
208.	คุณอารมย์ ธรรมวิจารณ์	500 บาท
209.	คุณสงวน คุณรักษ์ - น.ส. หทัยชนก สุ่มมาตย์	500 บาท
210.	คุณจารุวรรรณ พิมพ์มีลาย	500 บาท
211.	คุณวิเศษ อุทัยวัฒน์ พร้อมครอบครัว	300 บาท
212.	คุณธีรพล – กันยารัตน์ ศรีสำราญ	300 บาท
213.	คุณเฉลิม – บวรลักษณ์ ยะไชยศรี	300 บาท
214.	คุณยายศิริ ชินมา	300 บาท
215.	คุณกานต์สิรี พิริยธราศักดิ์ พร้อมครอบครัว	300 บาท
216.	คุณสมานจิตร สรรพกิจบำรุง	200 บาท
217.	คุณนัฐกานต์ แผ่นค้า	200 บาท
218.	คุณเพ็ง โภคทรัพย์ พร้อมครอบครัว	100 บาท
219.	คุณธเนศ – ด.ช. ณัฐชนนท์ ศรีสำราญ	100 บาท
220.	คุณเนตรนภา ติกาพันธ์ - ด.ญ. ญาณิศา ศรีสำราญ	100 บาท
221.	คุณอริสรา สอนไชยยา	100 บาท
222.	คุณนิติกร คล้ายทอง	100 บาท
223.	น.ส. กนกวรรณ แมดสถาน	100 บาท
224.	คุณสาคร อุดมศักดิ์	100 บาท
225.	น.ส. เกียรติกุล มีทิพย์	100 บาท
226.	คุณจักรพันธ์ คำแก้ว	100 บาท
227.	น.ส. ดวงกมล ขำแสง	100 บาท
228.	คุณพวง หลักทอง	20 บาท

ถ้าหากชื่อ – นามสกุล ท่านผู้ใดตกหล่น – ผิดพลาด ผู้จัดพิมพ์หนังสือกราบขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย